

**Міністерство освіти і науки України
Маріупольський державний університет**

Грачова А. В.

**ПРАКТИЧНИЙ КУРС ТРЕТЬОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
для студентів-філологів**

Навчально-методичний посібник

Маріуполь 2021

УДК 811.131.1(075.8)

Рецензенти:

доктор філологічних наук **Р. К. Махачашвілі**, завідувач кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка;
кандидат філологічних наук, доцент **М. І. Ковбанюк**, доцент кафедри французької філології ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

*Рекомендовано Вченою радою Маріупольського державного університету
(Протокол від 23.06.2021, № 12)*

Грачова А. В.

Практичний курс третьої іноземної мови (італійської) для студентів-філологів : навчально-методичний посібник / Аліна Вадимівна Грачова / Маріуполь : МДУ, 2021. 140 с.

Навчально-методичний посібник «Практичний курс третьої іноземної мови (італійської)» призначений для здобувачів вищої освіти спеціальності 035 Філологія, які перебувають на початковому етапі вивчення окресленої вибіркової дисципліни в рамках відповідних освітньо-професійних програм, а також для викладачів вищої школи, які забезпечують викладання практичного курсу італійської мови студентам-філологам. У репрезентованій праці окреслено ключові принципи формування іншомовної компетентності у студентів закладів вищої освіти, запропоновано теоретичні відомості про фонетичні, морфологічні, синтаксичні явища італійської мови, наведено необхідний лексичний матеріал і різномірні практичні вправи для тренування здобутих мовних і мовленнєвих навичок.

Мета цієї розробки – забезпечення слухачів курсу і викладачів-словесників невід’ємним методичним, теоретичним і практичним базисом для надання студентам-філологам можливості подальшої вільної реалізації мовленнєвої діяльності з італійської мови.

УДК 811.131.1(075.8)

© Грачова А. В., 2021

© Маріупольський державний університет, 2021

Зміст

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. МЕХАНІЗМИ ПОБУДУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	8
ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ	14
РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНИЙ КУРС З ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	15
Італійський алфавіт: вимова та орфографія. Дифтонги, трифтонги і зіяння. Наголос. Alfabeto italiano: la pronuncia e l'ortografia. Dittonghi, trittonghi e iato. Accento.....	15
Означений і неозначений артиклі. Articolo Determinativo. Articolo Indeterminativo	24
Іменник: категорія роду і числа. Nome (Sostantivo): la categoria del genere e del numero.....	29
Якісний прикметник. Aggettivo qualificativo	34
Особові займенники. Теперішній час дійсного способу: правильні дієслова. Pronomi personali. Presente Indicativo: verbi regolari.....	38
Дієслова essere (бути), avere (мати), potere (могти), volere (хотіти), dovere (мусити) у Теперішньому часі дійсного способу. Questo (цей) і quello (той). Essere, avere, potere, volere, dovere al Presente Indicativo. Questo e quello.....	42
Розповідне, питальне і заперечне речення. La proposizione enunciativa, interrogativa e negativa	46
Давайте познайомимось! Facciamo la conoscenza!.....	50
Неправильні дієслова у теперішньому часі дійсного способу. I verbi irregolari al Presente Indicativo (див. Табл.	54
Дієслово <i>esserci</i> (матися, бути в наявності). У класі. Il verbo <i>esserci</i> . In classe	57
Прості прийменники. Le preposizioni semplici	60
Присвійний прикметник і займенник. L'aggettivo e il pronome possessivo	67
Моя родина. La mia famiglia.....	72
Артикульовані прийменники. Використання означеного артикля перед назвами країн. Le preposizioni articolate. L'uso dell'articolo determinativo davanti ai nomi dei paesi.....	75
Вільний час. Il tempo libero	80
Зворотні, займенникові і взаємно-зворотні дієслова. Котра година: вирази на позначення часу (на годиннику). Verbi riflessivi, pronominali e reciproci. Che ore sono: le espressioni per dire le ore	84

Мій день. La mia giornata	89
Числівник. Numerale	92
Пори року. Le stagioni	95
Минулий час дійсного способу. Passato Prossimo Indicativo	99
Будинок Карло. La casa di Carlo.....	105
ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ	109
ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ (ДЛЯ КОНТРОЛЮ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ)	111
ТЕСТ 1	111
ТЕСТ 2	114
ТЕСТ 3	117
ЛІТЕРАТУРА.....	120
ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК	124
ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК	125
ДОДАТКОВІ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ	126
Imparare l'italiano cantando – Вивчити італійську співаючи	126
Відеоматеріали для самостійного вивчення італійської мови.....	137
Практика читання.....	138

ВСТУП

Сучасна архітектоніка освітнього процесу у закладі вищої освіти в парадигмі орієнтації на рівень європейських стандартів вимагає постійного вдосконалення дидактичної системи – цілей, змісту, принципів, методів, форм організації процесу навчання іноземної мови. Разом з тим, теоретичні основи і константи, зазнаючи систематичного переосмислення педагогами, лінгвістами, методистами залишаються базовими системоутворюючими елементами, що визначають сутність освітнього процесу, його динаміку, еволюцію.

Аксіоматично, що процес навчання є підсистемою педагогічного процесу закладу вищої освіти, що функціонує за чітко визначеними, регламентованими державними документами правилами і канонами. Для здобувачів вищої освіти – це, перш за все, шлях оволодіння професійними (фаховими) знаннями, навичками і вміннями їх практичної реалізації у майбутній діяльності. Сам процес навчання передбачає професійно орієнтовану, науково і методично виважену співпрацю його суб'єктів, головними з яких є викладач та здобувач вищої освіти.

Сфера сучасної лінгвістичної освіти на базі вищої школи постійно висуває перед викладачем іноземної мови нові вимоги. Отже, автор представленого навчально-методичного посібника поставила собі за мету з огляду на здобутки новітнього наукового дискурсу (лінгвістичного, педагогічного, методичного, психологічного), сучасної практики викладання італійської мови запропонувати власну концепцію формування мовної і мовленнєвої компетентностей у здобувачів вищої освіти, які вивчають вибірково дисципліну «Практичний курс третьої іноземної мови (італійської)» в рамках відповідних освітньо-професійних програм підготовки бакалавра за спеціальністю «035 Філологія». Варто зауважити, що наведений у навчально-методичній розвідці теоретико-практичний матеріал може бути використаний як додаткове джерело інформації у ході викладання італійської мови студентам інших спеціальностей, а також може бути корисним для тих, хто прагне опанувати італійську мову самостійно.

Мета посібника полягає у формуванні у викладачів закладів вищої освіти поняття про специфіку формування іншомовної компетентності у майбутніх фахівців-словесників, а також у створенні умов для практичного опанування італійською мовою студентами-філологами.

В результаті застосування навчально-методичного посібника з дисципліни «Практичний курс третьої іноземної мови (італійської)» у викладацькій діяльності *студент повинен*:

- знати правила вимови і структурного оформлення італійськомовного висловлювання (в усній та письмовій формах) та вміти застосовувати їх на практиці;
- знати, вміти ідентифікувати та вживати ключові граматичні конструкції італійської мови відповідно до стилістики та комунікативної спрямованості вислову;
- вміти поставити запитання до текстів, ситуацій і малюнків;

- вміти систематизувати в мові вивчений лексичний матеріал залежно від сфери спілкування, мети комунікації і позиції партнерів;
- мати перекладацькі здібності: вміти робити переклад простих фраз з італійської мови на українську і навпаки;
- вміти здійснювати стилістично адекватний виклад думок в усній і письмовій формі (монологічне та діалогічне мовлення) в рамках окресленої теми, а також у процесі усного непідготовленого мовлення в різних сферах спілкування.

Зміст навчально-методичного посібника «Практичний курс третьої іноземної мови (італійської)» спрямований на формування таких компетентностей у здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Філологія»:

загальних:

- здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність працювати в команді та автономно;
- здатність спілкуватися іноземною мовою;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

фахових:

- здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя;
- здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації);
- здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

Структура запропонованої навчально-методичної праці відповідає поставленій меті і запланованим програмним результатам навчання. Робота складається зі вступу, двох розділів, питань для самоконтролю (до кожного з розділів), тестових завдань для контролю засвоєння знань, списку використаних джерел, предметного та іменного покажчиків і додаткових навчально-методичних матеріалів.

Перший розділ «Механізми побудування іншомовної компетентності у здобувачів вищої освіти» вміщує цілісний огляд базових принципів формування мовних і мовленнєвих навичок у студентів ЗВО. Зокрема, увагу сфокусовано на доцільності комбінування традиційних методичних прийомів з інноваційними, сформульовано поняття про мотивацію та оцінювання, надано характеристику самостійній роботі як особливому виду освітньої діяльності, а також розглянуто траєкторію формування компетентнісної комунікації здобувача вищої освіти.

Другий розділ «Теоретико-практичний курс з італійської мови» являє собою комплекс фундаментальних відомостей про італійську фонетику,

морфологію і синтаксис, гармонійно поєднаний із різними за рівнем складності і цільовою спеціалізацією тренувальними вправами та тематично різномірними адаптованими текстами. Окреме місце відведено механізму забезпечення інтерактивної діяльності на занятті – додатковій лексичній вправі «*Comunichiamo!*», звернення до якої сприятиме розвитку мовленнєвих навичок у студентів і формуванню їхнього творчого потенціалу.

Невід'ємною складовою частиною розробки є «Питання для самоконтролю», необхідні для перевірки отриманих здобувачами вищої освіти теоретичних знань з предмету, при цьому «Тестові завдання (для контролю засвоєння знань)» рекомендовано пропонувати слухачам курсу для самостійного виконання (зокрема, в рамках контрольної перевірки). Для швидкого орієнтування в тексті посібника доцільно оперувати «Предметним покажчиком» та «Іменним покажчиком».

РОЗДІЛ 1. МЕХАНІЗМИ ПОБУДУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Якість викладання іноземних мов у дискурсі сучасної гуманітарної освіти, що регламентується низкою документів щодо модернізації її системи («Болонська декларація» (1999), «Роль університетів у Європі знань» (2003); програми: «Європейська стратегія зайнятості» (2000), «Меморандум про неперервну освіту» (2000), Закон України «Про вищу освіту»), важко переоцінити. Підвищення уваги фахівців до пошуку шляхів формування і розвитку компетентностей, необхідних в академічній, професійній і соціально-громадянській сферах комунікації студентів, майбутніх висококваліфікованих спеціалістів, затребуваних на ринку праці, є обумовленим логікою життя. Навчання, суб'єктне за своїм виявом у конкретних умовах, за соціальними засадами і взаємодіями – об'єктивне і підпорядковується об'єктивним закономірностям [3, с. 291]. Відтак, сучасний викладач закладу вищої освіти повинен синхронізувати параметри викладання і вивчення іноземних мов із Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти.

Метою навчання іноземних мов є можливість спілкуватися мовою, що вивчається. Отже, перед викладачем-словесником закладу вищої освіти стоїть завдання навчити здобувачів вищої освіти іншомовної комунікації в межах одного, декількох або всіх з існуючих чотирьох видів іншомовної мовленнєвої діяльності – говоріння, аудіювання, читання та письма.

Кінцева мета вивчення іноземної мови – це формування комунікативної компетентності (володіння лінгвістичною компетентністю, знання необхідної інформації про мову, наявність умінь кореляції мовних засобів із завданнями та умовами комунікації, розуміння співвідношень між комунікантами, змога організувати мовленнєве спілкування з урахуванням соціальних норм поведінки і комунікативної доцільності висловлювання).

«Загальною метою викладання іноземної мови у будь-якому типі закладу освіти на будь-якому етапі навчання є формування у тих, хто навчаються, іншомовно-мовленнєвої комунікативної компетентності, рівень розвитку якої на кінець мовного курсу або одного з його етапів має відповідати соціальному замовленню та потребам тих, хто навчаються, нормативним вимогам до можливого рівня сформованості такої компетентності на певному етапі її формування і реальним можливостям у заданих умовах навчання. Комунікативна компетентність формується та розвивається в єдності всіх її компонентів: лінгвістичного, соціолінгвістичного (який включає до свого складу паралінгвістичний компонент), прагматичного та предметного, що дають узагальнені орієнтири для добору змісту навчання, обрання методів та засобів для проведення освітнього процесу. Особливо багато в цьому плані залежить від предметного компонента комунікативної компетентності, конкретний склад якого визначається ще перед конкретизацією цілей навчання, його змісту, методів і засобів, оскільки така конкретизація багато в чому відбувається, спираючись на цей склад», – слушно зауважив О. Тарнопольський [20, с. 111].

З метою забезпечення професійних потреб здобувачів вищої освіти та очікувань стейкхолдерів зміст і результати навчання іноземним мовам мають бути сфокусовані на формування усіх компетентностей, необхідних для успішного здійснення іншомовної комунікації в академічній, професійній та соціально-громадській сферах спілкування. Важливо при цьому досягти високих результатів навчання, передбачених відповідною освітньою програмою.

Сучасні науковці, озброєні інтелектуальним та практичним досвідом попередників, усвідомлюють, що вища освіта є двигуном соціальної трансформації. Плідно вирішували питання становлення та розвитку вищої освіти України П. Атаманчук, В. Безлюдна, Л. Березівська, С. Величко, С. Гончаренко, Н. Гупан, Є. Коршак, О. Ляшенко, Н. Слюсаренко, О. Сухомлинська, Н. Терентьева, К. Трибулькевич, О. Сергєєв, М. Шут та інші.

Серед фахівців, що предметно займалися проблемами навчання іноземних мов у системі освіти України, варто виділити О. Варнікову, О. Заболотську, А. Долапчі, Г. Карловську, Г. Китайгородську, Ю. Котову, К. Матійчук, Л. Морську, С. Ніколаєву, Н. Приміну, В. Стрекозіна, Л. Ступіну, О. Фролову.

Усіх науковців об'єднує бажання системного вивчення проблем викладання іноземних мов з метою імплементації позитивних практик іншомовної освіти і водночас уникнення можливих помилкових кроків у цій галузі.

Слід усвідомлювати, що сучасні реалії висувають якісно нові вимоги до викладача іноземної мови (ЗВО), який повинен бути для майбутнього фахівця не лише джерелом інформації, але й професіоналом, який грамотно планує й організовує освітній процес з метою надання студентам можливості удосконалити особисту іншомовну компетентність.

Важливого значення в освітньому процесі набуває внутрішня (позитивна) мотивація здобувачів вищої освіти, бо саме вона дозволяє майбутнім словесникам суттєво підвищити ефективність навчальної діяльності у кілька разів. Коли діяльність студента регулюється та мотивується не ззовні, а стимули до навчання породжуються саме тим, хто навчається, тоді діяльність (продуктивне вивчення іноземної мови) починає виконуватися заради її власного змісту.

Для здобувачів вищої освіти мовленнєва діяльність мовою, що вивчається, сам процес оволодіння нею набувають особистісної значущості. Вчені виокремлюють два основні види внутрішньої мотивації, важливість яких важливо враховувати у вивченні іноземної мови та мовленнєвій діяльності, – перспективну та процесуальну.

Перспективна мотивація пов'язана з усвідомленням майбутнім спеціалістом-словесником перспектив кар'єрного росту, розвитку власного бізнесу, тобто віддалених цілей, що безпосередньо дотичні до використання іноземної мови.

Процесуальна мотивація є значно вагомішою з точки зору підвищення якості освітнього процесу з вивчення іноземних мов. Отже, викладач іноземної мови закладу вищої освіти повинен максимально використовувати мотивацію

«безпосередньої дії», яка дозволяє здобувачу вищої освіти отримати задоволення від процесу вивчення навчального предмету. Процесуальну мотивацію можна сформулювати у різні способи, зокрема, подавати студентам цікавий навчальний контент, використовуючи різноманітні види творчої, комунікативної діяльності. Найбільш результативним із позиції якості освітнього процесу є надання здобувачам вищої освіти можливості систематично самовиражатися засобами іноземної мови на заняттях, комунікувати з іншими студентами у групі, демонструючи власні здобутки у процесі опанування іноземної мови. Отже, *процес формування процесуальної навчальної мотивації дає студентам можливість самореалізації, самоповаги.*

Аналіз провідних технологій навчання іноземним мовам доводить, що в світі наразі не існує єдиної ефективної освітньої системи. Історія викладання іноземних мов нараховує кілька десятків методів навчання, які сформувалися у відповідь на запити суспільства й відтворювали динаміку науково-технічного прогресу, приляли підвищенню якості освітніх послуг у сфері вищої освіти України.

Слід зауважити, що донині тривають дискусії щодо використання традиційних форм роботи в освітньому процесі загалом та, зокрема, у дискурсі сучасної методичної науки у закладах вищої освіти. Авторитетні науковці, фахівці-практики з великим досвідом роботи часто палко відстоюють доречність використання різноманітних традиційних форм і методів навчання, що донедавна вважалися прогресивними і достатньо продуктивними. Категоричність у цьому питанні, можливо, недоречна. Суб'єктивні уподобання зацікавленого фахівця, озброєного арсеналом новітніх технологій та досвідом світової методичної науки, дозволяють досягати позитивних результатів у процесі викладання іноземної мови.

Варто зауважити, що останнім часом перевагу фахівці віддають тим методам навчання, що характеризуються інтерактивністю та студентоцентричністю стосовно підходів до навчання, методам, що сприяють засвоєнню лексики іноземної мови у типових комунікативних контекстах. У колі фахівців активного розповсюдження набула інформація про «піраміду пізнання», що красномовно унаочнює залежність рівня засвоєння інформації здобувачами вищої освіти від ступеня їх активності. Зокрема, загальновідомим є той факт, що одна з найбільш популяризованих форм роботи у закладах вищої освіти – лекція забезпечує приблизно лише 5% засвоєння навчального контенту студентами, відповідно, читання – 10%, аудіовізуальні засоби – 20%, використання наочних посібників – 30%; найвищої продуктивності у роботі дозволяють досягти обговорювання у групах – 50%, навчання практикою дії – 70% та виступ у ролі того, хто навчає і дослідника – 90% засвоєння навчального матеріалу.

Викладач-словесник має змогу обирати будь-яку модель спілкування з варіантів «викладач – група», «викладач – студент», «студент – студент», «студент – група», використовуючи арсенал інтерактивних методичних форм і прийомів (інтерактивна гра, «карусель», «безперервна шкала думок», «одна

хвилина», «відгадай», «дерево рішень», «акваріум», «дебати», «дискусія», «займи позицію», «дискусія у стилі телевізійного шоу» тощо) відповідно до навчальної мети заняття.

Фахівець-словесник, застосовуючи широкий діапазон навчальних завдань із різноманітними за модальністю формами подання інформації, перебуває у стані постійного пошуку оптимальних форм роботи зі здобувачами вищої освіти, що забезпечують зворотній зв'язок, який відіграє надзвичайно важливу функцію у вивченні іноземної мови. Сучасні реалії спрямовують діяльність спеціаліста на активне використання комп'ютерних технологій. Застосування комп'ютерного навчання в освітній діяльності викладача іноземної мови у ЗВО несе в собі значний мотиваційний потенціал. *Сучасні комп'ютерні технології дають фахівцю потужний імпульс у процесі організації і контролю результативного освітнього процесу.* Грамотне використання відеоматеріалів на заняттях стає важливою частиною процесу навчання іноземним мовам, оскільки дозволяє розвивати навички аудіювання, збільшити словниковий запас здобувачів вищої освіти, створює природне мовне середовище на заняттях, реалістичне зображення культури, з'єднаною з мовою.

Щодо змісту навчального контенту, варто наголосити на безперечній необхідності оперування викладачем автентичним навчальним матеріалом.

Викладання іноземних мов, італійської зокрема, повинно носити адаптований до сучасних реалій характер і наочно демонструвати потенції використання різних методичних форм і прийомів щодо реалізації змісту освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Серед найбільш перспективних сучасних методів навчання можна зазначити комунікативний, ситуативний, метод проєктів. Зокрема, сутність *комунікативного методу* полягає у тому, щоб навчити здобувача вищої освіти вільно спілкуватися, подолати мовний бар'єр шляхом моделювання реальної, життєвої комунікації. Результатом практичної реалізації *ситуативного методу* навчання є те, що студент активно засвоює навчальний контент, вчиться робити вибір, приймати рішення. Це досягається шляхом занурення майбутніх фахівців у певну ситуацію, де вони можуть знаходити застосування своїх знань на практиці, моделювати конкретні мовленнєві ситуації у процесі комунікації з іншими членами групи. *Метод проєктів* дозволяє здобувачам вищої освіти теоретично і практично вирішувати поставлені завдання під час виконання системи пошукових, дослідницьких, письмових, графічних робіт, що студенти виконують самостійно, у групах тощо.

Ефективність комунікативно спрямованого навчання іноземних мов у закладах вищої освіти залежить від бажання та здатності студентів та викладачів навчатися та навчати. Самостійна робота є однією з важливих складових освітнього процесу, що регламентується навчальним планом (не менше 1/3 та не більше 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення конкретної навчальної дисципліни).

Самостійна робота студента є таким видом діяльності, яку здобувач вищої освіти виконує без безпосередньої участі викладача, однак під методичним

керівництвом і контролем науково-педагогічного працівника. Викладачу іноземної мови необхідно здійснити пошук оптимальних рішень в організації та забезпеченні самостійної роботи студентів. Фахівець-словесник регламентує обсяг і зміст самостійної роботи, корелює її з іншими видами навчальної діяльності, номінує методичні форми проведення поточного та підсумкового контролю, систематизує та узагальнює результати роботи кожного студента. Для ефективної плідної праці самостійна робота здобувачів вищої освіти повинна забезпечуватися всіма необхідними навчально-методичними засобами: підручниками, навчальними та методичними посібниками, словниками, довідниками, навчальними програмами та планами, аудіо- та відеоматеріалами, комп'ютерними програмами, Інтернет даними, рекомендованою джерельною базою (наукова література та періодичні видання) тощо. Методичне забезпечення самостійної роботи студентів повинне неодмінно передбачати й засоби самоконтролю (тести, пакет контрольних завдань, питань тощо). Зворотний зв'язок (викладач – студент) у процесі самостійної роботи має бути регулярним, оскільки саме це стимулює позитивну навчальну мотивацію здобувачів вищої освіти, дозволяє їм усвідомити свої навчальні проблеми та шляхи їх подолання, а також розвивати навчальну автономію.

Контроль за виконанням навчальних завдань, рівнем та якістю засвоєння навчального матеріалу є важливим сегментом освітнього процесу. *Оцінювання* (поточне, проміжне і підсумкове) виконує такі функції: контроль-коригуючу, що передбачає систематичне оцінювання здобувачів вищої освіти для виявлення та виправлення недоліків, контроль-запобіжну, контроль-стимулюючу і контроль-узагальнюючу (контрольні роботи, заліки, іспити). Оцінювання має бути регулярним, охоплювати всі складові навчання, диференційованим та об'єктивним, щоб стимулювати наукові і творчі потенції студентів, мотивувати їх на шляху ґрунтовного вивчення іноземної мови. Доречно паралельно з оцінюванням, яке проводить викладач, з метою додаткової стимуляції особистісного самовираження здобувачів вищої освіти, створення позитивного мікроклімату під час освітнього процесу запроваджувати методику взаємооцінювання (думка інших студентів у колективі) та самооцінювання.

Завдання сучасного викладача іноземної мови, спираючись на досвід вітчизняної та зарубіжної науки, полягає у розробленні власної траєкторії формування компетентнісної комунікації здобувача вищої освіти. Серед *загальних компетентностей* варто виділити здатність:

- організовувати і здійснювати освітню діяльність на основі цілісного і системного наукового світогляду, застосовувати передовий досвід методики викладання іноземної мови;
- планувати та успішно вирішувати питання професійної еволюції;
- адекватно сприймати закономірності соціального розвитку, сутність міжкультурної взаємодії;
- толерантного ставлення до різних культур світу, релігій;
- систематизувати та критично оцінювати інформаційні джерела (Internet, бібліотечні фонди);

- дотримуватись етичних норм, академічної доброчесності.

Вивчення іноземної мови у закладах вищої освіти передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти *фахових компетентностей*:

- здатності використовувати базові знання стосовно теоретичних засад, методологічних принципів, практичного застосування та міждисциплінарних зв'язків сучасної педагогічної науки;
- здатності конструювати зміст, форми, методи та засоби навчання іноземної мови;
- створювати ефективний міжкультурний діалог;
- спроможності реалізувати високий рівень мовної та мовленнєвої компетентностей на основі теорії та практики дискурсивного аналізу;
- здійснювати успішне спілкування в професійній та громадській сферах, оперувати лексичними, граматичними аспектами, ефективними засобами творення цілісного усного й писемного тексту;
- обирати ефективні стратегії для вирішення комунікативних завдань, оперувати базовими категоріями фахових дисциплін;
- професійно здійснювати моделювання, організацію та оцінювання освітнього процесу і проектування програм інклюзивної освіти, додаткової професійної освіти відповідно до потреб роботодавця тощо.

Підсумовуючи, варто зауважити, що організація освітнього процесу з іноземної мови з урахуванням базових фундаментальних складових, що забезпечують злагоджену роботу дидактичної і методичної систем, зумовлює гармонізацію процесу навчання, логічний вибір відповідних навчальних методів, суттєво підвищує ефективність практичної реалізації навчальної діяльності у закладах вищої освіти.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Назвати основні нормативні документи, якими регламентовано якість викладання іноземних мов у закладах вищої освіти.
2. Якими є ключові аспекти іншомовної мовленнєвої діяльності?
3. У чому полягає комунікативна компетентність?
4. Який компонент включає соціолінгвістичний аспект комунікативної компетентності?
5. У чому полягає значущість позитивної мотивації здобувача вищої освіти в освітньому процесі? Якими є види внутрішньої мотивації і якими є їхні диференційні ознаки?
6. Які можливості надає процес формування процесуальної навчальної мотивації здобувачу вищої освіти?
7. Від чого залежить рівень засвоєння інформації студентами, відповідно до «піраміди пізнання»?
8. Яка форма роботи забезпечує найвищий рівень засвоєння навчального контенту?
9. Навести приклади інтерактивних методичних форм і прийомів.
10. У чому полягає значущість застосування відеоматеріалів на заняттях з іноземної мови (в тому числі, італійської)?
11. У чому полягає сутність ситуативного методу?
12. У чому полягає сутність комунікативного методу?
13. На реалізацію яких завдань спрямований метод проєктів?
14. Яким є оптимальний обсяг самостійної роботи?
15. У чому полягає функція викладача у ході реалізації студентами самостійної роботи?
16. Яким має бути методичне забезпечення самостійної роботи здобувачів вищої освіти?
17. Якими є ключові функції оцінювання? Із якими іншими формами перевірки його доцільно комбінувати?
18. У чому полягає завдання сучасного викладача іноземної мови (в тому числі, італійської)?
19. Якими є ключові загальні компетентності, на формуванні яких (у здобувачів вищої освіти) сфокусовано викладацьку діяльність фахівця ЗВО?
20. Які спеціальні компетентності формуються у студента у ході вивчення ним іноземної мови у закладах вищої освіти?

РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНИЙ КУРС З ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ
Італійський алфавіт: вимова та орфографія. Дифтонги, трифтонги і зіяння.
Наголос. Alfabeto italiano: la pronuncia e l'ortografia. Dittonghi, trittonghi e iato. Accento

Ключові аспекти вимови в італійській мові:

- ✓ чітке і довге звучання подвійних голосних;
- ✓ голосні вимовляються чітко і повнозвучно, незалежно від ударності;
- ✓ *d* та *t* не пом'якшуються перед *e* та *i*.

Італійській алфавіт (див. Табл. 1)

Буква	Назва букви	Вимова	Приклад
A a ¹	a	аналог українського звуку [a]	albero – дерево ape – бджола
B b	бі	аналог українського звуку [б]	bibita – напій bruno – темний, смуглявий
C c	чі	аналог українського звуку [ч] → перед голосними <i>e, i</i> ; у сполученнях <i>cia</i> [ча] <i>cio</i> [чо] <i>cii</i> [чу] аналог українського звуку [к] → перед голосними <i>a, o, u i приголосними</i> ; у сполученнях <i>che</i> [ке] <i>chi</i> [кі] ОКРЕМА УВАГА:	cena – вечеря civetta – сова # ciao – привіт, бувай bacio – поцілунок fanciullo – хлопчик # cane – собака corto – короткий cucina – кухня crudo – сирий # che – який chitarra – гітара #

¹ Червоний колір застосовано для позначення голосних.

		<i>chio</i> [кйо] <i>chia</i> [кйа] <i>chiu</i> [кйу] <i>chie</i> [кйє] !До подвійної букви С висуваються ті ж правила вимови	occhio – око chiave – ключ chiudere – зачиняти chiedere – питати # mucca – корова piccino – малесенький
D d	ді	аналог українського звуку [д]	divano – диван dente – зуб
E e	е	аналог українського звуку [е]	erba – трава edicola – газетний кіоск
F f	еффе	аналог українського звуку [ф]	fratello – брат farfalla – метелик
G g	джі	аналог українського звуку [дж] → перед голосними <i>e, i</i> ; у сполученнях <i>gia</i> [джа] <i>gio</i> [джо] <i>giu</i> [джу] (м'яка вимова!) аналог українського звуку [г] → перед голосними <i>a, o, u i</i> приголосними ; у сполученнях <i>ghe</i> [ге] <i>ghi</i> [гі] ОКРЕМА УВАГА: <i>ghio</i> [гйю] <i>ghia</i> [гйа]	gelato – морозиво gita – прогулянка # giallo – жовтий buon giorno – вітаю giusto – правильний # gamba – нога fragola – полуниця gusto – смак grande – великий # ghepardo – гепард ghirlanda – гірлянда

		<p><i>ghiu</i> [гйу] <i>ghie</i> [гйє]</p> <p>носовий звук [ннь] → у сполученні <i>gn</i></p> <p>звук [лльї] → усередині слова у сполученні <i>gli</i></p> <p>!До подвійної букви <i>G</i> висуваються ті ж правила вимови</p>	<p>ghiotto – ласий ghiaccio – лід unghiuto – копитний preghiera – молитва</p> <p>ogni – кожний lavagna – дошка</p> <p># famiglia – родина maglia – кофтинка</p> <p># formaggio – сир raggomitolare – змотувати</p>
H h	акка	Не вимовляється	<p>hotel – готель hostess – стюардеса</p>
I i	i	аналог українського звуку [i]	<p>isola – острів via – дорога</p>
J j ²	i лунга	аналог українських звуків [дж] та [й]	<p>jazz – джаз Majakovsky (<i>прізвище Маяковський</i>)</p>
K k	каппа	аналог українського звуку [к]	<p>koala – коала karma – карма</p>
L l	елле	аналог українського звуку [л]	<p>libro – книга lavorare – працювати</p>
M m	емме	аналог українського звуку [м]	<p>madre – матір maggio – травень</p>
N n	енне	аналог українського звуку [н]	<p>nero – чорний notte – ніч</p>

² Зелений колір застосовано для позначення літер іноземного походження, які складають окрему категорію.

O o	o	аналог українського звуку [o]	onda – хвиля onesto – чесний
P p	pi	аналог українського звуку [п]	pane – хліб pensare – думати
Q q	ку	аналог українського звуку [к] ! Завжди використовується у поєднанні з літерою U ОКРЕМА УВАГА: <i>cq</i> [кк] <i>qq</i> [кк] → лише у слові <i>soqqquadro</i> – безлад та похідних від нього	quaderno – зошит quadro – картина acqua – вода #
R r	erre	аналог українського звуку [р]	ragazzo – юнак ridere – сміятися
S s	esse	аналог українського звуку [с]→ • на початку слова; • перед глухими приголосними; • при подвоєнні; • у складних словах та після префікса -ri, -re аналог українського звуку [з]→ • на початку слова перед	salame – ковбаса sole – сонце # sperare – сподіватися stella – зірка # rosso – червоний osso – кістка # stasera – сьогодні ввечері risalire – сходити # sdegno – обурення sbaglio – помилка

		<p>дзвінками приголосними; • усередині слова між голосними</p> <p>аналог українського звуку [ш] (м'яка вимова!)→ у сполученнях <i>sce</i> [ше] <i>sci</i> [ші] <i>scia</i> [ша] <i>scio</i> [шо] <i>sciu</i> [шу]</p> <p>ОКРЕМА УВАГА:</p> <p><i>sca</i> [ска] <i>sco</i> [ско] <i>scu</i> [ску] <i>sche</i> [ске] <i>schì</i> [скі]</p>	<p># rosa – рожевий, роза naso – ніс</p> <p># pesce – риба sci – лижі sciàgra – шарф sciòpero – страйк prosciutto – прошутто</p> <p># pesca – персик, риболовля scontrino – чек scuro – темний scherzo – жарт schifoso – огидний</p>
T t	ті	аналог українського звуку [т]	tavolo – стіл topo – миша
U u	у	аналог українського звуку [у]	umido – вологий uno – один
V v	ву	аналог українського звуку [в]	verde – зелений vivere – жити
W w	допп'я ву	аналог українського звуку [в]	western – вестерн whisky – віскі
X x	ікс	аналог українського звуку [кс]	xerocopia – ксерокопія taxi – таксі
Y y	іпсілон (і грека)	аналог українського звуку [й]	yoga – йога yogurt – йогурт

Z z	дзета	аналог українських звуків [дз] та [ц]	zanzara – комар zucchero – цукор # pizza – піцца zio – дядько
-----	-------	---------------------------------------	--

Табл. 1.

Дифтонги та трифтонги (див. Табл. 2) є результатом поєднання двох або трьох голосних, які вимовляються злизо з вираженим підсиленням звуку. Вимова першого голосного звуку дифтонга або трифтонга є *короткою* і неакцентною. Дифтонги і трифтонги утворюють тільки один склад.

Дифтонг	Вимова	Приклад
ia	ья	pianta – рослина
io	йо	fiore – квітка
iu	ью	schiuma – піна
ie	йє	ieri – вчора
ua	уа	guasto – поломка
uo	уо	cuore – серце
ue	ує	guerra – війна
ui	уї	guida – гід
ai	ай	mai – ніколи
au	ау	auto – автомобіль
ei	ей	sei – шість
eu	еу	neutro – середній
oi	ой	noi – ми
Трифтонг		
iei	iei	miei – мої (чоловічий рід)
iai	йai	soffi <i>ai</i> – від soffiare – дути
uai	уai	guaio – неприємність
iuo	йуо	figliuolo – синок
uie	уie	quieto – спокійний

Табл. 2.

Зіяння (*iato*) утворюється в тих випадках, коли дві або три сусідні голосні, які належать до різних складів, вимовляються відокремлено зі значним підсиленням звуку. За цих умов формуються два різні склади.

Наприклад:

paese – країна

creatura – витвір

poeta – поет

paura – страх

В італійській мові за складом, на який падає **наголос**, розрізняють чотири типи слів (див. Табл. 3):

Слова	Наголошений склад	Приклад
Tronche	Останній	Università – університет Città – місто
Piane ³	Передостанній	Parlare – розмовляти Amico – друг
Sdruciole	Третій від кінця	Tavolo – стіл Prendere – брати
Bisdruciole	Четвертий від кінця	Capitono (від capitare – траплятися) – вони трапляються Scrivimelo (від scrivere – писати) – напиши мені це

Табл. 3.

ОКРЕМА УВАГА: знак наголосу необхідно ставити, коли наголос падає на останній склад (*verità – правда*) та в деяких словах для розрізнення омонімів (*dà* – від dare – давати і *da* – прийменник).

ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ

СЕ, СІ

Piacevole, tacere, arrivederci, cento, pace, voce, difficile, cinema, Cina, undici, vicino, concerto, circolo, cenare, certo, circa, false, vincere, decina, incidente, invece, officina, cera, facile, centro.

❖ A civetta piace cucinare la minestra di ceci, la frittata di cipolle e il dolce con le arance.

CIA, CIO, CIU Francia, cacciare, ciao, diciannove, calcio, ufficiale, lanciare, arancio, pronunciare, ciò, fanciulla, speciale, cioè, faccia, ciuffo, minaccia, diciassette, arancione, pronuncia, pancia, cioccolata.

❖ La mamma mi porta la ciambella al cioccolato e mio fratello arriva con la focaccia, poi mi dà il bacio e mi abbraccia.

СА, СО, СУ

Ecco, curare, corpo, camera, cantare, correre, oca, carta, capo, contento, nemico, ricco, amica, colore, domenica, repubblica, cappello, compito, piccolo, bocca, tacco, capello, coltello, vacca, sacco, toccare, ricordare, fatica, polacco, dimenticare, tabacco, contorno.

❖ Caro conte chi ti canta tanto canta che t'incanta.

СНІ, СНЕ

Michele, perché, chilo, chimico, panchina, amiche, forchetta, pacchetto, orchestra, maccheroni, chi, archeologo, affinché, pochissimo, macchina, che, chirurgo, chiacchierare.

³ Їх найбільше в італійській мові.

- ❖ Il cuoco cuoce in cucina e dice che la cuoca giace e tace perché sua cugina non dica che le piace cuocere in cucina col cuoco.

GI, GE

Genova, gente, girare, distruggere, ginnastica, agitare, leggere, oggi, salvagente, giro, genitori, oggetto, gemelli, agente, gerundio, gigante, vigile, reagire, intelligente, gelato, Egitto, gesto.

- ❖ Il mago gelo gironzola e dipinge di rosso il naso della gente.

GIA, GIO, GIU

Giorno, già, giusto, pigiama, mangiare, maggiore, punteggiatura, viaggiare, giostra, Sergio, passeggiare, intelligente, maggio, grigio, giocare, stagione, agio, giungere, giovane, formaggio, assaggiare, giudice, viaggio, passaggio, giacca.

- ❖ Quel giorno di maggio Giorgio ha mangiato il formaggio, si è messo una giacca grigia ed ha passeggiato.

GA, GO, GU

Grande, gamba, ago, gridare, gatto, legumi, magro, regola, grillo, agricoltura, grembo, gusto, aggressione, grido, gallo, agosto.

- ❖ La Strega prende aggressivamente i guanti grandi, grida al gatto magro e combina molti guai.

GHI, GHE

Ungheria, ghetto, funghi, mughetto, ghepardo, mingherlino, tartarughe, ghermire, laghetto, maghi, sughero, ghiandola, margherite.

- ❖ Ghiro dorme su un letto di aghi di pino e spighe di grano.

GN

Signora, insegnante, bagno, ragno, sogno, montagna, insegnare, sognare, Spagna, ingegnere, bisogno, spagnolo, Sardegna, campagna, lavagna, stagno.

- ❖ Alla festa di Carnevale il papà si è travestito da gnomo, noi siamo diventati agnellini di campagna, cicogne sui comignoli, cagnolini piagnoni e ragni.

GLI

Figlie, meglio, moglie, maglione, migliore, famiglia, gorgogli, foglio, portafogli, figli, luglio, tovaglia, bottiglia, voglia, maglia.

- ❖ Il coniglio dormiglione mangia foglie in un boccone.
- ❖ Sulla tovaglia ho messo una bottiglia, le tagliatelle e i tovaglioli.

S

A) Solo, serpente, sì, sperare, sedia, salutare, finestra, basso, sapere, scaffale, rivista, rispondere, adesso, sasso, benissimo, aspettare, assente, sempre, passare, interessante, estate, spesso, sera, suonare, professore, subito, assolutamente, scrivere, secco, complesso.

B) Portoghese, caso, cosa, presente, inglese, sbaglio, preside, esercito, riposare, musica, esercizio, presidente, così, visita, risata, presentare, vaso, quasi, piselli, Pisa, naso, isola, rosa, esempio, paese, risultato, usare, televisione, cortese, francese, usanza, bisogno.

- ❖ Pisa pesa e pesta il pepe al papà; il papà pesa e pesta il pepe a Pisa.
- ❖ Sessantasei assassini andarono ad Assisi tutti e sessantasei assassinandosi.

SCI, SCE

Scegliere, cascina, discepolo, disciplina, scintillante, pesce, piscina, uscire, scendere, sci, scena, trascinare, mascella, sciroppo, scelta, discesa, ascesa, scivolale, scissione.

- ❖ A Lisa piace tanto sciare. Con i suoi sci scintillanti scende per la pista come sullo scivolo del parco.

SCIA, SCIO, SCIU

Sciame, biscia, sciopero, sciagura, asciugamano, lasciare, asciugare, sciogliere, asciutto, fascia, sciarpa, sciocco, scialle, prosciutto, sciabola, sciupare, liscia, coscia, striscia, fasciare.

- ❖ Non sciupare lo sciantoso scialle ti scende una lacrima lascia che l'asciughi lasciami l'ascia che taglio un ramoscello esce dall'uscio e cade nel ruscello.

SCA, SCO, SCU

Scusare, scuro, ascoltare, scolaro, scultore, scopo, opuscolo, bosco, scavi, pesca, casco, scuro, scontento, scarpe, scontro, scorso, scopare, scuro, scontare, crepuscolo, minuscolo, scultura, pascolo, scortese, pescatore, scoprire, scopa, mescolare.

SCHI, SCHE

Maschera, maschio, fischiare, esche, scherzo, schermo, tasche, schifo, mischiare, smascherare, mosche, meschino, vecchietta, scherzare, scheletro, schema.

- ❖ Tre stecchi secchi in tre strette tasche stanno.

Z

A) Grazia, servizio, pezzo, stazione, canzone, stanza, pigrizia, grazie, giovinezza, pazzo, tazza, lezione, danzare, notizia, senza, pulizia, danza, mazzo, esercizio, polizia, speranza.

B) Mezzanotte, pranzo, romanzo, zingaro, polemizzare, zampa, azzurro, zucchero, meccanizzare, mezzo, mezzogiorno, manzo, zero, organizzare, zanzara, zona, zuppa, zoccoli.

- ❖ Al pozzo dei pazzi una pazza lavava le pezze. Andò un pazzo e buttò la pazza con tutte le pezze nel pozzo dei pazzi.

###

Azione, piede, bicchiere, scappai, diamo, pieno, insieme, voi, barbiere, spiegare, ieri, schiera, scienza, maniera, buono, chiedere, impiegato, allievo, cielo, rifiuto, Pietro, chiamare, bandiera, colazione, collezione, coi, porzione, rivoluzione, tuono, costituzione, attenzione, fiorire, occhio, duomo, inchiostro, orecchio, unione, piovere, riunione, regione, biondo, chiuso, schiuma, chiudere, aiutare, piuttosto, fiutare, chiunque, fiume, più, bianco, pianta, chiaro, rischiare, invecchiare, fiamma, occhiali, cucchiaino, ghiaccio, scienziato, fiato, scuola, cuore, suono, ruolo, nuovo, luogo, fuori, cuoco, portai, ragione, sai, gridai, andai, stai, mangiai, balzai, vai, ormai, poi, parrucchiere, noi.

La notte di Pasqua

La notte di Pasqua un coniglietto cercava un posto per nascondere le uova di cioccolato nel giardino di due bambini, a cui voleva fare una sorpresa.

- Lascero il cestino con le uova in casa – disse il coniglietto.

Mentre stava per entrare in casa spuntò il sole. Il coniglietto vide tutto il prato coperto di fiori rossi, gialli e azzurri, che sembravano tante uova colorate. Così il coniglietto nascose le sue uova in mezzo all'erba ed esse non si distinguevano dai fiori. A piccoli salti poi corse nella sua tana, mentre i bambini si svegliavano nel lieto giorno di Pasqua [43].

SALUTI

Buongiorno! – Добрий день! До побачення!

Buona mattina! – Добрий ранок!

Buona sera! – Добрий вечір! До побачення!

Buon pomeriggio! – Доброго дня!

Salve! – Добрий день!

Buona notte! – На добраніч!

Ciao! – Привіт! Бувай!

Arrivederci! – До побачення!

A dopo! / A presto! – Скоро побачимось!

Ci vediamo! – Побачимось!

Означений і неозначений артикли. Articolo Determinativo. Articolo Indeterminativo

Артикль – визначник, службова частина мови, яка супроводжує іменник і є показником граматичної категорії визначеності і невизначеності, роду і числа. В італійській мові вибір відповідної форми артикля безпосередньо залежить від роду супроводжуваного ним іменника і від початкової букви цього іменника.

ІСНУЄ 2 РОДИ ІМЕННИКА: ЧОЛОВІЧИЙ І ЖІНОЧИЙ. Закінчення чоловічого роду: *-o, -e*, жіночого роду: *-a, -e*.

Зміна закінчення іменника при переході з однини у множину (див. Табл. 4)

Чоловічий рід (Maschile)	bambino – дитина (хлопчик) →	bambini
	padre – батько →	padri
Жіночий рід (Femminile)	Bambina (дівчинка) →	bambine
	madre – матір →	madri

Табл. 4.

Неозначений артикль. Articolo Indeterminativo (див. Табл. 5) Однина – Singolare

Maschile	Femminile
Un → перед голосною: Un angelo (ангел)	Un' → перед голосною: Un'ora (година)
Uno → перед <i>s</i> + будь-яка приголосна; перед <i>z, ps, gn, x, y</i> : Uno studente (студент) Uno zio Uno pseudonimo (псевдонім) Uno gnomo (гном) Uno xilofago (деревоточець) Uno yeti (снігова людина)	Una → в інших випадках: Una matita (олівець) Una studentessa (студентка) Una zia (тітка)
Un → в інших випадках: Un divano (диван)	

Множина - Plurale⁴

Maschile	Femminile
Degli → перед голосною; перед <i>s</i> + будь-яка приголосна; перед <i>z, ps, gn,</i> <i>x, y</i> : Degli angeli Degli studenti Degli zii Degli pseudonimi Degli gnomi Degli xilofagi Degli yeti (снігова людина)	Delle → в усіх випадках: Delle matite Delle studentesse Delle zie Delle ore
Dei → в інших випадках: Dei divani	

Табл. 5.

⁴ Застосовується у рідких випадках.

Неозначений артикль **використовується** для вираження неозначеності предмета або явища і перекладається українською за допомогою слів: *один, один з, який-небудь, деякий, певний*.

Означений артикль. Articolo Determinativo (див. Табл. 6)
Singolare

Maschile	Femminile
L' → перед голосною: L'ingresso (вхід)	L' → перед голосною: L'aula (аудиторія)
Lo → перед <i>s</i> + будь-яка приголосна; перед <i>z, ps, gn, x, y</i> : Lo schiaffo (ляпас) Lo zero (нуль) Lo psicologo (психолог) Lo gnocco (галушка) Lo xilofono (ксилофон) Lo yogurt	La → перед приголосними: La camera (кімната) La scuola (школа) La zebra (зебра)
Il → в інших випадках: Il cuscino (подушка)	

Plurale

Maschile	Femminile
Gli → перед голосною; перед <i>s</i> + будь-яка приголосна; перед <i>z, ps, gn, x, y</i> : Gli ingressi Gli schiaffi Gli zeri Gli psicologi Gli gnocchi Gli xilofoni Gli yogurt	Le → в усіх випадках: Le camere Le scuole Le zebre Le aule
I → в інших випадках: I cuscini	

Табл. 6.

Означений артикль **використовується:**

- з іменниками, які були згадані раніше і вже відомі співрозмовнику;
- з назвами континентів, держав, регіонів, островів, морей, озер, рік: L'Arno (назва річки в Італії);
- з предметами, єдиними у своєму роді (Земля, Сонце і т. п.) і в окремій ситуації: La Luna (Місяць), il dottore Rossi (доктор Россі);
- з назвами, вжитими у загальному сенсі: la natura – природа;
- з виразами на позначення часу: Sono le due adesso. – Зараз друга година.

CONVENEVOLI

Scusa / Scusi – Вибач / Вибачте

Grazie! – Дякую!

Per favore – Будь ласка (прохання)

Prego – Прошу (пропозиція, відповідь на *Grazie*)

Come stai? (Come va?) / Come sta? – Як у тебе справи? / Як у Вас справи?

Sto bene / male / così – così – Добре / погано / так собі

Non c'è male, grazie. E Lei? – Непогано, дякую, а у Вас?

Abbastanza bene, grazie. E tu? – Достатньо добре, дякую. А у тебе?

Sì – так

No – ні

Va bene! – Добре, гаразд

Permesso? – Можна?

ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ

1. Обрати правильний означений і неозначений артиклі однини

_____ direttore

_____ applauso

_____ vita

_____ pesce

_____ capello

_____ scena

_____ spazzolino

_____ olio

_____ incidente

_____ ladro

_____ psichismo

_____ strada

_____ ristorante

_____ scienziato

_____ mattina

_____ panino

_____ zoo

_____ oca

_____ incrocio

_____ yak

2. Обрати правильний артикль серед запропонованих

le / gli / li zii
i / le / il professore
un / un' / uno albero
lo / un / il yogurt
una / un' / la idea
il / lo / un zio
lo / l' / il esercito
lo / la / gli scopa
li / gli / i articoli
le / gli / i ospiti
un / un' / una associazione
un' / l' / lo ufficio

3. Переробити у множину

il bicchiere .....
una sorpresa .....
la giornata .....
lo xenofobo .....
una notte .....
l'americano .....
un pezzo .....
la classe .....
una canzone .....
lo stivale.....

4. Визначити число і рід запропонованих слів, поставити їх у форму однини / множини, додати відповідні означений і неозначений артиклі

1. Cielo –
2. Semafori –
3. Sole –
4. Melanzane –
5. Penna –
6. Gente –
7. Zampe –
8. Vocabolo –
9. Palazzi –
10. Serpente –

5. Вставити необхідні репліки до діалогів

1. _____, Mario.	1. tu
Ciao, Piera. _____?	ciao
Bene, grazie, e _____?	bene
_____, grazie.	come stai

2. Buongiorno,
 _____ Grassi.
 Buongiorno, Signor Verdi.
 _____ ?
 Bene, grazie, e _____ ?

2. Lei
 Sto male
 Come sta
 Signor

_____

Mi dispiace.
 3. _____, permesso?
 _____, Signore, prego!
 Mi serve il Suo aiuto.

3. Va bene
 Grazie
 Sì
 Scusi

_____
 _____.

Іменник: категорія роду і числа. Nome (Sostantivo): la categoria del genere e del numero

Іменник (Nome / Sostantivo) є частиною мови, яка вказує на певний об'єкт (абстрактний або реальний): особу, тварину, річ або категорію осіб, тварин і речей. Разом із дієсловом іменник складає невід'ємну частину мінімальної фрази в італійській мові. Обов'язковим елементом значення іменника є **категорія роду**. Приналежність іменника до певного роду (*maschile* о *femminile*) визначається за його закінченням:

- o (maschile) →	- i
- e (maschile) →	- i
- a (femminile) →	- e
- e (femminile) →	- i

Іменники із закінченням *-e* складають окрему групу, адже їх приналежність до чоловічого / жіночого роду необхідно перевіряти у словнику.

Категорія роду: особливі випадки (див. Табл. 7)

Чоловічий рід	Жіночий рід
Іменники із закінченнями -tore, -ale, -ile il dottore (доктор), il giornale (газета), il cortile (сад)	Іменники із закінченнями -ione, -ice, -trice la stazione (станція), la lavatrice (пральна машина), la lavoratrice (працівниця)
Іменники із закінченнями -ma, -ta, -ca il tema (тема), l'atleta (спортсмен), il monarca (монарх)	Іменники із закінченнями -tà, -tù la città (місто), la virtù (гідність, доброчесність)

Іменники іноземного походження lo sport (спорт), il tram (трамвай), il cinema (кіно)	Іменники із закінченням -i, -ie la crisi (криза), la tesi (тези), la serie (серіал) АЛЕ il brindisi (тост)
Односкладові іменники il dì (день), il tè (чай)	Деякі іменники із закінченням -o la mano (рука), la radio (радіо)
<p>Деякі іменники мають спільну форму для жіночого і чоловічого роду, який слід розрізняти завдяки артиклю:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Іменники на -ista Il giornalista – la giornalista (журналіст, -ка); Il dentista – la dentista (стоматолог) • Іменники на -ante, -ente Il cantante – la cantante (співак, співачка); Il parente – la parente (родич, -ка) • Іменники на -ese, -ega Il francese – la francese (француз, французенка); Il collega – la collega (колега, колежанка) • Неживі іменники – омоніми, які мають спільну форму, але різне значення: Il capitale (капітал) – la capitale (столиця); Il fine (ціль) – la fine (кінець) 	

Табл. 7.

ОКРЕМА УВАГА: іменники на позначення живих істот можуть мати як форму чоловічого, так і форму жіночого роду. У більшості випадків при зміні роду варто замінити лише закінчення іменника:

l'amico – l'amica (друг / подруга)

il gatto – la gatta (кіт / кішка)

В окремих ситуаціях при переході з чоловічого у жіночий рід (або навпаки) форма іменників підлягає значним трансформаціям:

- Іменники чоловічого роду із закінченням **-tore** у жіночому роді мають закінчення **-trice**: il pittore – la pittrice (художник / художниця);

- Деякі іменники чоловічого роду на **-re** у жіночому роді мають форму на **-ra**: l'infermiere – l'infermiera (медичний брат / медсестра), il signore – la signora (пан / пані);

- Деякі іменники чоловічого роду на **-re** у жіночому роді мають форму на **-essa**: il professore – la professoressa (викладач), il dottore – la dottoressa (доктор)

АЛЕ! L'avvocato → l'avvocata (адвокат)

Il soldato → la soldatessa (солдат / солдатка)

Кардинальна зміна іменникової форми при переході до іншого роду

L'uomo – la donna (чоловік, жінка)

Il padre – la madre (батько, матір)

Il maschio – la femmina (чоловік, жінка)

Il marito – la moglie (чоловік, дружина)

Il fratello – la sorella (брат, сестра)
 Il toro – la mucca (бик, корова)
 Il montone – la pecora (баран, вівця)

Категорія числа: особливі випадки (див. Табл. 8)

Чоловічий рід	Жіночий рід
Іменники із закінченнями -ma, -ta, -ca у множині змінюють форму на -mi, -ti, -chi (il tema – i temi, l'atleta – gli atleti, il monarca – i monarchi)	Іменники із закінченнями -tà, -tù не змінюють форму у множині (la città – le città, la virtù – le virtù)
Іменники іноземного походження не змінюють форму у множині (lo sport – gli sport, il tram – i tram, il cinema – i cinema)	Іменники із закінченням -i і деякі із закінченням -ie не змінюють форму у множині (la crisi – le crisi, la tesi – le tesi, la serie – le serie) il brindisi – i brindisi
Односкладові іменники не змінюють форму у множині (il dì – i dì, il tè – i tè)	Іменники із закінченням -o не змінюють форму у множині (la radio – le radio, la moto – le moto) АЛЕ la mano – le mani
Іменники із закінченням -io , де i – ненаголошений змінюють форму на -i у множині (il vocabolario (словник) – i vocabolari, l'operaio (працівник) – gli operai)	Іменники із закінченнями -cia, -gia → - якщо i наголошений або -cia, -gia передує голосна, у множині змінюють форму на -cie, -gie (la farmacia (аптека) – le farmacie, la bugia (брехня) – le bugie, la ciliegia (черешня) – le ciliegie); - в інших випадках (якщо i ненаголошений або -cia, -gia передує приголосна), у множині змінюють форму на -ce, -ge (la caccia (полювання) – le cacce, la pioggia (дощ) – le piogge)
Іменники на -ista у множині змінюють форму в залежності від родової приналежності конкретного іменника (у певній ситуації): Il giornalista – i giornalisti / la giornalista – le giornaliste Il dentista – i dentisti / la dentista – le dentiste	

Табл. 8.

Кардинальна зміна іменникової форми при переході до множини

L'uomo – gli uomini
L'uovo – le uova (яйце)
Il dito – le dita (палець)
Il dio – gli dei (Бог)
Il paio – le paia (пара)

Фонетико-орфографічні особливості іменників на *-co, -go, -ca, -ga*

У більшості таких іменників у множині після *c, g* додається *h*, заради збереження звуків [k], [g]:

Banco – **banchi** (лава)
Barca – **barche** (човен)
Albergo – **alberghi** (готель)
Alga – **alghe** (водорість)

АЛЕ! Amico – amici

Greco – greci
Sindaco – sindaci (мер)
Nemico – nemici (ворог)
Medico – medici
Filologo – filologi
Porco – porci (порося)

CONVENEVOLI

Come ti chiami? – Як тебе звать?

Mi chiamo... / Sono... – Мене звать... / Я...

Piacere di conoscerti (conoscerLa) / Piacere – Приємно з тобою (з Вами)
познайомитись / Приємно

Di dove sei? / Da dove vieni? – Звідки ти?

Sono di Mariupol / Vengo dall'Ucraina (*dagli Stati Uniti, dal Messico ecc.*) – Я з Маріуполя. Я з України (*Сполучених Штатів, Мексики і под.*)

Qual è il tuo numero di telefono? – Який в тебе номер телефону?

Il mio numero di telefono è... – Мій телефонний номер –

Che cosa è? – Що це?

ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ

1. Визначити, до якого роду відносяться іменники та обрати для них означений і неозначений артиклі

Clima, bottiglia, bicchiere, coltello, bar, rivoluzione, ipotesi, pianista, cavaliere, pane, collega, moto, direttrice, cinema, dramma, curiosità, pilota, roba, versione, traduttore, filobus, orologio, capitale, università, parentesi, sole, virtù, re, sgabello, professoressa.

2. Змінити родову форму іменника: *наприклад*, il maestro – la maestra

la gallina –
la pecora –

il cassiere –
la leonessa –

il commesso –
la bambina –
l'uomo –
l'attrice –

il marito –
l'avvocato –
la studentessa –
il fanciullo –

3. Утворити форму множини

il poeta –
il parente –
la realista –
il gas –
il portafoglio –
l'acciuga –
il cappuccino –
la ciliegia –
la coalizione –
il tè –

il giornalista –
l'amico –
la crisi –
il dilemma –
il violinista –
la società –
il dito –
la torta –
la focaccia –
il tram –

4. Утворити форму однини

i socialisti –
le matite –
i caffè –
i rasoi –
gli dei –
i giorni –
le porte –
i sindaci –
le virtù –
i formaggi –

le mani –
le dentiste –
gli antipasti –
le diagnosi –
gli ambulatori –
i dì –
le nazioni –
i cinema –
i figli –
le pesche –

5. Знайти 10 помилок у формі слів (*деякі слова написані коректно*)

i paii
la protagonista
i film
i medichi
le crisisi
le arancie
i luoghi
i dentiste
le colleghe
le gocce

le uomi
le camicie
gli ananasi
i serpenti
le societè
i porci
gli operaii
la metà
il problema
la moglia

Якісний прикметник. *Aggettivo qualificativo*

Прикметник є змінюваною частиною мови, яка виражає різні ознаки особи (речі), відображеної іменником, до якого цей прикметник відноситься. Якісний прикметник виконує кваліфікативну функцію у висловленні. **В італійській мові якісний прикметник узгоджується в роді і числі із тим іменником, до якого він відноситься.**

Більшість прикметників (подібно іменникам) в однині чоловічого роду мають закінчення *-o*, в однині жіночого роду – закінчення *-a*:

Un signore generoso – щедрий пан   Una signora generosa – щедра пані

Прикметники із закінченням *-e* можуть відноситися до іменників як чоловічого, так і жіночого роду:

Il teatro comunale – міський театр   La mostra internazionale – міжнародна вистава

При переході у множину закінчення прикметників змінюються подібно закінченням іменників:

- o →	- i	Dei signori generosi	Delle signore generose
- e →	- i	I teatri comunali	Le mostre internazionali
- a →	- e		
- e →	- i		

Незмінювані якісні прикметники:

- Деякі слова на позначення кольорів: rosa (рожевий), viola (фіолетовий), bordò (бордовий), lilla (бузковий), amaranto (амарантовий), blu (синій), beige (бежевий)
Le camicette rosa – рожеві блузки
- Слова *pari* (рівний, подібний) і *dispari* (неподібний)
Il numero pari – парний номер
- Деякі прикметники, що були утворені від прийменників: perbene (порядний, вихований), dabbene (чесний), dapposo (невмілий, убогий)
La gente perbene – порядні люди

Фонетико-орфографічні особливості іменників на *-co*, *-go*, *-ca*, *-ga*

Il tavolo bianco (білий стіл) – i tavoli bianchi
La casa antica (давній будинок) – le case antiche
L'abito lungo (довгий одяг) – gli abiti lunghi
L'idea vaga (невизначна ідея) – le idee vaghe

ОСОБЛИВА УВАГА: прикметники на *-io* у формі множини мають лише одну *-i*:

Il pigiama vecchio (стара піжама) – i pigiama vecchi
Il film serio (серйозний фільм) – i film seri

Зміна форми деяких прикметників (див. Табл. 9 – 11)

Bello (гарний)

Звук Suono	Singolare	Plurale
	Maschile	
Приголосний Consonante	Bel regalo (подарунок)	Bei regali
Голосний Vocale	Bell'angelo	Begli angeli
S+ consonante	Bello specchio (дзеркало)	Begli specchi
Z	Bello zaino (ранець)	Begli zaini
	Femminile	
Consonante	Bella ragazza	Belle ragazze
	Bella strada (вулиця)	Belle strade
Vocale	Bell'aula (аудиторія)	Belle aule

Табл. 9.

Buono (добрий)

Suono	Singolare	Plurale
	Maschile	
Consonante	Buon fatto (факт)	Buoni fatti
Vocale	Buon ufficio (офіс)	Buoni uffici
S+ consonante	Buono sgabello	Buoni sgabelli
Z	Buono zingaro (циган)	Buoni zingari
	Femminile	
Consonante	Buona mostra (виставка)	Buone mostre
	Buona scuola	Buone scuole
Vocale	Buon'amica	Buone amiche

Табл. 10.

Grande (великий)

Suono	Maschile singolare	Femminile singolare
Consonante	Gran traffico (вуличний рух)	Grande (gran) tazza (чашка)
Vocale	Grand'eroe (герой)	Grand'isola (острів)

S+ consonante, Z	Grande scherzo Grande zaino	Grande scoperta (відкриття) Grande zampa (лапа)
---------------------	--------------------------------	--

Табл. 11.

Місце прикметника в реченні

У більшості випадків італійські якісні прикметники необхідно розміщувати (в реченні) після тих іменників, до яких вони відносяться. При цьому слід пам'ятати, що **прикметники на позначення кольору і національності мають завжди використовуватися після іменника:**

Una penna gialla – жовта ручка;

Un professore inglese – англійський викладач;

L'erba verde – зелена трава;

L'uomo francese – французький чоловік.

Деякі часто вживані слова можуть стояти як до іменника, так і після нього:

Bello – красивий

Vecchio – старий

Brutto – некрасивий, поганий

Bravo – добрий, вмілий

Buono – добрий

Grande – великий

Cattivo – поганий

Piccolo – маленький

Nuovo – новий

ОСОБЛИВА УВАГА: деякі якісні прикметники (nuovo, buono, povero, simpatico і т.п.) змінюють значення в залежності від місця свого розташування біля іменника, до якого вони відносяться. Здебільшого, якісні прикметники, локалізовані після іменника, виконують **описову функцію:**

Un vecchio amico – старий друг (із яким давно знайомі)

Un amico vecchio – старий друг (за віковим показником)

Un nuovo aeroporto – новий (ще один) аеропорт

Un aeroporto nuovo – новий (не старий) аеропорт

Un buon uomo – добра людина

Un uomo buono – добра людина

Un pover'uomo – бідолоха

Un uomo povero – бідна (незаможна) людина)

Una certa notizia – певна новина

Una notizia certa – достовірна новина

Список країн і національностей:

Argentina – argentino

Francia – francese

Australia – australiano

Germania – tedesco

Austria – austriaco

Giappone – giapponese

Bielorussia – bielorusso

Grecia – greco

Brasile – brasiliano

Italia – italiano

Bulgaria – bulgaro

Polonia – polacco

Canada – canadese

Regno Unito – britannico/ inglese

Cina – cinese

Russia – russo

Egitto – egiziano

Spagna – spagnolo

Gli Stati Uniti – americano

Ucraina – ucraino

Svizzera – svizzero

Ungheria – ungherese

Di che nazionalità sei? – Sono canadese / sono ucraino (ucraina). – Якої ти національності? – Я канадець (канадка) / я українець (українка).

Di che nazionalità è Maria? – Maria viene dagli Stati Uniti, è americana. – Марія зі Сполучених Штатів, вона американка.

DA RICORDARE: I COLORI

Bianco – білий

Grigio – сірий

Nero – чорний

Blu – синій

Verde – зелений

Rosa – рожевий

Giallo – жовтий

Viola – фіолетовий

Marrone – коричневий

Bordò – бордовий

Rosso – червоний

Lilla – бузковий

Arancione – помаранчевий

Amaranto – амарантовий

Azzurro – блакитний

Beige – бежевий

Di che colore è la borsa? – La borsa è viola (è di colore viola). – Якого кольору сумка? – Вона фіолетова (фіолетового кольору).

ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ

1. Утворити форму множини

Il libro interessante, un luogo fiabesco, una notte scura, lo sportivo simpatico, la voce rauca, un gioco pericoloso, la bella giornata, il progetto ampio, un discorso vago, la ragazza bionda, una cantante famosa, l'amico cinese, la camicia bianca, lo scherzo divertente, una casa fiabesca, la nonna affettuosa, un bambino felice, l'esercizio difficile, il cavallo stanco, una gita faticosa.

2. Утворити форму однини

I problemi nuovi, le albicocche gialle, i pantaloni lilla, le stazioni piccole, gli orologi precisi, i begli zaini, le città cinesi, gli armadi pieni, i comuni italiani, le camicie rosse, i film europei, i bar moderni, i sistemi buoni, le pareti alte, i re italiani, i signori ubriachi, le fanciulle dappoco, gli uffici vecchi, i temi interessanti, le diagnosi corrette.

3. Дати відповідь на запитання *Di dove è?*

Наприклад: Kate – Inghilterra. – Kate è inglese.

Gianna – Italia. _____

Felipe – Brasile. _____

Adele – Francia. _____

Andrei – Polonia. _____

Marta – Bulgaria. _____

Li Ping – Cina. _____

Markus – Austria. _____

Lilia – Ucraina. _____

Mustafa – Egitto. _____

Mario – Spagna. _____

4. Перекласти італійською

Немолода жінка, серйозні проблеми, маленька кімната, короткий зелений олівець, польський журнал, низька лава, красиві дерева, широка річка, добра оцінка, новий (ще один) будинок, правильний аналіз, бідолаха, легке завдання, некрасивий стол, неможливо подружитися, англійське місто, чорна дошка, високий красивий будинок, певна ситуація, вузький довгий стол.

Особові займенники. Теперішній час дійсного способу: правильні дієслова. **Pronomi personali. Presente Indicativo: verbi regolari**

В італійській мові особові займенники (див. Табл. 12), які виступають у ролі підмета, завжди застосовуються тоді, коли на них падає логічний наголос. В інших випадках їх використання є необов'язковим.

Singolare		Plurale
1 особа	IO (я)	NOI (ми)
2 особа	TU (ти)	VOI (ви)
3 особа	LUI (він), LEI (вона) – на позначення живих істот; ESSO (він), ESSA (вона) – на позначення неживих істот; LEI (Ви – ввічливе звернення)	LORO (вони) – на позначення живих істот; ESSI (вони – чол. р.), ESSE (вони – жін. р.) – на позначення неживих істот

Табл. 12.

В італійській мові існує **3 дієвідміни у дієслів** (див. Табл. 13):

I дієвідміна	Дієслова із закінченням – are у формі інфінітива: Presentare, sperare, trovare
II дієвідміна	Дієслова із закінченням – ere у формі інфінітива: Temere, perdere, ricevere
III дієвідміна	Дієслова із закінченням – ire у формі інфінітива: Seguire, aprire, capire

Табл. 13.

Процес дієвідмінювання правильних дієслів передбачає відсікання у них відповідних інфінітивних закінчень і додавання до основ специфічних особових закінчень (див. Табл. 14).

Відмінювання дієслів у Presente Indicativo

Особа, число	Parlare (розмовляти)	Scrivere (писати)	Partire (вирушати)
io	parlo	scrivo	parto
tu	parli	scrivi	parti
lui, lei, Lei (Ви)	parla	scrive	parte
noi	parliamo	scriviamo	partiamo
voi	parlate	scrivete	partite
loro	parlano	scrivono	partono

Табл. 14

ОСОБЛИВА УВАГА:

- дієслова І дієвідміни на **-i**, коли він ненаголошений, не потребують додавання додаткового **-i** у формах **tu** і **noi**:

Studiare (вивчати)

io studio

tu studi

lui, lei, Lei studia

noi studiamo

voi studiate

loro studiano

- у дієсловах на **-care**, **-gare** перед закінченнями **-i**, **-iamo** з'являється **h**:

Toccare (торкатися)

io tocco

tu tocchi

lui, lei, Lei tocca

noi tocchiamo

voi toccate

loro toccano

Spiegare (пояснювати)

io spiego

tu spieghi

lui, lei, Lei spiega

noi spieghiamo

voi spiegate

loro spiegano

- у дієсловах на **-cere**, **-gere** і **-scere** у формах **io** і **loro** змінюється вимова **c** і **g**:

Vincere (перемагати)

io vinco

tu vinci

lui, lei, Lei vince

noi vinciamo

voi vincete

loro vincono

Conoscere (знати)

io conosco

tu conosci

lui, lei, Lei conosce

noi conosciamo

voi conoscete

loro conoscono

- у деяких дієслів III дієвідміни перед типовими закінченнями в усіх особах, окрім форм **noi** і **voi**, з'являється суфікс **-isc**:

Capire (розуміти)

io capisco	noi capiamo
tu capisci	voi capite
lui / lei / Lei capisce	loro capiscono

За подібним принципом відмінюються такі слова, як *finire* (закінчувати), *preferire* (віддавати перевагу), *proibire* (забороняти), *chiarire* (пояснювати), *costruire* (будувати), *pulire* (чистити), *colpire* (ударити) ес.

Застосування Presente Indicativo

1. Позначення дійсної події / ситуації:

Non gioco a tennis ma lavoro. – Я не граю у теніс, а працюю.

2. Позначення звичного процесу:

Normalmente torniamo molto tardi. – Зазвичай ми повертаємося додому пізно.

3. Позначення загальновідомих фактів:

Qui gli appartamenti costano molto. – Тут квартири коштують дорого.

4. Позначення майбутніх подій:

Domani Marianna e Giulia partono per il mare. – Завтра Маріанна і Джулія вирушають до моря.

DA RICORDARE:

Cominciare a fare qualcosa – починати щось робити

Maria comincia a studiare l'italiano. – Марія починає вивчати італійську.

Provare a fare qualcosa – пробувати щось робити

Noi proviamo a cucinare la torta. – Ми пробуємо готувати торт.

Finire di fare qualcosa – закінчувати щось робити

Angela e Massimo finiscono di ascoltare la musica. – Анжела і Массімо закінчують слухати музику.

Cercare di fare qualcosa – намагатися щось зробити

Tu cerchi di cambiare il lavoro. – Ти намагаєшся змінити роботу.

ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ

1. Перекласти українською

1. Domani visitiamo il dottore. 2. Il professore tedesco spiega una regola difficile. 3. Io prendo l'autobus ogni mattina. 4. Gli amici ripetono la poesia. 5. Tu riposi o lavori adesso? 6. Voi provate a parlare piano. 7. Noi cerchiamo una casa nuova. 8. Signora, Lei compra un libro giallo o no? 9. Io preferisco restare a casa oggi. 10. Giuseppe mangia una caramella gustosa. 11. Luigi conosce bene l'indirizzo. 12. I ragazzi scrivono una lettera lunga. 13. Gli ospiti non partono subito, prima aspettano la telefonata. 14. Non capiamo il problema. 15. Aprite la porta o la finestra? 16. Io leggo i messaggi e-mail. 17. Sandro e Lucia scrivono la tesi insieme. 18. Il cane nero dorme sotto lo sgabello. 19. Chiarisco la situazione. 20. Noi tocchiamo un argomento molto importante.

2. Обрати правильний варіант

1. Marco _____ un panino.
a) mangia
b) mange
c) manghia
2. Io _____ il giornale ogni domenica.
a) leggio
b) leggi
c) leggo
3. La Ferrari _____ spesso.
a) vinca
b) vince
c) vincia
4. Voi _____ Pietro?
a) conoscete
b) conosciete
c) conosco
5. _____ studiare il materiale nuovo in biblioteca.
a) preferischo
b) preferiscio
c) preferisco
6. Signor Marcello, _____ qui?
a) abita
b) abiti
c) abite
7. Noi _____ le parole straniere nel dizionario.
a) cerciamo
b) cercate
c) cerchiamo
8. Valeria _____ la finestra.
a) apro
b) apre
c) apra
9. Il bambino _____ molto.
a) piangia
b) pianga
c) piange
10. Le donne _____ l'ufficio insieme.
a) puliscono
b) pulite
c) puliscano

3. Вставити дієслова у формі Presente Indicativo

1. Tu e Andrea _____ (guardare) sempre la televisione.
2. Roberto _____ (scrivere) una lettera d'amore.
3. Io e Silvia _____ (discutere) spesso la politica.
4. Gli studenti _____ (capire) perfettamente la matematica.
5. Marcello _____ (abbracciare) la moglie.
6. I ragazzi _____ (ascoltare) la spiegazione in silenzio.
7. Voi quando _____ (finire) i compiti?
8. Il campanello _____ (suonare) fra poco.
9. Lei, professore, _____ (giocare) a tennis?
10. Perché _____ (tu / aprire) l'ombrello in casa?

4. Перекласти італійською

1. Анна миє (вбирає) кімнату.
2. Сінйор Б'янкі спілкується іспанською мовою.
3. Я залишаю маленьку рожеву сумку тут.
4. Завтра вони вирушають на море.
5. Батько читає газету і посміхається.
6. Ми пробуємо додати цукор.

7. Ти намагаєшся купити акогольні напої.
8. Молодці! Ви перемагаєте!
9. Я люблю Марію.
10. Ми чекаємо концерт разом.

Дієслова *essere* (бути), *avere* (мати), *potere* (могти), *volere* (хотіти), *dovere* (мусити) у Теперішньому часі дійсного способу. *Questo* (цей) і *quello* (той).
Essere, avere, potere, volere, dovere al Presente Indicativo. Questo e quello.

Essere	Avere
io sono	io ho
tu sei	tu hai
lui, lei, Lei è	lui, lei, Lei ha
noi siamo	noi abbiamo
voi siete	voi avete
loro sono	loro hanno

Загальноживані фрази із дієсловом

Essere	Avere
Essere presente / assente – бути присутнім / відсутнім;	Avere fame / sete – хотіти їсти / пити;
Essere stanco – бути втомленим;	Avere freddo / caldo – мерзнути / відчувати спеку;
Essere malato – бути хворим;	Avere sonno – хотіти спати;
Essere contento / felice – бути задоволеним / щасливим;	Avere paura – боятися;
Essere triste / preoccupato – бути сумним / стурбованим;	Avere fretta – квапитися;
Essere arrabbiato – бути розлюченим;	Avere ragione – бути правим;
Essere d'accordo – бути згодним.	Avere bisogno (di) – потребувати;
	Quanti anni hai? – Скільки тобі років? – Но...anni – Мені...років.

ОСОБЛИВА УВАГА:

Слід розрізняти дієслівний та іменний види присудка (див. Табл. 15)

<p><i>Дієслівний присудок</i> виражений дієсловом у відмінюваній формі: Marina <i>scrive</i> la composizione. – Марія пише твір. Noi <i>abbiamo</i> bisogno di un consiglio. – Ми потребуємо поради.</p>	<p><i>Іменний присудок</i> виражений дієсловом – зв'язкою (найчастіше <i>essere</i>) та іменною частиною (іменником або прикметником): Luigi <i>è</i> malato oggi. – Сьогодні Луїджі хворіє. Laura <i>è</i> studentessa. – Лаура – студентка. Обов'язковим є узгодження в роді і числі іменної частини іменного присудка із підметом. При цьому:</p>
--	---

	<p>1. Якщо підмет виражений кількома іменниками чоловічого і жіночого роду, дієслово-зв'язку слід ставити у форму множини, а іменну частину <u>узгоджувати у чоловічому роді.</u></p> <p>Francesca e Paolo sono contenti. – Франческа і Паоло задоволені.</p> <p>2. Іменник, який входить до складу іменної частини і позначає професійну діяльність має використовуватися без артикля, однак у випадку наявності означення, перед цим іменником слід ставити неозначений артикль.</p> <p>Silvia è <i>insegnante</i>. – Сільвія – викладачка.</p> <p>Silvia è <i>una brava insegnante</i>. – Сільвія – хороша викладачка.</p>
--	---

Табл. 15.

Questo / quello

Антонімічні вказівні **прикметники** *questo* (цей) і *quello* (той) є визначниками розміщення особи (предмета, явища тощо) у просторі і часі. *Questo* вказує на близькість, *quello* – на віддаленість. У фразі вони розташовані перед іменником, із яким узгоджуються в роді і числі, при цьому артикль перед *questo* і *quello* не слід застосовувати:

Queste biciclette sono molto vecchie. – Ці велосипеди дуже старі.

Quella ragazza canta bene. – Та дівчина добре співає.

У ролі вказівних **займенників** *questo* і *quello* застосовані для заміни іменника:

(**Questo**) è un popolare giornale italiano. (У цьому реченні вказівний займенник *questo* відіграє факультативну функцію) – Це – популярна італійська газета.

Quella è la studentessa di Marocco. – Ото є студентка з Марокко.

Le ragazze svedesi hanno i capelli biondi, invece **quelle** africane – i capelli neri. – Шведські дівчата мають світле волосся, а африканські – чорне.

La matita rosa scrive male, invece **quella** verde – scrive bene. – Рожевий олівець пише погано, а зелений – добре.

Зміна форми вказівних прикметників (див. Табл. 16)

MASCHELE		FEMMINILE	
Singolare	Plurale	Singolare	Plurale

<i>Questo</i> Questo cellulare Questo stormo (згряя)	<i>Questi</i> Questi cellulari Questi stormi	<i>Questa</i> Questa gonna Questa egiziana	<i>Queste</i> Queste gonne Queste egiziane
<i>Quello + z / x / y / ps / pn / gn / s + consonante</i> Quello psicologo Quello straniero	<i>Quegli</i> Quegli psicologi Quegli stranieri Quegli angoli Quegli ebrei	<i>Quella + consonante</i> Quella lettera Quella costa (берер)	<i>Quelle</i> Quelle lettere Quelle coste Quelle isole Quelle ere
<i>Quell' + vocale</i> Quell'angolo (кут) Quell'ebreo (еврей)		<i>Quell' + vocale</i> Quell'isola Quell'era (ера)	
<i>Quel + altri consonanti</i> Quel problema Quel signore	<i>Quei</i> Quei problemi Quei signori		

Табл. 16.

Зміна форми вказівних займенників (див. Табл. 17)

MASCHILE		FEMMINILE	
Singolare	Plurale	Singolare	Plurale
<i>Questo</i>	<i>Questi</i>	<i>Questa</i>	<i>Queste</i>
<i>Quello</i>	<i>Quelli</i>	<i>Quella</i>	<i>Quelle</i>

Табл. 17.

Potere (могти)

io posso
tu puoi
lui, lei, Lei può
noi possiamo
voi potete
loro possono

Volere (хотіти)

io voglio
tu vuoi
lui, lei, Lei vuole
noi vogliamo
voi volete
loro vogliono

Dovere (мусити)

io devo
tu devi
lui, lei, Lei deve
noi dobbiamo
voi dovete
loro devono

ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ

1. Змінити речення за прикладом: *Questa borsa è piccola – Queste borse sono piccole / Noi abbiamo paura – Io ho paura*

1. Quella studentessa è giovane. 2. Voi siete molto brave. 3. Quell'albero è grande e largo. 4. La studentessa ucraina parla bene l'italiano, invece quella bulgara – no. 5. Tu sei ingegnere. 6. Queste lavagne nuove sono strette. 7. Io ho fame ora. 8. Quei libri sono divertenti. 9. Il divano è comodo. 10. I ragazzi americani hanno sonno. 11. Questa casa è grande, quella è piccola. 12. Le belle case bianche sono nuove. 13. Questa è la nostra rivista preferita. 14. La porta é già chiusa. 15. Quegli animali sono carini.

2. Використати правильну форму дієслова *essere*. За необхідністю додати неозначений артикль

1. Luigi _____ dentista competente. 2. Io _____ di Milano e tu? 3. La bambina _____ malata. 4. Sandro e io _____ amici. 5. I genitori _____ molto arrabbiati. 6. La Signora Claudia _____ maestra nuova. 7. Noi _____ occupati oggi. 8. Tu e Marco _____ fratelli? 9. Perché Gino e Michela _____ in ritardo? 10. Mario _____ un giornalista dotato.

3. Використати правильну форму дієслова *avere*

1. Carmen _____ una casa. 2. Tu e Sandro _____ un giorno di vacanza? 3. Quanti anni _____ Marco e Daniele? 4. L'insegnante italiana _____ la pronuncia speciale. 5. Io e Angela _____ un'idea. 6. Luca e Claudia _____ due cugini. 7. Lei, Signore Martini _____ una penna blu? 8. I genitori _____ degli affari. 9. Tu _____ 19 (diciannove) anni. 10. Io e Cristina _____ sete.

4. Доповнити текст дієсловами *avere, essere, potere, volere, dovere* у правильній формі. Перекласти

Caterina 1 _____ una simpatica ragazza ucraina, 2 _____ 18 (diciotto) anni e studia la lingua italiana all'Università Statale di Mariupol. La sudentessa 3 _____ sempre occupata, perché ogni giorno 4 _____ molti affari. La mattina dopo la colazione Caterina 5 _____ andare a studiare: 6 _____ 5 (cinque) lezioni al giorno. Le discipline preferite di Caterina 7 _____ le lingue straniere: l'italiano, l'inglese e il tedesco. Il pomeriggio quando la ragazza e le sue amiche Anna e Maria 8 _____ fame, 9 _____ fare uno spuntino all'università: mangiare un panino e prendere una tazza di caffè. Caterina torna a casa alle 16 (sedici), 10 _____ un po' stanca e 11 _____ sonno. Siccome la ragazza 12 _____ diventare una professoressa vera e propria, non 13 _____ fretta quando prepara i compiti di casa, studia bene e con attenzione. La sera Caterina 14 _____ aiutare la mamma, camminare per il parco o leggere il libro. La ragazza e sua madre 15 _____ un cane, 16 _____ nero e piumoso, 17 _____ sempre fare i capricci. Oggi Caterina 18 _____ malata, perciò 19 _____ stare a casa a curare il raffreddore. Per rallegrare l'amica Anna e Maria 20 _____ fare un piccolo regalo a Caterina.

5. Перекласти італійською

1. Алессандра може розуміти англійську мову.
2. Ми квапимося.
3. Ця вчителька – розумна.
4. Ви втомлені, ви повинні відпочити.
5. Це – чорні ручки, а те – зелені.
6. Ми маємо велику проблему.
7. Массімо і Лучія хочуть прогулятися парком.
8. Ті помилки важливі.
9. Тобі холодно? Я маю зачинити вікно.
10. У Христини є чорний пес.
11. Цей студент – здібний.

12. Я можу залишитися тут.
13. Ви – відомий професор, пан Россі.
14. Ми хочемо пити і їсти.
15. Будинок новий.
16. Батько відчиняє цю кімнату.
17. Ви повинні прочитати ті книги.
18. Скільки тобі років? – Мені 16 років.
19. Маленька дівчинка хворіє.
20. Це – нова рожева сукня.

Розповідне, питальне і заперечне речення. La proposizione enunciativa, interrogativa e negativa

В італійському реченні порядок слів характеризується відносною вільністю, при цьому зміна розташування кожного з членів фрази призводить до трансформації загального сенсу. У **розповідному** поширеному реченні **підмету** найчастіше відведене перше місце, при цьому особові займенники у ролі підмета варто пропускати (якщо на них не падає інтонаційний наголос):

Marta compra il vestito. – Марта купує одяг.

(Io) mangio una caramella gustosa. – Я їм смачний льодяник.

Lei ma non lui prepara questo progetto! – Вона, а не він готує цей проєкт!

Присудок (простий / складений, дієслівний / іменний) варто розміщувати після підмета:

I professori cominciano l'esame. – Викладачі розпочинають екзамен.

Gino e Marinella sono assenti. – Джіно і Маріелла відсутні.

Місце розташування **прямого додатку** залежить від того, чим він виражений: якщо іменником, прямий додаток посідає місце після присудка, якщо займенником – перед або після присудка:

Vogliamo guardare *il film nuovo*. – Ми хочемо подивитися новий фільм.

La visitiamo oggi. / *Vistiamo lei* oggi. – Ми відвідуємо її сьогодні.

Обставини часу і місця слід ставити на початку, або в кінці речення:

Il treno parte *domani*. – Потяг вирушає завтра.

Adesso i ragazzi puliscono la camera. – Зараз хлопці прибирають у кімнаті.

In questo appartamento ci sono due bagni. – У цій квартирі є дві ванні кімнати.

Giuseppe lavora *qui*. – Джузеппе працює тут.

Обставини образу дії посідають місце після присудка:

Sergio e Marcello capiscono *bene* la lingua italiana. – Серджо і Марчелло добре розуміють італійську мову.

Питальне речення в італійській мові

Загальне запитання можна поставити такими способами:

- користуючись питальною інтонацією:
Lei capisce la lingua ucraina? – Ви розумієте українську?
- змінюючи прямий порядок слів у реченні: розташовуючи присудок на першому місці:
Laura è puntuale. – È puntuale Laura? – Лаура є пунктуальною. Чи є Лаура пунктуальною?

Спеціальне запитання можна поставити, користуючись питальними словами (див. Табл. 18):

<p>Chi – хто, кого (має незмінювану форму): Chi è assente oggi? – Хто сьогодні відсутній? Chi devo aiutare? – Кому я маю допомогти?</p>	<p>Quale – який (має форму множини <i>quali</i>), застосований у випадках наявності альтернативи: Quale preferisci: la pizza margherita o la napoletana? – Чому ти віддаєш перевагу: піцці «Маргарита» або «Наполетана»? Quali libri in questa biblioteca sono interessanti? – Які книги з цієї бібліотеки цікаві? Qual è la mia fermata? – Яка моя зупинка?</p>
<p>Che cosa (che / cosa) – що (має незмінювану форму): Che cosa vuoi comprare? – Що ти хочеш купити?</p>	<p>Quando – коли: Quando viene Mario? – Коли приїде Маріо?</p>
<p>Che – який (має незмінювану форму): Che materie studia Marcello? – Які предмети вивчає Марчелло?</p>	<p>Dove – де, куди: Dove è (dov'è) la penna rossa? – Де червона ручка? Dove vuoi andare? – Куди ти хочеш піти?</p>
<p>Come – як, який (має незмінювану форму): Come spendi il tempo libero? – Як ти проводиш вільний час? Come è (com'è) lo studente nuovo? – Яким є новий студент?</p>	<p>Quanto (quanta, quanti, quante) – скільки (форма не змінюється перед дієсловом): Quanti soldi deve prendere? – Скільки грошей Ви маєте взяти? Quante lingue straniere studiate? – Скільки іноземних мов ви вивчаєте? Quanto dura il film? – Скільки триває фільм?</p>
<p>Perché – чому: Perché Alessandro parte oggi? – Чому Алессандро вирушає сьогодні?</p>	<p>Come mai – чому: Come mai sei a casa? – Чому ти вдома?</p>

Табл. 18.

Заперечне речення в італійській мові

Заперечне речення характеризується наявністю заперечного прислівника **non**, який слід розміщувати перед присудком:

Io **non** capisco la lingua tedesca. – Я не розумію німецьку мову.

Носієм заперечного значення і заміником цілого речення є також заперечний прислівник **no**, який посідає перше місце у відповідних фразах:

No, **non** vogliamo visitare il museo. – Ні, ми не хочемо відвідати музей.

ОСОБЛИВА УВАГА: принцип розташування слів із заперечною семантикою **nessuno** (ніхто), **niente** (ніщо), **nulla** (ніщо), **mai** (ніколи), **né...né** (ні...ні):

1. **Non** + присудок + слово із заперечною семантикою

Oggi **non** ricevo **nessuno**. – Сьогодні я нікого не приймаю.

Non troviamo **niente** qui. – Ми нічого тут не знаходимо.

Oggi i ragazzi **non** mangiano **nulla**, hanno una fame terribile. – Сьогодні хлопці абсолютно нічого не їдять, вони помирають з голоду.

Mario **non** legge **mai** il manuale di servizio. – Маріо ніколи не читає інструкцію з експлуатації.

Non arriviamo **né** oggi, **né** domani. – Ми не приїдемо ані сьогодні, ані завтра.

2. Тільки для неозначених займенників **niente**, **nessuno**, **nulla** можливою є альтернативна схема: слово із заперечною семантикою + присудок (без non):

Non scriviamo **niente**. – **Niente** scriviamo. – Ми нічого не пишемо.

Oggi **non** deve lavorare **nessuno**. – Oggi **nessuno** deve lavorare. – Сьогодні ніхто не має працювати.

Non impari **nulla**. – **Nulla** impari. – Ти абсолютно нічого не вивчаєш.

DA RICORDARE:

Che giorno è oggi? (Який сьогодні день?) – Oggi è... (Сьогодні...)

Lunedì *понеділок* → **Luna** *Луна* + **dì** *день*

день Місяця; присвячений Місяцю.

Martedì *вівторок* → **Marte** *бог Марс* + **dì** *день*

день Марса, бога війни.

Mercoledì *середа* → **Mercurio** *Меркурій* + **dì** *день*

день Меркурія.

Giovedì *четверг* → **Giove** *Зевс* + **dì** *день*

день Зевса (=Юпитера).

Venerdì *п'ятниця* → **Venere** *Венера* + **dì** *день*

день Венери.

Sabato *субота* → євр. *день відпочинку*.

Domenica *неділя* → *Domine* *Господь*

день Господа (Бога).

ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ

1. Скласти речення із запропонованих слів

1. guardiamo Marco e io film un interessante
2. caldo oggi sole il è
3. Francesca italiana oggi studia lingua la
4. lì vestiti i comprano nuovi dei ragazzi
5. Renato adesso male francese parla il
6. padre poco il stasera riposa
7. nuove il fuma sigarette delle nonno
8. subito finestra voi aprite la
9. buona abbiamo dopodomani noi festa una
10. abita Cristina ora lì

2. Поставити запитання до виділених слів

1. Carlo lavora tanto.
2. Noi ascoltiamo spesso la musica classica.
3. Oggi prendo la macchina.
4. La lezione dura poco.
5. Il cappello marrone è dentro l'armadio.
6. Il manuale d'italiano ha 200 (duecento) pagine.
7. La lingua preferita di Sergio è il tedesco.
8. Guardiamo questo programma televisivo perché è interessante.
9. Stamattina nuotate in piscina.
10. La regola nuova è difficile.
11. Capisco male quella costruzione grammaticale.
12. Il giocattolo costa molto.
13. Domani Angela deve visitare l'ospedale.
14. La mamma compra la frutta fresca.
15. Gli amici vogliono andare a teatro.

3. Доповнити запитання і відповіді

_____ lavora Marco?	Lui lavora in un'agenzia matrimoniale.
Che cosa scrivete?	_____ una lettera.
_____ vuole vedere ora?	Ora voglio vedere i genitori.
_____ tempo hai?	Ho soltanto 10 (dieci) minuti.
_____ leggi adesso?	Adesso _____ la rivista "Gioia".
_____ quel ristorante nuovo?	Quel ristorante nuovo è in Via Bianchi.
Ti chiami Ezio?	No, _____ Ezio, sono Alex.
_____ maglia sceglie lei?	Lei sceglie quella maglia nera.
_____ preparate?	Prepariamo il risotto.

Vuoi prendere una tazza di caffelatte?	No, ____ _____ sete.
--	----------------------

4. Дати негативну відповідь на запитання

1. Devi finire il progetto?
2. Incontrate gli amici stasera?
3. Marco e Francesca studiano la matematica?
4. Lei fuma delle sigarette brutte?
5. Leggi il giornale o la rivista?
6. Andrea è un operaio qualificato?
7. Signore, Lei vuole il tè o il caffè?
8. Aspetti il direttore ora?
9. Potete risolvere il problema?

5. Перекласти італійською

1. Який сьогодні день? – Сьогодні середа.
2. Він ніколи не купує алкогольні напої.
3. Скільки коштує цукор?
4. Сьогодні всі присутні (зі словом «nessuno»).
5. Я не можу знайти нічого тут.
6. Цей будинок – ані красивий, ані зручний.
7. Мені холодно. Коли ти закриєш вікно?
8. Луїджі не бачить абсолютно нічого.
9. Кого Ви чекаєте, професор?
10. Чому ви не пишете вправу?
11. Який він? – Він розумний і симпатичний.
12. Який торт ти маєш купити?
13. Хлопці, ви ніколи не знаєте правильну відповідь.
14. Це дзеркало – ані високе, ані низьке.
15. Де рудий собака?
16. Де ти? – Я тут.
17. Як справи у тебе?
18. Ти завжди зайнятий, ти багато працюєш.
19. Ніхто не може пройти.
20. Яку мову ти розумієш, Марчелло?

Давайте познайомимось! Facciamo la conoscenza!

Mi chiamo Sabrina, vengo dalla Francia. La mia città natale è Parigi. Ho diciannove anni e sono studentessa di medicina. Ho una sorella Barbara e un fratello Daniele. Barbara è una ragazza molto seria ma amichevole e generosa, lavora come

cameriera, è sposata e ha due figli. Daniele ha dieci anni, è un⁵ bravo scolaro, ama leggere i fumetti e guardare la TV⁶. I miei genitori insegnano le lingue straniere: il padre ha molti allievi che studiano l'inglese, invece la mamma lavora con⁷ il tedesco.

La mia vita è molto interessante: la⁸ mattina e il pomeriggio visito l'università e studio⁹ a casa, la sera incontro gli amici, scrivo le poesie, gioco a tennis e ogni tanto visito dei teatri. La mia passione principale è Italia. Ascolto volentieri la musica italiana moderna e odoro la cucina italiana ma purtroppo non parlo in italiano bene, perciò adesso sono a Siena¹⁰ per studiare la lingua. La professoressa Anna è gentile, paziente e buona, spiega le regole nuove senza fretta, è sempre¹¹ pronta ad aiutare gli studenti. Per questo ora non ho paura di fare gli errori. Ho cinque compagni di gruppo: un ragazzo alto e magro è Jack, è americano; Anna, una simpatica ragazza austriaca; la signora con gli occhiali è Beatriz, è una segretaria di Madrid; un ragazzo tedesco Helmut, lavora come operaio; Ret è un uomo tranquillo e intelligente, è di Cairo. Siamo una bella classe!

LESSICO

Serio / allegro – серйозний / веселий	Snello – стрункий
Intelligente / stupido – розумний / дурний	Biondo / bruno – світловолосий / темноволосий
Amichevole / ostile – дружлюбний / ворожий	Lavorare come – працювати (ким?)
Generoso / avaro – щедрий / жадібний	Cameriere / cameriera – офіціант / офіціантка
Gentile / maleducato – ввічливий / невихований	Commesso (-a) – продавець / продавчиня
Paziente / impaziente – терплячий / нетерплячий	Casalinga – домохазяйка
Tranquillo / nervoso – спокійний / нервовий	Impiegato (-a) – службовець
Simpatico, carino – симпатичний	Operaio (-a) – робітник / робітниця
Alto / basso – високий / низький	Disoccupato (-a) – безробітний (-a)
Robusto – дужий	Celibe / nubile – холостяк / незаміжня
Magro / grasso – худий / гладкий	Sposato (-a) (coniugato (-a)) – одружений / заміжня
	Separato (-a) – розлучений (-a)

DA RICORDARE: I NUMERI

⁵ Попри те, що *scolaro* починається на *s+пригол.*, необхідно застосовувати артикль *un*, адже форма артикля залежить від лексеми, розміщеної після нього. У нашому випадку після артикля стоїть прикметник *bravo* (на приголосну), і тому варто обрати саме таку форму артикля.

⁶ Абревіатура від *la televisione*. *La TV*: вимова **la tivu**.

⁷ *Con* – прийменник з.

⁸ У випадку, коли необхідно сказати «щоранку», «щовечора», «кожного понеділка» тощо варто застосовувати означений артикль поряд із відповідним іменником: *la mattina* – щоранку, *il martedì* – щовівторка. **АЛЕ**: *martedì* – у вівторок.

⁹ *A casa* – вдома.

¹⁰ *Per* – прийменник для того, щоб.

¹¹ *Essere pronto a fare qualcosa* – бути готовим щось зробити

0 zero

1 uno

2 due

3 tre

4 quattro

5 cinque

6 sei

7 sette

8 otto

9 nove

10 dieci

11 undici

12 dodici

13 tredici

14 quattordici

15 quindici

16 sedici

17 diciassette

18 diciotto

19 diciannove

20 venti

ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ

1. Утворити синонімічні пари

Carino

Insegnante

Sposata

Buono

Classe

Lavoratore

Snello

Studiare

Aiutare

Stupido

Allievo

Tranquillo

Alunno

Simpatico

Aula

Sciocco

Operaio

Professore

Dare una mano

Coniugata

Magro

Imparare

Calmo

Bravo

2. Утворити антонімічні пари

Avaro

Vecchio

Maleducato

Triste

Riposare

Straniero

Nubile

Basso

Bruno

Bello

Principale

Amichevole

Ostile

Biondo

Lavorare

Generoso

Secondaria

Brutto

Giovane

Gentile

Alto

Allegra

Nazionale

Sposata

3. Прочитати діалоги, перекласти українською. Де їх можна почути?

1.

A: Buongiorno!

2.

- B:** Buongiorno!
A: Come ti chiami?
B: Io mi chiamo Alessio. E come si chiama Lei?
A: Io sono la tua insegnante, mi chiamo prof. Laura.
B: Piacere di conoscerLa! Che materie studiamo oggi?
A: Oggi studiamo la matematica e la storia.
B: Chi sono loro?
A: Sono studenti.
B: Come si chiamano?
A: Si chiamano Mario, Anna e Francesco.
- 3.**
A: Buongiorno, che cosa desiderate, Signora Valdi?
B: Una tazza di caffè macchiato e una pasta dolce, per piacere¹³.
A: Ok. Cosa ordina il Suo¹⁴ compagno?
C: Mi chiamo Alex e compro un panino e un succo di frutta, per favore.
B: Va bene, un attimo.
- A:** Ciao, Giorgia, come stai?
B: Bene, grazie! E tu?
A: Anch'io! Oh, ciao, Veronica! Che piacere vederti! Dove tu vai?
C: Ciao, Manuela! Io vado¹² a Milano. E tu?
A: Io vado a Torino.
C: Lei è una tua amica?
A: Sì, studiamo insieme all'università.
C: Piacere, io sono Veronica! E tu come ti chiami?
B: Piacere, io mi chiamo Giorgia.
- 4.**
A: Pronto.
B: Pronto, buonasera, è il 76342?
A: Sì, chi parla?
B: Sono Davide. C'è Marina?
A: Sì, sono io.
B: Ah, ciao! Sono molto contento! Come stai?

4. Доповнити текст необхідними словами. Перекласти українською

Giulio – Ciao, mi 1 _____ Giulio, tu 2 _____ amico di Paola, vero?
Peter – Sì, il mio nome 3 _____ Peter Wolf.
Giulio – Piacere, Peter. Da dove 4 _____?
Peter – 5 _____ di Vienna.
Giulio – Perché sei in Italia?
Peter – Sono qui per 6 _____ l'italiano.
Giulio – Capisco. Conosci altre lingue 7 _____ ?
Peter – Sì, 8 _____ parlare in francese e cinese e adesso anche un po' in italiano.
Giulio – Sei molto bravo! 9 _____ bene in italiano.
Peter – Grazie, il nostro gruppo non 10 _____ numeroso, siamo in cinque. Posso praticare la lingua con il mio¹⁵ amico Alessio, è 11 _____ Messico, oppure con una 12 _____ russa Maria. Il nostro¹⁶ insegnante Luigi è bravo e paziente, è sempre pronto 13 _____ spiegare il materiale.

¹² *Vai, vado* – форми дієслова *andare* (йти, їхати).

¹³ *Per piacere* – синонім *per favore*.

¹⁴ *Suo* – *Ваш*

¹⁵ *Mio* – мій

¹⁶ *Nostro* - наш

Giulio – 14 _____ passi il tempo libero?

Peter – Amo passeggiare con gli amici, 15 _____ i libri e 16 _____ la TV.

Giulio – Vuoi uscire con me? Ho molte amiche simpatiche...

Peter – Sì, grazie! 17 _____ molto gentile. 18 _____ è il tuo numero di telefono?

Giulio – 89345519¹⁷.

Peter – Questo è il mio. A presto!

Giulio – Ciao, Peter!

Comunichiamo!

Скласти невеликий діалог за однією з обраних ситуацій:

- До вашої групи потрапила нова дівчина з іншої країни. Ви маєте намір познайомитися із нею.
- Ви зустрічаєте старого знайомого і питаєте його щодо навчання в університеті.
- Ви телефонуєте подружці, але спочатку трубку піднімає її матір.

Неправильні дієслова у теперішньому часі дійсного способу. I verbi irregolari al Presente Indicativo (див. Табл.)

Stare (бути) io sto tu stai lui, lei, Lei sta noi stiamo voi state loro stanno	Dare (давати) io do tu dai lui, lei, Lei dà noi diamo voi date loro danno	Uscire (виходити, залишати дім = гуляти) io esco tu esci lui, lei, Lei esce noi usciamo voi uscite loro escono
Dire (казати) io dico tu dici lui, lei, Lei dice noi diciamo voi dite loro dicono	Andare (йти) io vado tu vai lui, lei, Lei va noi andiamo voi andate loro vanno	Bere (пити) io bevo tu bevi lui, lei, Lei beve noi beviamo voi bevete loro bevono
Fare (робити)	Sapere (знати)¹⁸	Venire (приходити)¹⁹

¹⁷ Цифри у телефонному номері слід читати окремо.

¹⁸ *Saper fare qualcosa* – вміти щось робити. Mario *sa suonare* il pianoforte – Маріо вміє грати на фортепіано.

¹⁹ Різниця між дієсловами *andare* і *venire*: *andare* позначає «переміщуватися до місця / особи», *venire* позначає «переміщуватися до місця, в якому перебуває або куди вирушає автор висловлення / його співрозмовник»: *Vado dal medico: credo di avere la febbre.* – Я йду до лікаря, я думаю, що в мене температура. *Stasera vado a mangiare ad un ristorante...* *Vieni con me?* – Сьогодні увечері я йду до ресторану. Підеш зі мною?

io faccio tu fai lui, lei, Lei fa noi facciamo voi fate loro fanno	io so tu sai lui, lei, Lei sa noi sappiamo voi sapete loro sanno	io vengo tu vieni lui, lei, Lei viene noi veniamo voi venite loro vengono
Tradurre (перекладати) Io traduco Tu traduci Lui, lei, Lei traduce Noi traduciamo Voi traducete Loro traducono	Salire (підійматися) Io salgo Tu sali Lui / lei / Lei sale Noi saliamo Voi salite Loro salgono	Rimanere (залишатися) Io rimango Tu rimani Lui / lei / Lei rimane Noi rimaniamo Voi rimanete Loro rimangono

Табл. 19.

ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ

1. Поставити дієслова у правильну форму теперішнього часу дійсного способу

Loro rimanere	Noi andare
Io volere	Loro venire
Lui preferire	Lui sapere
Tu tradurre	Io bere
Noi salire	Loro fare
Tu uscire	Voi dovere
Voi dare	Lei tradurre
Noi dire	Io fare
Lei potere	Tu chiarire

2. Визначити форму інфінітива: *наприклад*, mangiate – mangiare (їсти)

Sale	Fumano
Dici	Preferisci
Torna	Esce
Devono	Possiamo
Viene	Guardate
Vado	Traduco
Giochiamo	Hai

Fa
Vuoi
Dite

Pulite
Va
Stanno

3. Поставити дієслова у правильну форму теперішнього часу дійсного способу

1. Signora, _____ (prendere) il caffè o _____ (preferire) il tè?
2. Il cugino _____ (cercare) un lavoro tranquillo.
3. Il professore Giannini _____ (ricevere) gli studenti dopo la lezione.
4. _____ (voi- rimanere) ancora un mese qui con noi?
5. Gli zii _____ (venire) domenica.
6. Giorgio, _____ (bere) un altro bicchiere? – No, grazie, _____ (dovere) andare.
7. Loro _____ (andare) in vacanza in Grecia.
8. Lucia _____ (sapere) parlare quattro lingue straniere.
9. Noi _____ (leggere) un libro interessante.
10. Mina, _____ (cercare) una casa? _____ (essere) una buona idea.
11. Non _____ (io / potere) prendere la macchina oggi.
12. Paolo _____ (fare) i compiti ogni pomeriggio per 2 o 3 ore.
13. Gli studenti _____ (essere) tutti qui.
14. Marco _____ (stare) troppe ore seduto davanti al computer.
15. Laura _____ (tradurre) un romanzo dallo spagnolo in italiano.
16. Matteo non _____ (dire) sempre la verità.
17. Come _____ (stare) Giulio e Sandro?
18. Questa sera non _____ (noi / uscire), _____ (rimanere) a casa.
19. Che cosa _____ (voi / fare) questo fine settimana?
20. Ragazzi, _____ (potere) chiudere la finestra, per favore.
21. (Io / andare) _____ tutti i giorni all'Università.
22. Andrea e Stefano _____ (fare) molto sport.
23. (Tu / dovere) _____ prenotare un posto al ristorante per stasera.
24. La sera il fratello (avere) _____ sempre sonno.
25. (Lei / salire) le scale _____ in fretta.

4. Перекласти італійською мовою

1. Скільки коштує це морозиво?
2. Сандро не вміє готувати.
3. Коли ми розпочнемо займатися (вчитися)?
4. У середу ти займаєшся спортом.
5. Куди йдуть Карла та Алессандро? – Вони хочуть залишитися вдома.
6. Доктор Б'янкі, Ви підете зі мною? – Ні, я маю працювати сьогодні.
7. Я кажу тільки правду: я хочу їсти і спати!
8. Той бідолаха працює продавцем і вечорами перекладає підручник.
9. Що будемо пити: каву або чай? – У тебе є апельсиновий сок?

10. Як у вас справи? – В нас все дуже добре.
11. Сьогодні вранці ми гуляємо разом.
12. Ми хочемо купити червону краватку.
13. Цей граматичний аналіз не є правильним.
14. Я розумію іноземну мову, ти не повинен перекладати.
15. Професор, Ви закінчуєте пояснювати новий матеріал?

Дієслово *esserci* (матися, бути в наявності). У класі. *Il verbo esserci. In classe*

Дієслово *c'è, ci sono* (в інфінітиві *esserci*) використовується для того, щоб констатувати присутність / наявність когось / чогось в якомусь місці:

Sul tavolo c'è un mazzo di fiori. – На столі є букет квітів.

A scuola ci sono molti allievi. – У школі є багато учнів.

C'è, ci sono найчастіше розміщено на початку речення, передувати цьому дієслову можуть лише обставини місця. Іменник при *c'è, ci sono* часто використовується із неозначеним артиклем:

Sul lungomare ci sono molti turisti. – На набережній багато туристів.

Sulla sedia c'è una bambola. – На стільці знаходиться лялька.

ОСОБЛИВА УВАГА: необхідно відрізнити дієслово *essere* і *esserci* під час українсько-італійського перекладу. Якщо в українському варіанті речення на початку стоїть підмет, при перекладі слід застосовувати дієслово *essere*. Якщо ж підмет стоїть в кінці речення, варто використовувати дієслово *esserci*:

Nella camera c'è un regalo per Erica. – У кімнаті знаходиться подарунок для Еріки.

Un regalo per Erica è nella camera. – Подарунок для Еріки знаходиться у кімнаті.

In classe

L'aula ventidue dove studiano la lingua italiana non è molto spaziosa, ma è comoda e luminosa. Al centro ci sono i banchi grandi e le sedie nere per gli studenti. Ogni alunno ha un posto speciale per lasciare il manuale e mettere la cartoleria. A sinistra c'è il termosifone bianco, adesso non funziona, è spento. In classe ci sono tre finestre aperte, vicino ad esse c'è uno scaffale. È molto largo e pieno di libri e dizionari diversi. Alla parete gialla sono appese²⁰ le carte geografiche, vicino c'è un poster colorato.

L'insegnante Francesca è in piedi, tiene un libro di testo e un gesso. Francesca ha un tavolo marrone e una sedia bassa. Sul²¹ tavolo ci sono venti quaderni, sei penne, due matite e un registro del gruppo. Dietro il tavolo c'è una lavagna alta di colore marrone. Gli studenti scrivono gli esercizi grammaticali e i dettati su questa lavagna. Vicino c'è un cestino piccolo, buttiamo lì la spazzatura.

²⁰ *Essere appeso* – бути підвішеним (від *appendere* – вішати).

²¹ *Sul* – форма прийменника *su* – на.

Quando la lezione comincia gli allievi si alzano²² in piedi, salutano la professoressa e dopo iniziano a studiare. Loro aprono i quaderni e i manuali, prendono le penne e lavorano con i compiti. Ogni tanto cercano qualcosa nell'astuccio²³: una gomma, un righello, un temperino o un pennarello. Durante la lezione gli studenti ascoltano la spiegazione, prendono appunti e pronunciano le parole nuove. Quando i ragazzi non capiscono il materiale possono fare le domande o discutere una questione. Alla fine l'insegnante interroga gli studenti e mette i voti.

LESSICO

Classe – клас	Spazioso – просторий
Aula – аудиторія	Luminoso – світлий
Banco – парта	Stare (essere) in piedi – стояти
Sedia – стілець	Lezione – урок
Lavagna – дошка	Compito – завдання
Cestino – сміттєвий кошик	Esercizio – вправа
Scaffale – книжкова шафа	Fare una domanda – ставити запитання
Parete – стіна	Interrogare – опитувати
Manuale / libro di testo – підручник	Mettere il voto – ставити оцінку
Astuccio – пенал	Prendere appunti – робити конспект
Pena – ручка	Titolo – назва
Matita – олівець	Università – університет
Pennarello – фломастер	Borsa di studio – стипендія
Righello – лінійка	Cattedra – кафедра
Gomma – терка	Insegnante / professore (professoressa) / docente – викладач (викладачка)
Temperino – стругачка	Materia – предмет
Quaderno – зошит	
Registro del gruppo – журнал групи	

ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ

1. Poєdnати 2 частини речення, додати с'è (ci sono)

Al ristorante	_____	a) molti alunni
In bagno	_____	b) i canguri
In Australia	_____	c) un tavolino grigio
In classe	_____	d) degli atleti
In biblioteca	_____	e) uno specchio
Sulla sedia	_____	f) un'atmosfera particolare
In questo libro	_____	g) molti dizionari
A teatro	_____	h) l'informazione importante

²² Si alzano in piedi – підводяться (від *alzarsi* – вставати).

²³ Nell'astuccio – у пеналі (від прийменника *in* – у, в, до).

In piscina _____
A casa _____

i) un abito nero
l) degli spettatori

2. Вставити с'è (ci sono)

1. _____ delle scatolette vuote in cucina.
2. In centro _____ molta gente.
3. Davanti all'aula _____ uno studente.
4. Vicino al portone _____ dei cuccioli pezzati.
5. Che cosa _____ da ridere?
6. Nella vita _____ dei momenti felici e tristi.
7. A Roma _____ la Fontana di Trevi.
8. In questo bar _____ una grande macchina di caffè.
9. Quanti abitanti _____ in questa città?
10. A Firenze _____ molti turisti.

3. Вставити avere, essere або с'è (ci sono)

1. Io _____ una moto rossa; la moto di Arturo invece _____ bianca.
2. _____ ottimismo nelle tue parole!
3. Maria _____ molto stanca e _____ sonno.
4. Il telefonino non _____ nella sua tasca.
5. In classe non _____ televisione ma _____ due videoproiettori.
6. Prendo un'aspirina perché _____ mal di testa.
7. Nel bosco _____ molti funghi.
8. Io e Paolo _____ due gatti: uno _____ bianco e nero, l'altro _____ grigio.
Loro _____ molto simpatici.
9. Scusa, _____ una fermata qui?
10. In questa città _____ molto traffico.
11. Il libro non _____ nel suo zaino.
12. Luisa _____ molto giovane: _____ vent'anni.

4. Перекласти італійською

1. Ця аудиторія світла і зручна, тут є багато місця.
2. Що у пеналі? – Я маю дві ручки, один олівець, три фломастери і велику лінійку. Хочеш подивитися?
3. Викладач стоїть і тримає в руках журнал групи.
4. Маріо і Алессандра не розуміють нове правило. Воно занадто важке.
5. Скільки триває урок? – На жаль, я не знаю.
6. Підручник на столі, а ранець за стільцем.
7. Вчитель починає пояснювати тему.
8. У класі п'ятнадцять хороших студентів.
9. Протягом заняття дівчина шукає ручку червоного кольору у сумці.
10. Ти отримуєш стипендію? – Так, але вона не велика.

11. Ми перекладаємо той довгий текст, ми виконуємо це завдання по понеділкам.
 12. Я можу задати питання? – Так, прошу. Що Ви хочете запитати?
 13. Професор, яку оцінку Ви ставите? – Я ще не можу сказати.
 14. На парті знаходиться зелена стругачка.
 15. Ви вмієте співати? – Так, іноді ми співаємо, коли робимо домашнє завдання.

Comunichiamo!

Дати відповіді на запитання:

- Di che colore sono le sedie nell'aula dove studiate l'italiano?
- Che cosa hai nell'astuccio?
- Che cosa fate durante la lezione? E il professore?

Прості прийменники. Le preposizioni semplici

В італійській мові прийменники мають набагато більше функцій, аніж в українській. Вони позначають граматичні відносини, які в українській мові передаються за допомогою непрямих відмінків (див. Табл. 20).

Прийменник	Його значення	Приклад
Di	1. Власність 2. Матеріал 3. Зміст 4. Походження 5. Вміст 6. Спосіб виконання дії 7. Час (пори року)	1. Di chi è questa valigia? – È di Alessandro . Чия це валіза? – Вона належить Алессандро.

		<p>2. Voglio regalare un anello d'oro²⁴. – Я хочу подарувати золоту обручку.</p> <p>3. Oggi parliamo solo di politica. – Сьогодні ми розмовляємо лише про політику.</p> <p>4. Io sono di Bari, mentre Carlo è di Roma. – Я з Барі, а Карло з Риму.</p> <p>5. Vogliamo prendere una bottiglia di vino. – Ми хочемо взяти пляшку вина.</p> <p>6. Al mattino vado sempre di fretta! – Уранці я завжди ходжу спішно.</p> <p>7. D'autunno gli alberi perdono le foglie. – Восени дерева втрачають листя.</p>
<p>A</p>	<p>1. Знаходження у певному місці (у тому числі із назвами частин світу і міст)</p>	<p>1. Francesco non è a casa stasera. – Сьогодні увечері Франческо не має вдома.</p> <p>Glasgow è a ovest di Edimburgo. – Глазго знаходиться на захід від Единбурга.</p>

²⁴ Літеру *i* пропущено через те, що слово *oro* починається на голосну.

	<p>2. Рух до певного місця (у тому числі із назвами частин світу і міст)</p> <p>3. Спрямування дії до когось (чогось)</p> <p>4. Вік</p> <p>5. Час (у тому числі із назвами годин, свят, місяців)</p> <p>6. Спосіб, якість</p>	<p>2. Ogni giorno Maria va a scuola volentieri. – Кожен день Марія із задоволенням ходить до школи. Domani vado a Milano per lavoro. – Завтра я їду до Мілану по роботі.</p> <p>3. Quando diamo il regalo a Gemma? – Коли ми дамо подарунок Джеммі?</p> <p>4. A 23 anni Luigi riceve il premio. – У 23 роки Луїджі отримує премію.</p> <p>5. La nostra famiglia pranza sempre a mezzogiorno. – Наша родина завжди обідає ополудні. A che ora comincia la conferenza? – О котрій годині починається лекція? A Pasqua voglio preparare una torta pasquale. – На Великдень я хочу приготувати паску. Devo dare due esami a settembre. – У вересні я маю скласти два екзамена.</p> <p>6. Dobbiamo imparare a memoria le parole nuove. – Ми маємо вивчити напам'ять нові слова. Ho bisogno di un quaderno a righe. – Мені потрібен зошит у лінійку.</p>
--	---	--

<p>IN</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Знаходження у певному місці 2. Прямуювання до певного місця (у тому числі із назвами континентів, регіонів і країн) 3. Адреса 4. Спосіб 5. Транспорт 6. Час (пори року, місяці, роки, століття) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Adesso Carlo lavora in ufficio. – Зараз Карло працює в офісі. 2. Gino va in montagna ora. – Зараз Джіно їде в гори. Quest'estate vado in Spagna con la mia famiglia. – Цього літа я їду до Іспанії зі своєю родиною. 3. Sei sicuro che Luigi abita in Via Gorkij? – Ти впевнений, що Луїджі проживає на вулиці Горького? 4. Dovete stare in silenzio! – Ви повинні сидіти мовчки! 5. Viaggi in treno o in auto? – Ти подорожуєш потягом або автомобілем? 6. In primavera ci sono molti fiori. – Навесні багато квітів. In febbraio non ci sono vacanze. – У лютому немає канікул. Giuseppe Garibaldi nasce nel²⁵ 1807. – Джузеппе Гарібалді народжується у 1807 році. Tullio scrive un articolo sulla medicina nel diciannovesimo secolo. – Туліо пише статтю по медицині у дев'ятнадцятому сторіччі.
<p>CON</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Компанія 2. Інструмент 3. Спосіб 4. Якість 5. Транспорт (із означеним артиклем) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Giacomo esce con Roberta. – Джакомо гуляє із Робертою. 2. Devi riempire il modulo con una penna nera. – Ти повинен заповнити бланк чорною ручкою. 3. Marina ascolta la radio con piacere. – Марія слухає радіо із задоволенням. 4. Conosco un ragazzo con gli occhi viola. – Я знаю хлопця із фіалетовими очами. 5. Come vai a scuola: a piedi o con la macchina? – Як ти дістаєшся до школи: пішки або на машині?

²⁵ Nel – артикульована форма прийменника *in*: *in+il*.

<p>DA</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Рух від певного місця 2. Рух/знаходження до/у людини 3. Призначення предмета 4. Час (з якого часу починається дія, яка триває у момент мовлення) 5. Автор дії (ким виконано: у пасивних конструкціях) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Questa nave arriva da America. – Цей корабель прибуває з Америки. 2. Nel pomeriggio ho un appuntamento dal²⁶ dentista. – Вдень у мене зустріч із дантистом. 3. Non posso trovare la mia camicia da notte. – Я не можу знайти свою нічну сорочку. 4. Vivo in questa casa da 5 anni. – Я живу у цьому будинку 5 років. Da lunedì a mercoledì dobbiamo lavorare con la traduzione. – З понеділка по середу ми маємо працювати із перекладом. 5. Quel libro è scritto²⁷ da un autore famoso. – Та книга написана відомим автором.
<p>SU</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Місцезнаходження предмета («на») 2. Тема²⁸ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. I vasi sono su pavimento. – Вазы на підлозі. 2. Scriviamo un articolo su una guerra in Siria. – Ми пишемо статтю про (на тему) однієї війни у Сирії.
<p>PER</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Причина 2. Призначення предмета (для кого? для чого?) 3. Рух через певне місце 4. Тривалість часу 5. Засіб 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ho il raffreddore per il freddo a casa. – У мене застуда через холод у будинку. 2. È un regalo piccolo per Sergio. – Це малесенький подарунок для Серджо. Parto oggi per vedere i genitori domani. – Я вирушаю сьогодні, аби побачити батьків завтра. 3. Vuoi camminare per le strade con noi? – Хочеш прогулятися вулицею із нами? 4. Rimango in Italia per tre mesi. – Я залишаюсь в Італії на 3 місяці.

²⁶ Dal – артикульована форма прийменника da: da+il.

²⁷ Scritto – дієприкметник минулого часу від дієслова scrivere.

²⁸ Не слід використовувати із дієсловом parlare.

		5. Comunichiamo sempre per e-mail . – Ми завжди спілкуємося електронною поштою.
FRA / TRA	<p>1. Знаходження предмета посередині («між») у просторі і часі</p> <p>2. Альтернатива</p> <p>3. Відносини</p> <p>4. Час (у контексті майбутнього)</p>	<p>1. La casa è tra la chiesa e la farmacia. – Будинок знаходиться між церквою і аптекою. Fra le 4 e le 5 abbiamo una piccola pausa. – У проміжок часу між четвертою і п'ятою годиною у нас невелика перерва.</p> <p>2. Per la cena di stasera puoi scegliere tra carne o pesce. – Сьогодні на вечерю ти можеш обрати між м'ясом і рибою.</p> <p>3. Tra Marco e Teresa c'è un grande amore. – Між Марко і Терезою велике кохання.</p> <p>4. Tra 5 giorni cominciano le Olimpiadi di lingue straniere. – За п'ять днів розпочинаються олімпіади з іноземних мов.</p>
SOPRA / SOTTO	Місцезнаходження предмета («над» і «під»)	<p>Dovete mettere la lampada sopra il tavolo. – Ви маєте повісити лампу над столом. Sotto la panca dorme un gatto. – Під лавою спить кіт.</p>

Табл. 20.

DA RICORDARE:

Andare (venire) a fare qualcosa – йти щось робити

Francesca va a comprare le uova. – Франческа йде купувати яйця.

Riuscire a fare qualcosa – змогти щось зробити

Riusciamo a finire il lavoro in tempo. – Нам вдається закінчити роботу вчасно.

Decidere di fare qualcosa – вирішити щось зробити

I ragazzi decidono di tornare in Italia. – Хлопці вирішують повернутися до Італії.

Pensare (sperare) di fare qualcosa – думати (сподіватися) щось зробити

Gioia spera di prendere l'ultimo autobus. – Джоя сподівається сісти на останній автобус.

ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ

1. Обрати правильний варіант

1. Dove deve andare Roberta? –
Questa mattina va ____ Firenze.
a) A

6. Vuoi uscire adesso? – Sì, vado a
cena ____ il mio fidanzato.
a) In

- b) Da
c) Con
2. Come vai a Milano? – Ci²⁹ vado ____ treno.
a) Con
b) Di
c) In
3. Dove andate? – Andiamo ____ Olga ora.
a) Con
b) Di
c) Da
4. Dove ci incontriamo? – In piazza ____ la chiesa e il comune.
a) A
b) In
c) Tra
5. Di chi è questo giornale? – È il giornale ____ Marianna.
a) A
b) Di
c) Per
- b) Con
c) Fra
7. Perché compri questa maglia? – ____ fare un regalo a Maria.
a) Per
b) Da
c) A
8. Sei romano? – No, sono ____ Venezia.
a) Da
b) Di
c) A
9. Dove camminate? – Camminiamo ____ il ponte?
a) Per
b) In
c) Di
10. Quando arrivi? – ____ dieci minuti.
a) In
b) Fra
c) Con

2. Вставити простий прийменник

1. La mia amica Astrid è ____ Lipsia.	12. Giovanna ritorna ____ poco.
2. Andate lì ____ il metro o a piedi?	13. ____ che cosa scrivete, ____ una matita o ____ una penna nera? — Non scrivo, ma ascolto.
3. Conosco Lina ____ pochi mesi.	14. Questi ragazzi hanno sempre camicie ____ seta.
4. Venite anche voi ____ signore Baldi?	15. Quest'anno non vado ____ Sardegna, ma ____ Sicilia.
5. ____ che cosa è questo libro? – È ____ problemi ecologici in Cina.	16. La mia camicia ____ notte bianca è ____ una sedia.
6. Andate ____ Firenze o restate ancora un po' ____ Roma?	17. Sono a casa ____ il raffreddore.
7. Mi piace camminare ____ il parco ____ te.	18. Dove abita Mario? – Abita ____ via Gagarin.
8. Mangio un piatto ____ spaghetti.	19. Jane è canadese e viene ____ Toronto.
9. È tardi e torno ____ casa ____ taxi.	20. Il gatto nero corre ____ la strada.
10. Il caffè ____ mia madre è buonissimo.	
11. ____ biblioteca ci sono molti libri ____ diversi argomenti.	

²⁹ Ci – тут: *туда*.

3. Дати відповіді на запитання

1. A chi regalate questo mazzo di fiori? 2. Di chi è questo quaderno? 3. Da chi viene Mario? 4. Fra quanti minuti finisce la lezione? 5. Come andate all'università: con il tram o a piedi? 6. Su quale sedia è la borsa grigia? 7. Perché andate in biblioteca? 8. Sotto quale sgabello è la sua scatola? 9. Da dove torni? 10. Su quale argomento è questo libro storico? 11. Per quanto tempo Lei va in Italia? 12. Con chi vanno a teatro? 13. Per chi portate questi pacchi? 14. Di che materiale è il tavolo? 15. Per che ragione stai a casa oggi?

4. Обрати правильний прийменник серед запропонованих

in a da a a per in a a in

1. Partono questa sera ____ Milano e arrivano domani.
2. Oggi sono senza macchina e vado ____ teatro ____ piedi.
3. Vado un momento ____ bagno.
4. Andiamo ____ studiare ____ Gino.
5. Vado ____ ufficio e torno subito.
6. Preferisco andare ____ macchina.
7. Veniamo ____ questo supermercato anche noi.
8. Noi andiamo ____ comprare un profumo.

5. Доповнити діалог

Carlo: ____ dove vieni, Sergio?

Sergio: Vengo ____ Campobasso, sono italiano e abito qui ____ due anni. Tu ____ dove sei?

Carlo: Io sono spagnolo, vengo ____ Barcellona.

Sergio: Che cosa fai ____ Barcellona?

Carlo: Sono studente ____ architettura e lavoro ____ un architetto famoso, e tu lavori?

Sergio: Sì, sono avvocato e anche ho un negozio ____ dischi. Quanto tempo vuoi rimanere ____ Milano?

Carlo: Ci rimango 3 settimane, poi vado ____ Roma ____ un mese. Vado ____ Roma ____ treno, oppure ____ l'aereo.

Sergio: Io invece vado in vacanza ____ Grecia, torno ____ Milano ____ settembre.

Carlo: Bene, perché non andiamo a bere un succo ____ pompelmo ____ casa mia?

Sergio: D'accordo, vengo ____ piacere, abiti lontano?

Carlo: No, abito vicino a Piazza Duomo, ____ via Manzoni.

Присвійний прикметник і займенник. L'aggettivo e il pronome possessivo

Присвійні прикметники використовуються для визначення власності предмета. Їхня форма залежить від того слова, до якого вони відносяться (див. Табл. 21):

Чоловічий рід		Жіночий рід	
Однина	Множина	Однина	Множина
Mio - мій	Miei - мої	Mia - моя	Mie - мої
Tuo - твій	Tuoi - твої	Tua - твоя	Tue - твої
Suo – його, Ваш	Suoi – його, Ваші	Sua – її, Ваша	Sue – її, Вашої
Nostro - наш	Nostri - наші	Nostra - наша	Nostre - наші
Vostro - ваш	Vostri - ваші	Vostra - ваша	Vostre - ваші
Loro - їх	Loro - їх	Loro - їх	Loro - їх

Табл. 21.

Присвійні прикметники стоять перед іменниками і всі, окрім **Loro**, узгоджуються з ними в роді і числі. Перед присвійними займенниками у більшості випадків слід ставити означений артикль.

Наприклад: **il mio** orologio, **la tua** bicicletta, **il suo** ufficio, **la nostra** scuola, **la vostra** insegnante, **il loro** vestito.

Таблиця використання означеного артикля перед присвійними прикметниками (див. Табл. 22)

Перед...	Слід / не слід використовувати	Приклади
Назвами предметів, явищ, осіб, які не мають відношення до родинних зв'язків	<u>Слід</u> завжди використовувати	il suo lavoro, la nostra amicizia, i miei capelli, le tue idee
Іменниками на позначення родинних відносин	<u>Не слід</u> ставити перед однією	mia sorella, tua cugina, suo zio, nostra madre, vostra cognata
	<u>Слід</u> ставити перед множиною	le mie sorelle, le tue cugine, i suoi zii, le nostre zie

	<u>Слід</u> ставити з Loro	il loro zio, la loro mamma, i loro nonni, le loro sorelle
	<u>Слід</u> ставити перед іменниками, поряд із якими використано якісні прикметники	il mio fratello maggiore, la nostra cara madre, la sua sorella minore
	<u>Слід</u> ставити перед іменниками зі зменшено-пестливими суфіксами	il mio fratellino, la sua cuginetta, la nostra mamma, il vostro papà (babbo)

Табл. 22.

ОСОБЛИВА УВАГА: на відміну від української мови, де приналежність предмета позначається словом «свій», в італійській мові присвійні прикметники відповідають тільки одній особі:

Uso il mio dizionario. – Я користуюсь своїм словником.	Usiamo il nostro dizionario. – Ми користуємось своїм словником.
Usi il tu o dizionario. – Ти користуєшся своїм словником.	Usate il vostro dizionario – Ви користуєтесь своїм словником.
Usa il su o (Suo) dizionario. – Він (Ви) користується (користуєтесь) своїм словником	Usano il loro dizionario. – Вони користуються своїм словником.

Присвійні займенники мають ті ж форми, що і присвійні прикметники, вони також використовуються з означеним артиклем, однак мають функцію підмета:

I miei sono qui. – Мої (рідні) знаходяться тут.

Il suo ombrello è giallo, *il mio* invece è blu – Його парасолька – жовта, а моя – синя.

DA RICORDARE: MOLTO E POCO

Molto – багато

Poco – мало

У функції неозначеного прикметника ці слова використовуються перед іменниками без артикля і узгоджуються із ними в роді і числі:

Abbiamo *molta* speranza ma *pochi* soldi. – Ми маємо багато надії, але мало грошей.

У функції прислівника *molto* і *poco* не змінюють форми. Якщо вони відносяться до дієслова, їх необхідно ставити після нього, якщо *molto* і *poco* відносяться до прикметника або іншого прислівника, їх слід ставити перед означуваним словом:

Lavoro *molto* ma guadagno *poco*. – Я багато працюю, але мало заробляю.
La nostra casa è *molto* comoda. – Наш дім дуже зручний.
Mario sta *poco* bene. – Маріо не дуже добре себе почуває.

ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ

1. Доповнити присвійним прикметником: *наприклад*, NOI – questo è il nostro manuale

1. IO – questo è il ____ blocco.
2. NOI – queste sono le ____ matite.
3. LORO – quelli sono i ____ amici.
4. TU – quella è ____ sorella?
5. VOI – quelli sono i ____ genitori?
6. LUI – questo è il ____ astuccio.
7. LEI – questa è la ____ macchina fotografica.
8. LORO – questi sono i ____ colleghi di lavoro.
9. IO – quelle sono le ____ compagne di classe.
10. TU – questi sono i ____ interessi.
11. TU – queste sono le ____ scarpe?
12. LEI – quelli sono i ____ fratelli.

2. Переробити з однини у множину і навпаки

1. Il mio appartamento è molto luminoso.
2. I loro biglietti costano poco.
3. La tua macchina è rossa.
4. Le nostre chiavi sono su una sedia marrone.
5. Il suo viso è davvero simpatico.
6. Il tuo fratellino gioca in una stanza.
7. Le mie sorelle lavorano in un ospedale.
8. Le Sue idee possono essere utili.
9. Le zanzare danno fastidio con i loro ronzio.
10. Il vostro programma comincia fra poco.
11. Il tuo posto non è occupato ora.
12. Il nostro appuntamento va bene.
13. I suoi gelati raffreddano.
14. È il nostro disegno nuovo.
15. Gli zii nel loro giardino hanno due cani belli.

3. Вставити присвійний прикметник. За необхідністю додати означений артикль

1. Signora, è una bella bambina. È ____ nipote?
2. Vogliamo passare le feste con ____ nonni.

3. La mamma dice che devo lavare ____ vestito.
4. Siamo fortunati: ____ insegnante è molto buona.
5. Adesso presento ____ moglie.
6. Ragazzi, ____ genitori sono molto gentili.
7. Alberto, perché ____ cognata sorride?
8. Gentile Signore, aspetto con ansia ____ risposta.
9. Carlo è carino ma ____ sorelline sono antipatiche.
10. Marta e Francesca hanno dei problemi, perciò ____ occhi sono tristi.

4. Визначити, чи у фразі застосовано присвійні прикметники (А) або присвійні займенники (Р): наприклад, Il suo cappello è rotto; il tuo è nuovo – А, Р

1. La loro casa è molto vecchia, la nostra invece è nuova.
2. Michele afferma che il suo disegno è migliore del³⁰ mio.
3. Conosci le mie zie?
4. I nostri insegnanti mettono i voti e i vostri?
5. Prendo le tue penne perché non trovo le mie.
6. La nostra casa è in campagna, la sua è invece in città.
7. Dobbiamo usare la mia bicicletta, la tua è bassa.
8. Mangiamo i tuoi maccheroni, i miei non sono gustosi.
9. Il loro appartamento è pulito, il nostro invece no!
10. Domani accompagno Francesco e la sua famiglia.

5. Перекласти італійською мовою

1. Мій двоюрідний брат навчається в університеті.
2. Твій мобільний телефон працює дуже погано.
3. Діти беруть свої книги і сині олівці.
4. Коли повертаються Ваші друзі?
5. Наш братик поміхається і грає. Він дуже задоволений.
6. Його дівчина працює багато, але заробляє мало.
7. Мої родичі вирушають сьогодні, а твої?
8. Її чорний кіт хоче їсти і пити.
9. Вони ніколи не відвідують своїх старих дідуся і бабусю.
10. Ваші друзі – іноземні студенти?
11. Я віддаю перевагу своїм телевізійним програмам.
12. Ти повинен увімкнути свій комп'ютер.
13. Наша квартира світла і зручна, а Ваша?
14. Її друг Євгеній не хоче ані працювати, ані відпочивати.
15. Їхній молодший син хворіє зараз.

---

³⁰ *Essere migliore di* – бути кращим ніж (порівняльна конструкція). *Del* – артикульована форма прийменника *di*: *di + il*.

Моя родина. La mia famiglia

La mia famiglia è abbastanza numerosa. Siamo in cinque: mia madre Elena, mio padre Luigi, il mio fratellino Stefano, la nostra cara nonna Carlotta ed io. Abitiamo a Bologna in una casa grande e comoda.

La mia mamma ha trent'anni (30), è una signora molto affascinante: ha gli occhi azzurri, i capelli lisci e lunghi e un sorriso carino. Fa l'infermiera in un ospedale. Mia madre adora il suo lavoro, perché è molto importante aiutare la gente nelle situazioni difficili. I pazienti dicono che la mia mamma è gentile e qualificata, io sono molto orgoglioso di lei!

Mio padre Luigi è imprenditore, lavora in una grande azienda, il suo ufficio è davvero spazioso e elegante. Mio papà ha trentacinque (35) anni, è calvo e ben fatto perché fa la ginnastica ogni mattina. Il padre è una persona decisa e un po' testarda ma molto sincera. Amo passare il tempo con lui.

Il mio fratello minore Stefano ha soltanto tre anni, è un fanciullo vivace e intelligente, però a volte fa i capricci. Non va ancora a scuola. A casa Stefano preferisce giocare con le macchinine e guardare i film con i miei genitori.

Mia nonna Carlotta è una signora molto socievole e energica. È già in pensione ma non ha tempo libero perché è sempre occupata: cucina la torta, cammina per il parco, pulisce la casa o va in piscina con la sua sorella minore Gianna e con la sua nipotina Nicoletta.

Mi chiamo Mario, ho quindici anni, sono un bravo scolaro. Il mio hobby principale è il calcio, visito spesso le partite e guardo le trasmissioni alla TV. I miei amici dicono che sono educato e generoso ma anche un po' pigro!

La nostra famiglia è molto unita e benevola. Durante le vacanze preferiamo viaggiare insieme, andare a teatro o visitare una mostra.

LESSICO

Famiglia – родина	Cognato – брат чоловіка, брат дружини, чоловік сестри
Padre – батько	Cognata – сестра чоловіка
Papà, babbo – тато	Nuora – невістка
Madre – мати	Genero – зять
Mamma – мама	Figliastro / figliastra – пасинок, пасербниця
Genitori – батьки	Suocero / suocera – тесть, свекор / теща, свекруха
Figlio – син	Padrino – хрещений батько
Figlia – донька	Madrina – хрещена мати
Fratello – брат	Fratellastro – зведений брат
Sorella – сестра	Sorellastra – зведена сестра
Nonno / nonna – дідусь, бабуся	Figlio unico – єдина дитина у родині
Bisnonno / bisnonna – прадід / прабабуся	Primogenito – первісток
Cugino / cugina – двоюрідний брат / двоюрідна сестра	

Zio / zia – дядько / тітка
 Nipote – онук, онука; племінник,
 племінниця
 Pronipote – правнук, правнучка
 Coppia – подружжя
 Moglie – дружина
 Marito – чоловік
 Gemelli – брати-близнюки
 Gemelle – сестри-близнючки
 Patrigno – вітчим
 Matrigna – мачуха
 Parente – родич
 Unito – згуртований

Convivente – співмешканець
 (коханець)
 Affascinante – привабливий
 Deciso – рішучий
 Testardo – упертий
 Sincero – щирий
 Vivace – рухливий
 Socievole – товариський
 Energico – енергійний
 Educatore – вихований
 Generoso – щедрий
 Pigro – лінивий
 Benevolo – доброзичливий

DA RICORDARE: I NUMERI	
30 – trenta	39 – trentanove
31 – trentuno	40 – quaranta
32 – trentadue	50 – cinquanta
33 – trentatré	60 – sessanta
34 – trentaquattro	70 – settanta
35 – trentacinque	80 – ottanta
36 – trentasei	90 – novanta
37 – trentasette	100 – cento
38 – trentotto	

ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ

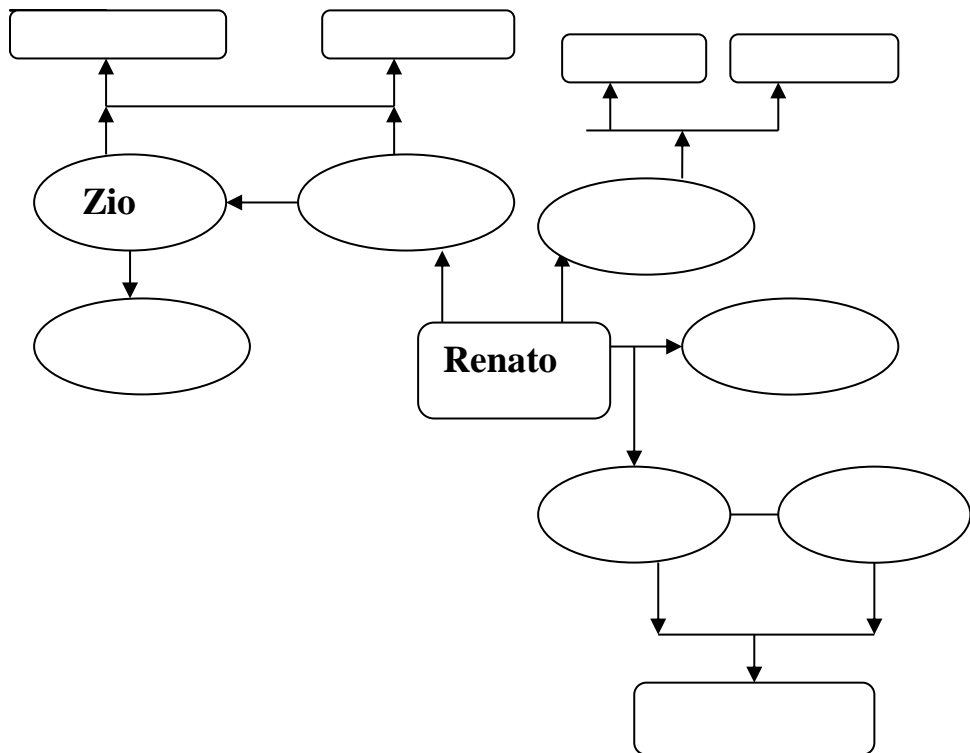
1. Визначити, чи правдами є твердження з тексту

1. La famiglia di Marco comprende sei persone.
2. Il figlio di Elena ha tre anni.
3. Il padre di Stefano fa l'imprenditore.
4. La madre di Marco non è cortese.
5. La nonna è una signora pensionata.
6. Luigi ha i capelli lisci e lunghi.
7. Stefano è il fratello minore di Marco.
8. Nicoletta e Gianna sono gemelle.
9. Marco è un po' testardo ma sincero.
10. Carlotta va in piscina con i suoi parenti.

2. Прочитати текст. За підказками (підкресленнями) визначити, про яких саме родичів йде мова і перекласти ці слова італійською

Я маю велику родину. Людину, яка мене народила 0 (la madre), звать Ганна, вона працює у дитячому садку разом з 1сестрою її чоловіка Марією. 2Чоловік Ганни Андрій 3не є мені рідним, однак я все одно його дуже люблю. Він працює на будівельній фірмі. Ольга – 4це донька Андрія, тому між нами немає біологічної спорідненості, однак вона є повноцінним членом нашої родини і моєю подругою. Ганна – це 5дитина, яку народили першою, другою народили Оксану. Тому вона мені – 6близький родич. Оксана теж має 7дитину, яку звать Максим, він теж мені рідний. Близьких мені людей, 8які народили Ганну і Оксану, звать Валерій і Тамара. Вони пенсіонери і свій вільний час проводять з 9дитинками своїх дитин Оксани і Ганни, тобто зі мною і маленьким Максимом. Часто Максима до Валерія і Тамари привозить на машині Антон, 10чоловік Оксани. Я дійсно люблю свою родину.

3. Заповнити таблицю, користуючись словами, наведеними нижче

Nonno (2 p.), nonna (2 p.), fratello, padre, sorella, cugino, madre, nipote, cognato

4. Відповісти на запитання: наприклад, Chi è il padre di tuo marito – È mio suocero

1. Chi è il figlio di tuo zio?
2. Chi è il marito di tua sorella?
3. Chi è la figlia di tua matrigna?
4. Chi è il padre di tuo padre?
5. Chi è la sorella di tua moglie?
6. Chi sono le sorelle di tua madre?
7. Chi sei tu se i tuoi genitori hanno soltanto una figlia?

8. Chi è il padre di tuo nonno?
9. Chi è il ragazzo insieme al quale³¹ abiti (tra voi ci sono i rapporti romantici)?
10. Chi sono i fratelli di tuo padre?

5. Обрати правильне визначення з-поміж запропонованих

1. Federica e Stefano vanno a scuola insieme, sono _____ .	a) fidanzata
2. Giuseppe è il nipote di mio padre, è mio _____ .	b) matrigna
3. Carlo vive con Mara, è il suo _____ .	c) compagni di scuola
4. La madre di Gabriella ha il padre Giulio, lui è _____ di Gabriella.	d) gemelle
5. Esco con Patrizia da sei mesi. Lei è la mia _____ .	e) moglie
6. Il mio babbo ha la moglie Elisa, è mia _____ .	f) cugino
7. Loro sono della stessa famiglia, quindi sono _____ .	g) parenti
8. Laura e Francesca hanno il giorno di compleanno comune e i genitori uguali. Le ragazze sono _____ .	h) colleghi
9. Oggi Emilio organizza le nozze con la sua ragazza Silvana, lei dipende sua _____ .	i) partner
10. Carlo e Mario lavorano nello stesso ufficio, sono _____ .	l) nonno

Comunichiamo!

Discutere le domande:

- Parlate della vostra famiglia: in quante persone siete, chi sono i vostri genitori? Come sono i loro caratteri?
- Avete un fratello o una sorella? Quanti anni ha e come si chiama? Cosa fa?
- Descrivete un vostro parente (cugino (-a), zio (-a), nonno (-a), cognato (-a) ecc.).

Артикульовані прийменники. Використання означеного артикля перед назвами країн. Le preposizioni articolate. L'uso dell'articolo determinativo davanti ai nomi dei paesi

У тих випадках, коли необхідно одночасно використати деякі прийменники та **означені** артиклі, слід використовувати зливу (*артикульовану*) форму прийменника з артиклем (див. Табл. 23).

³¹ *Insieme al quale* – із яким.

Артикульовані прийменники³²: формування

Singolare					Plurale			
Preposizione	Il	lo	l'	Femminile		Maschile		Femminile
	Maschile			La	l'	I	Gli	Le
DI	Del	Dello	Dell'	Della	Dell'	Dei	Degli	Delle
A	Al	Allo	All'	Alla	All'	Ai	Agli	Alle
IN	Nel	Nello	Nell'	Nella	Nell'	Nei	Negli	Nelle
DA	Dal	Dallo	Dall'	Dalla	Dall'	Dai	Dagli	Dalle
SU	Sul	Sullo	Sull'	Sulla	Sull'	Sui	Sugli	Sulle

Табл. 23.

ОСОБЛИВА УВАГА:

Використання простої / артикульованої форми прийменників **A** та **IN**

<p>a casa – вдома, додому; a teatro – у театрі, до театру; a scuola – у школі, до школи; a lezione – на уроці, на урок; a letto – у ліжку, до ліжка; a colazione / a pranzo / a cena – на сніданок / обід / вечерю; a destra / a sinistra – праворуч / ліворуч; a metà – навпіл; a mezzogiorno / a mezzanotte – ополудні / опівночі; a tavola – за столом, за стіл</p>	<p>alla mensa – у їдальні, до їдальні; alla stazione – на станції, до станції; alla posta – на пошті, до пошти; al centro – у центрі, у центр; al bar, al ristorante – у барі, у ресторани; у бар, у ресторан; al cinema – у кіно; al lago, al mare – на озері, на морі; на озеро, на море; allo stadio – на стадіоні, до стадіону; all'ombra / al sole – у холодку, на сонці; у холодок, на сонце.</p>
<p>in classe – у класі, у клас; in cucina – на кухні, до кухні; in banca – у банку, у банк; in biblioteca – у бібліотеці, до бібліотеки; in città – у місті, до міста; in campagna – у селі, до села; in chiesa – у церкві, до церкви; in piscina – у басейні, до басейну;</p>	

³² Окрім представлених у таблиці іноді можна також зустріти форму *col* (*con + il*) і *coi* (*con + i*).

in ufficio – в офісі, в офіс;
in albergo – у готелі, у готель;
in farmacia (gelateria, libreria, pizzeria есс – слова на *-eria*) – в аптеці, до аптеки;
in centro – у центрі, у центр;
in fabbrica – на заводі, на завод;
in palestra – у спортзалі, до спортзалу;
in mensa – у їдальні, до їдальні;
in montagna – у горах, у гори;
in negozio – у магазині, до магазину;
in prigione – у в'язниці, до в'язниці.

Використання означеного артикля перед назвами країн

Здебільшого перед назвами країн означений артикль можна використовувати і не використовувати:

L'Italia (Italia) è un paese dei miei sogni. – Італія – це країна моїх мрій.

ЗАВЖДИ З АРТИКЛЕМ слід застосовувати назви таких країн:

- il Belgio
- il Brasile
- l'Egitto
- il Giappone
- l'India
- il Libano
- il Messico
- gli Stati Uniti.

Після прийменників (окрім *in*) назви частин світу, країн, регіонів необхідно використовувати з означеним артиклем:

Domani Paolo torna dalla Germania. – Завтра Паоло повертається з Німеччини.

Perché Maria e Luigi partono per l'Austria? – Чому Марія і Луїджі вирушають до Австрії?

МА: Veniamo da soli in Ucraina. – В Україну ми ідемо самі.

ОСОБЛИВА УВАГА:

якщо поряд із назвою країни використано означення, прийменник *in* слід теж писати з означеним артиклем.

Ci sono molte industrie nell'Italia settentrionale. – У північній Італії багато підприємств.

DA RICORDARE: LE ESPRESSIONI AVVERBIALI

a volte – іноді;
di rado – рідко;
di sicuro – безсумнівно;
di solito – звичайно (звично);
in anticipo – заздалегідь;

in fretta – спішно;
in ritardo – із запізненням;
in tempo – вчасно.

ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ

1. Утворити артикульовані прийменники

DI

1. Gli studenti _____ liceo vanno al bar oggi.
2. I quaderni _____ studentesse puoi trovare lì.
3. Il tetto _____ casa è nuovo e bello.
4. Gli abiti _____ sarte non sono di moda.
5. Il quadro _____ pittore è presentato all'esposizione.
6. Il cane _____ zio è molto arrabbiato.

A

1. Gli studenti scrivono _____ zia di Mario.
2. Noi offriamo il tè _____ ospiti.
3. Maria sorride _____ ragazzo simpatico.
4. I ragazzi rispondono _____ cartoline adesso.
5. Il maestro dà il quaderno _____ studenti.
6. Maria pensa _____ suo problema.

DA

1. Dave traduce _____ italiano molto bene.
2. Veniamo _____ Svizzera con i nostri parenti.
3. Gli studenti copiano il compito _____ lavagna.
4. Carlo non torna _____ scuola.
5. Le foglie gialle cadono _____ alberi.
6. Il gregge scende _____ collina.

IN

1. La torta di nonna è _____ forno.
2. C'è l'acqua fredda _____ caraffe?
3. Il formaggio fresco è _____ frigorifero.
4. I miei libri sono _____ cassetti.
5. L'agenda con tutta l'informazione è _____ borsa di mamma.
6. Il brodo è pronto _____ piatto.

SU

1. I bicchieri sono _____ vassoio.
2. Il professore scrive l'esempio _____ lavagna.
3. I marinai salgono _____ navi.
4. Vedo delle macchie grandi _____ tappeto.
5. Appoggio sempre i vestiti _____ letto.
6. Faccio delle belle escursioni _____ battelli.

2. Доповнити речення простими / артикульованим прийменниками

1. Spesso viaggiamo _____ aereo per lavoro.
2. L'innamorato dedica una serenata _____ sua fidanzata.
3. I miei _____ solito pranzano presto.
4. Mio cognato abita _____ Italia centrale.
5. La posta è _____ la banca e il supermercato.
6. L'orologio _____ tuo fratello è _____ tavolo.
7. Voglio riposare _____ città vicino _____ mare.
8. Andiamo _____ tabaccheria _____ comprare delle sigarette.
9. La signora Berti lavora _____ un gruppo farmaceutico.
10. Lei deve prendere la prima strada _____ destra.
11. Vado _____ Stati Uniti insieme con Paolo.
12. _____ balcone _____ casa di mia nonna vedo il fiume.
13. Posso parlare _____ Luca? È _____ ufficio?
14. Prendo un gelato gustoso _____ bambino.
15. _____ classe ci sono trenta studenti, tutti sono molto attenti _____ lezione.
16. Trovo sempre un sacco di spam _____ mia posta elettronica.
17. _____ piscina incontro il mio vecchio amico _____ scuola.
18. Passo _____ fioraio e prendo delle rose _____ Rita.
19. Lo stadio è vicino _____ gelateria.
20. Sono molto stanco, quindi non vado _____ ristorante.
21. Marina prepara il compito _____ fretta.
22. Cerchiamo gli appunti _____ casa.
23. La posta non è molto lontana _____ centro.
24. _____ davanzale _____ mia finestra ci sono tre vasi rosse.
25. Edoardo va _____ farmacia due volte alla settimana.
26. Dove andiamo oggi: _____ cinema o _____ teatro?
27. _____ volte visita delle biblioteche.
28. Amo Giovanna _____ suo carattere.
29. Dobbiamo cercare i documenti importanti _____ tavolo _____ Riccardo.
30. Nel week-end andate _____ mare o _____ montagna?

3. Додати правильну форму прийменника

1. La capitale _____ Romania è Bucarest.
2. Una delegazione di scienziati russi parte _____ Inghilterra.
3. L'ultima olimpiade ha luogo _____ Italia occidentale.
4. I nostri calciatori vengono _____ Stati Uniti domani.
5. Una grande esposizione mondiale viene organizzata _____ Brasile.
6. Il mio migliore amico parte _____ Polonia.
7. Vado _____ Giappone per comprare una macchina nuova.
8. Non sappiamo niente _____ America Settentrionale.
9. Al viaggio delle nozze andiamo _____ Francia.
10. Finalmente sento le notizie dai miei parenti _____ Messico!

4. Скласти речення

1. Paolo – dobbiamo – a – regalo – comprare – un.
2. Sulla – borsa – Gianna – la – sedia – è – di.

3. Bel – capelli – neri – ragazzo – è – un – coi – Gino.
4. Siamo – silenzio – in – in – sempre – chiesa.
5. Dove – di – Paolo – la – madre – torna – da?
6. Treno – discoteca – in – macchina – in – con – la – vanno – o?
7. Festeggiare – Laura – viene – genitori – la – per – festa – dai.
8. Provo – cucchiaio – il – torta – con – questa.
9. Chi – Marcello – solito – con – esce – di?
10. Comincia – fra – minuti – lezione – venticinque – la.

5. Перекласти італійською

1. Чому діти посміхаються? – Вони граються з маленькою, пухнастою кішкою.
2. У березні її чоловік вирушає до Мадриду.
3. Наші колеги вирішують підготувати цей проєкт заздалегідь.
4. Ми не бачимо Серджо вже 2 тижні.
5. Я працюю багато, з понеділка по п'ятницю я повертаюсь додому втомленою.
6. Ти підеш з нами до театру сьогодні? – Ні, я залишаюсь вдома через головний біль.
7. Ти можеш знайти багато розваг у південній Італії.
8. Де знаходиться мій рожевий олівець? – Він під великою шафою.
9. На жаль, сьогодні ми їдемо до лікаря. Марієлла хворіє.
10. Я поки ще не готова, через десять хвилин я виходжу.
11. Маріо, швидко! Урок танцю вже починається, ти можеш прийти із запізненням.
12. Що пропонує готель на сніданок?
13. Ми їдемо до школи на метро, а потім трохи ідемо пішки.
14. Що це? – Це їхня друкарська машинка.
15. З-поміж незнайомих людей Франческа бачить свого друга.
16. Сьогодні вранці я і Джузеппе їдемо до Маріо і приносимо ляльку для його доньки.
17. Про кого спілкуються дівчата? – Вони розмовляють про Ганну та її кузена.
18. За 15 хвилин я вирушаю до Палермо зі своєю подругою.
19. Я із задоволенням послухаю твою пісню.
20. Ми рідко відвідуємо бабусю у Польщі.

Вільний час. Il tempo libero

Cosa ti³³ piace fare nel tempo libero? È una domanda semplice che facciamo oggi ai nostri intervistati. Ecco sono le sue risposte:

- Mi chiamo Alessandro e sono un tipo sportivo. Quando non devo studiare, adoro praticare degli sport. Spesso gioco a basket con i miei amici, oppure nuoto in piscina. La domenica quando c'è il sole faccio la corsa in bicicletta in collina.

---

³³ Ti – тут: тобі.

- Salve! Sono Angela, studio la medicina all'università. Mi piace³⁴ il riposo attivo, perciò il pomeriggio esco con i miei amici per andare a mangiare un gelato o a fare un aperitivo. Durante il fine settimana visito dei concerti, vado a giocare a bowling oppure a ballare in una buona compagnia.
- Siamo Giorgio e Luisa. Abbiamo un bambino di 5 mesi e non abbiamo molto tempo libero. Di solito la sera guardiamo la nostra trasmissione preferita alla TV oppure giochiamo a scacchi. La domenica usciamo e qualche volta andiamo a fare una passeggiata nel parco.
- Buon giorno! Io sono il professore Guglielmi, insegno matematica in un liceo scientifico. Amo molto leggere e giocare a tennis, ma, di sicuro, il mio hobby principale è la pesca. Ogni domenica vado al fiume con il mio amico o da solo. Questo passatempo all'aperto vicino all'acqua fresca è davvero gratificante!
- Mi chiamo Federico. Sono una persona abbastanza pigra, perciò preferisco il rilassamento all'attività. Di solito dopo il lavoro ascolto la musica classica con una tazza di tè caldo o riposo sul divano. Spesso il sabato e la domenica invito a casa i miei amici per guardare dei film oppure per vedere delle partite di calcio.
- Il mio nome è Giulia, faccio l'impegnata già da sei anni. Sono appassionata d'arte: ogni tanto dipingo dei quadri o disegno dei fumetti. Una volta alla settimana vado a visitare delle mostre e dei musei. Adoro il teatro, dove vado con mio marito e la mia figliuola.

LESSICO

Fine settimana / weekend (<i>m</i>)	– Andare in bicicletta – їздити на вихідний велосипеді
Essere un tipo sportivo – бути людиною, яка захоплюється спортом	Dipingere / disegnare – малювати
Essere appassionato di qc. – пристрасно захоплюватися чимось	Andare a caccia / a pesca – їздити на полювання / рибалку
Interessarsi di qc – цікавитися чимось	Viaggiare – подорожувати
Fare (praticare) lo sport – займатися спортом	Cantare – співати
Giocare a tennis / a golf / a calcio / a pallavolo / a pallacanestro (basket) / a carte / a scacchi – грати в теніс / гольф / футбол / волейбол / баскетбол / карти / шахи	Ascoltare la musica classica / popolare / jazz / rock – слухати класичну музику / поп / джаз / рок
Hobby / interesse – хобі / захоплення	Lavorare a maglia / fare la maglia – в'язати
Suonare uno strumento: il pianoforte, la chitarra, il violino – грати на музичному інструменті: фортепіано, гітарі, скрипці	Cucinare – готувати
	Cucire – шити
	Trascorrere / passare il tempo – проводити час
	Andare in giro – піти прогулятися
	Giocare con i videogiochi – грати у відеоігри
	Leggere i libri di fantascienza – читати наукову фантастику

³⁴ *Mi piace* – форма дієслова *piacere*: мені подобається.

Andare a teatro / al cinema / alla mostra / al museo – йти у театр / кіно / на виставку / до музею	Passatempo (m) – проведення часу Divertimento – розвага Divertente – захопливий, цікавий
Andare in campagna / fuori città – їхати за місто	Fare ginnastica artistica – займатися художньою гімнастикою
Guardare una trasmissione alla TV – дивитися програму по телебаченню	Ballare – танцювати
Giardinaggio – садівництво	

**DA RICORDARE:
QUALCHE, ALCUNO, OGNI, OGNUNO**

Qualche – декілька, який – небудь

Цей неозначений прикметник має незмінювану форму і використовується лише з іменниками у формі однини:

Allora, prendo *qualche* rivista. – Тоді я візьму декілька журналів.

Qualche uomo accompagna Marta. – Марію супроводжує певний чоловік.

На відміну від *qualche*, неозначений прикметник **alcuno (певний, декілька)** узгоджується в роді і числі з іменником, до якого відноситься:

Vogliamo trascorrere *alcuni* giorni di vacanza al mare. – Ми хочемо провести декілька днів відпустки на морі.

Vado a trovare *alcuno* amico. – Я відвітую одного (певного) друга.

Ogni – кожний

Має незмінювану форму і використовується лише з іменниками у формі однини:

Ogni persona deve sapere le regole. – Кожна людина має знати правила.

На відміну від неозначеного прикметника *ogni*, неозначений займенник **Ognuno (-a) (кожен, кожна)** може виконувати в реченні функцію підмета:

Ci sono trenta ragazze nell'aula e *ognuna* ha il proprio posto. – В аудиторії 30 дівчат, і у кожної є власне місце.

ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ

1. Систематизувати варіанти проведення часу

*suonare il violino   giocare a golf   andare alla mostra   navigare su internet
viaggiare fare alpinismo guardare la TV fare shopping sciare cucire giocare
a carte nuotare in piscina fare la ginnastica artistica leggere i fumetti giocare
con i videogiochi correre collezionare monete andare in bicicletta pescare*

Al chiuso³⁵	All'aperto

2. Визначити, про який спосіб проведення вільного часу йдеться мова

³⁵ *Al chiuso* – у приміщенні.

1. Roberto e Tiziana preferiscono un bel libro a qualsiasi film o trasmissione interessante. Loro adorano _____ .
2. Maria ha molti abiti di moda, dei gioielli e delle borse diverse, visita i negozi molto spesso. Lei adora _____ .
3. I parenti di Alessandro sono esperti di pittura, vanno alle mostre ogni sabato. Loro sono appassionati di _____ .
4. Alfonso è un tipo sportivo, è sempre in forma perché gioca a pallavolo, nuota e va in bicicletta. Lui adora _____ .
5. Nicoletta trascorre molto tempo nel suo giardino, cura i fiori e controlla le verdure. Il suo hobby principale è _____ .
6. Francesca passa molte ore in cucina, adora trovare le ricette nuove e provare i gusti straordinari. Lei preferisce _____ .
7. Chiara e suo marito Giuseppe preferiscono lasciare la loro casa durante i weekend e andare al fiume o al lago per catturare pesci. Hanno un grande interesse per la _____ .
8. Mio cugino è un bravo artista, disegna dei fumetti molto belli. Lui adora _____ .
9. Sarah e Giovanni amano la cucina cinese e giapponese, perciò vanno spesso ai bar e _____ .
10. Sono appassionato della musica classica e ho un violino. Mi piace _____ questo strumento.

3. Поднати запитання і відповіді

1. Sua sorella è davanti al computer di nuovo?	a) No, oggi devo finire il compito.
2. Marisa, vieni in discoteca con noi?	b) Non cucino spesso, perciò non posso dire.
3. Voglio andare in piscina oggi.	c) Sì, passa molte ore a navigare su internet.
4. Ti piace l'opera?	d) Preferisce il rilassamento a casa ai concerti e ristoranti.
5. Che libri preferisci leggere a letto?	e) Volentieri, abbiamo fame ora.
6. Esci stasera?	f) Capisco. Ti piace nuotare molto.
7. Non mi piace fare la ginnastica artistica!	g) Non sei davvero un tipo sportivo!
8. Quanto tempo ci vuole ³⁶ per preparare una torta?	h) Con piacere, adoro ballare in una buona compagnia!
9. Susanna è una persona pigra.	i) No, non visito i teatri mai.
10. Andiamo a mangiare una pizza insieme!	l) Adoro i libri gialli, sono molto divertenti.

4. Доповнити речення *qualche, alcuno, ogni, ognuno* (за сенсом)

1. Leggo _____ articoli molto interessanti.
2. _____ studente deve portare 2 penne, la matita e alcuni quaderni domani.

³⁶ *Ci vuole* – від дієслова *volerci*: необхідно.

3. Purtroppo, _____ macchine non funzionano.
4. _____ ragazzo ubriaco accompagna Elena!
5. _____ deve partecipare, non ci sono eccezioni.
6. Faccio la ginnastica _____ mattina.
7. Perché prendi _____ tazze?
8. _____ può provare a risolvere questo problema.

Comunichiamo!

Discutere le domande:

- In che modo preferite trascorrere le ore libere della giornata?
- Ci sono cose che volete fare nei fine settimana ma non riuscite? Quali sono?
- Che cosa preferiscono fare i giovani d'oggi nel tempo libero?

Зворотні, займенникові і взаємно-зворотні дієслова. Котра година: вирази на позначення часу (на годиннику). Verbi riflessivi, pronominali e reciproci.

Che ore sono: le espressioni per dire le ore

Зворотні дієслова вказують на дію, спрямовану на самого суб'єкта. У такому випадку підмет і прямий додаток збігаються, і обов'язковим є застосування зворотніх займенників (займенникових часток) (див. Табл. 24):

Forma attiva	Forma riflessiva
<p><i>Asciugare:</i> <u>Noi</u> asciughiamo il gatto. – Ми витираємо кота (Дію адресовано на прямий додаток – <i>kota</i>).</p> <p><u>Silvia</u> spazzola le scarpe. – Сільвія чистить черевики.</p> <p><u>Giovanni</u> sveglia sua sorella. – Джованні будить свою сестру.</p>	<p><i>Asciugarsi:</i> <u>Noi ci</u> asciughiamo dopo la doccia. – Ми витираємося після душу (Дію віддзеркалено: її адресовано на підмет – <i>нас</i>).</p> <p><u>Silvia si</u> spazzola davanti allo specchio. – Сільвія розчісується щіткою перед дзеркалом.</p> <p><u>Giovanni si</u> sveglia di buon'ora. – Джованні рано прокидається.</p>

Табл. 24.

У деяких випадках поряд зі зворотнім дієсловом може стояти прямий додаток, що означає: не *сам (сама, самі) собі*, а *для себе (собі)*:

Giulia **si** trucca gli occhi con colori leggeri. – Джулія фарбує **собі** (=свої) очі легкими кольорами.

Mi lavo la testa prima di andare a scuola. – Перед тим, як піти до школи, я мию **собі** волосся.

Дієвідмінювання зворотніх дієслів (див. Табл. 25)

Osoba, число	Forma attiva: Pettinare (розчісувати)	Forma riflessiva: Pettinarsi (розчісуватися)
io	pettino	mi pettino

tu	pettini	ti pettini
lui, lei, Lei	pettina	si (Si) pettina
noi	pettiniamo	ci pettiniamo
voi	pettinate	vi pettinate
loro	pettinano	si pettinano

Табл. 25.

Займенникові дієслова мають таку ж форму, що і зворотні, але займенник таких дієслів є невід'ємною частиною лексеми і позбавлений зворотнього значення.

Найбільш розповсюдженими займенниковими дієсловами в італійській мові є слова:

accorgersi – помічати,
 arrabbiarsi – сердитися,
 fidarsi – довіряти,
 pentirsi – розкаюватися,
 rassegnarsi – смирятися,
 sbrigarsi – квапитися,
 vergognarsi – соромитися та ін.

Взаємно-зворотні дієслова мають аналогічну форму і вказують на те, що дія реалізується у зворотньому порядку між двома і більшою кількістю суб'єктів. Такі дієслова варто завжди використовувати у формі множини:

I bambini **si** abbracciano. – Діти обіймаються (*обіймають один одного*).

Tu e tua moglie **vi** amate molto. – Ви зі своєю жінкою любите один одного (*жінка любить тебе, а ти її*).

Ключові правила дієвідміювання зворотніх, займенникових і взаємно-зворотних дієслів:

1. Займенникову частку варто змінювати за числами і особами і писати перед особовою формою дієслова.
2. Якщо дієслово стоїть у формі інфінітива, займенникові частки варто розміщувати після дієслова злито з ним, при цьому кінцеве *-e* в інфінітиві варто пропустити: Bisogna lavarsi ogni giorno – Варто вмиватися щодня.
3. У випадку, коли дієслову аналізованої категорії передують лексеми *volere, dovere, potere, sapere* займенникову частку необхідно розташовувати або перед модальним дієсловом, або злито з інфінітивом зворотнього, займенникового і взаємно-зворотнього дієслова, при цьому кінцеве *-e* в інфінітиві варто пропустити:

Domani **mi** posso svegliare tardi. / Domani **posso** svegliarmi tardi. – Завтра я можу прокинутися пізно.

Potete mettervi i cappotti per non prendere il raffreddore. / **Vi** potete mettere i cappotti per non prendere il raffreddore. – Ви можете натягнути пальта, аби не застудитися.

Визначення часу

Che ora è? (Che ore sono?) – Котра година?

01.00 (13.00) – È l'una / È il tocco – Перша година (дня, ночі)

02.00 – Sono le due – Друга година

03.10 – Sono le tre e dieci – Десять (хвилин) по третій / десять (хвилин) на четверту

05.15 – Sono le cinque e un quarto – Чверть по п'ятій / чверть на шосту

02.40 – Sono le tre meno venti / Sono le due e quaranta – За двадцять хвилин третя / друга година сорок хвилин

06.45 – Sono le sette meno un quarto / Sono le sei e quarantacinque – За чверть сьома / чверть до сьомої / шоста година сорок п'ять хвилин

17.00 – Sono le diciassette – Сімнадцята година

13.30 – È l'una e mezza – Пів на другу

12.00 – È mezzogiorno

24.00 – È mezzanotte

A che ora comincia la lezione? – Alle due e mezza. – Коли починається урок? – О пів на третю.

Da che ora a che ora lavori? – Dalle sette alle nove. – З якої і до котрої години ти працюєш? – З сьомої до дев'ятої.

L'orologio va bene (male) – Годинник йде добре (погано)

L'orologio avanza (ritarda) – Годинник спішить (відстає)

Di quanti minuti avanza (ritarda) l'orologio? – На скільки хвилин спішить (відстає) годинник?

Caricare l'orologio – Завести годинник

ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ

1. Додати займенники відповідної форми: *наприклад*, Tutte le mattine ci svegliamo alle sei.

1. Come ___ senti adesso?

2. Chi è quella ragazza vicino alla finestra? – So che lei ___ chiama Laura.

3. A che ora ___ alzi di domenica?

4. Non ___ ricordate dove abita questo ragazzo?

5. Io non ___ sbaglio mai: devi risolvere il problema così.

6. Beatrice ___ veste sempre di blu.

7. Marco e Giulia ___ abbracciano con affetto.

8. Dopo questa camminata ___ riposiamo per almeno un'ora.

9. Stasera prima di andare a teatro ___ trucco e ___ pettino.

10. Lorenzo è sempre nervoso, ___ arrabbia per qualsiasi cosa.

2. Доповнити речення зворотніми, займенниковими і взаємно-зворотніми дієсловами у правильній формі

1. L'autobus che va a scuola _____ (fermarsi) proprio davanti a casa mia.

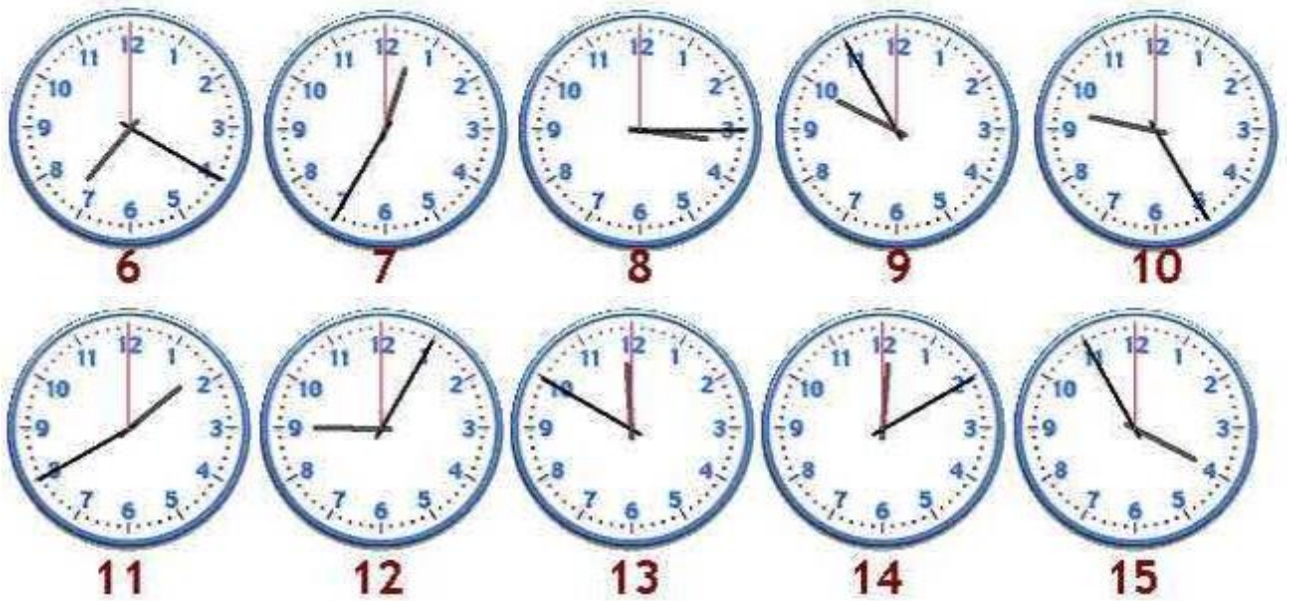
2. (Loro scrivarsi) _____ spesso, ma _____ (vedersi) solo due o tre volte l'anno.
3. Tu come _____ (vestirsi) per andare alla festa?
4. Noi due _____ (conoscersi) dai tempi del liceo.
5. Non (io fidarsi) _____ di lui.
6. Piero _____ (farsi) la barba con il rasoio elettrico.
7. Quando (voi sposarsi) _____?
8. Lui _____ (lavarsi) le mani prima di venire a tavola.
9. Noi non _____ (salutarsi) più.
10. (Io prepararsi) _____ a ricevere un rimprovero.
11. Ma davvero voi _____ (odiarsi) da anni?
12. Domenico, ogni estate, _____ (innamorarsi) di una ragazza diversa.
13. Matteo e Carla _____ (sposarsi) alla fine di marzo.
14. Come _____ (sentirsi) oggi, signora?
15. Oggi (io mettersi) _____ i pantaloni verdi.

3. **Змінити конструкцію фрази: *наприклад***, Non dovete dimenticarvi di prendere la macchina fotografica. – Non vi dovete dimenticare di prendere la macchina fotografica.

1. Non dovete preoccuparvi, sicuramente riuscite a finire il lavoro.
2. Il posto è bello. Possiamo fermarci qui un paio di giorni.
3. È vero che tu e Diana vi volete sposare?
4. Devi scusarti, non puoi far finta di niente.
5. Per fortuna domani è domenica e possiamo rilassarci!
6. Mio figlio non vuole alzarsi, può venire in ritardo oggi!
7. Secondo te posso mettermi i jeans per andare a teatro?
8. Se adesso vuoi riposare, ci possiamo vedere domani.
9. Voglio iscrivermi a un corso di cinese.
10. Dovete sbrigarvi. Avete un appuntamento fra 10 minuti.

4. **Дати відповідь на запитання *Che ore sono?* (див. мал. 1)**

Мал. 1

5. Перекласти італійською

1. Щоранку ви зупиняєтесь для того, щоб поспілкуватися перед школою.
2. Твій годинник добре працює? – Ні, він відстає.
3. Доменіко готується до складного уроку з математики.
4. О котрій годині ми маємо умиватися та готуватися до сну?
5. Де Маріо? – Він у ванній голиться перед дзеркалом.
6. Вибачте, Сіньйоре, котра зараз година? – За двадцять хвилин п'ята.
7. Ми розповідаємо один одному новини.
8. Я не хочу вставати так рано, щоб іти до магазину!
9. Після робочого дня я відчуваю себе таким утомленим, що засинаю в автобусі.
10. Сьогодні неділя, тому ви прокидаєтесь пізно.
11. Вони дивляться один на одного з такою ніжністю і не можуть розлучитися ні на хвилинку.
12. О першій годині ти повинен випити ліки.
13. Кожен студент має бути уважним і не крутитися під час уроку.
14. Коли я повертаюсь додому, я завжди знімаю взуття і надягаю капці, потім я перевдягаюсь та йду до кухні пити чай.
15. Мене звать Віолетта, а як звать Вас?
16. Ми не можемо розважатися, коли вона плаче.
17. Зараз десять хвилин на третю, і я повинен завести годинник у великій кімнаті.
18. Франческо і Луїджі – близнюки, вони одягаються однаково.
19. Ти не можеш так себе поводити вдома у твоєї свекрухи!
20. Усі нудьгують на уроках цього професора.
21. На скільки хвилин спішить твій годинник? – На десять.
22. Марта погано почувається і тому звертається до лікаря.
23. Бабуся, ти не повинна сердитись, це шкодить здоров'ю.
24. Перед тим, як вийти, ми одягаємо пальто, розчісуємося і дивимося у дзеркало.

25. Я завжди схвилюююсь, коли дивлюся романтичні фільми.

Мій день. La mia giornata

Mi chiamo Silvio e la mia giornata tipica inizia così: mi sveglio alle sette e mezzo, mi infilo le pantofole e la vestaglia e vado in bagno. Lì mi preparo in fretta: mi lavo le mani e la faccia con il sapone profumato, mi lavo i denti, mi asciugo bene con l'asciugamano soffice, mi pettino e torno in camera, dove mi vesto velocemente. Di solito faccio la colazione con alcuni colleghi della banca al bar che si trova vicino a casa mia. Di mattina preferisco non mangiare molto: scelgo spesso un cappuccino con un cornetto dolce.

Alle 9 devo essere già in banca e cominciare a lavorare con i documenti diversi e ricevere i nostri clienti. Posso fare solo una piccola pausa per prendere una tazza di tè caldo o di caffè. Per pranzo torno a casa ma ho sempre poco tempo e non mi fermo più di dieci minuti dopo mangiato³⁷. Alle 15 infatti devo essere di nuovo in ufficio; finisco alle 17, torno a casa e finalmente posso rilassarmi un po'.

Mia moglie che si chiama Elena ha un orario diverso. Fa il medico in un ospedale e deve svegliarsi di buon'ora per non venire in ritardo. Ogni tanto si lava, si pettina e si pulisce i denti prima di me, dopo si trucca con il fondotinta, il mascara e il rossetto e si veste in camera da letto. La mattina preferisce mangiare la frittata con i pomodori e gli spinaci e bere un bicchiere di spremuta d'arancia.

Il pomeriggio Elena fa uno spuntino con le colleghe alla mensa o al bar. Lì può riposarsi e discutere le notizie interessanti. Finisce di lavorare alle 17 ma non torna subito a casa ma va in palestra con la sua amica Gianna. Prima di allenarsi Elena si cambia: si mette la tuta sportiva e la maglia. Si allena per un'ora circa, dopodiché³⁸ lei fa la doccia, si asciuga, si veste e torna a casa molto stanca.

Alle 20 di sera ceniamo insieme e ci raccontiamo tutte le novità del giorno. Molto spesso apriamo una bottiglia di vino bianco per rilassarci. Dopo la cena guardiamo la nostra serie preferita, leggiamo qualche libro, giornale o rivista. Di solito andiamo a letto presto e ci addormentiamo verso le 23.

LESSICO

Svegliarsi – прокидатися

Alzarsi – вставати

Lavarsi – митися (вмиватися)

Asciugarsi – витиратися

Fare la ginnastica – робити

фізкультуру

Il dentifricio – зубна паста

La spazzola da denti – зубна щітка

Il sapone – мило

Uscire con gli amici – йти гуляти з друзями

Prepararsi per / a – готуватися

Lavorare al computer – працювати за комп'ютером

Cucinare – готувати

Navigare in Internet – користуватися інтернетом

Fare uno spuntino – перекусити

³⁷ Dopo mangiato – після того, як (я) поїв.

³⁸ Dopodiché – після чого.

Pulirsi i denti – чистити зуби
L'asciugamano – рушник
Farsi la barba / radersi – голитися
Fare la doccia – приймати душ
Fare il bagno – приймати ванну
Truccarsi – фарбуватися
Vestirsi – одягатися
Pettinarsi – розчісуватися
Frequentare (la scuola, l'università) –
відвідувати (школу, університет)
Divertirsi – розважатися
Mettersi a tavola / sedersi a tavola –
сідати за стіл
Fare due passi (passeggiare) –
прогулюватися

Fare la spesa – робити покупки
Allenarsi – тренуватися
Fare colazione – снідати
Pranzare – обідати
Cenare – вечеряти
Lavare i piatti – мити посуд
Apparecchiare la tavola – накривати на
стіл
Fare il bucato – прати
Stirare – прасувати
Spolverare – витирати пил
Addormentarsi – засинати
Coricarsi (andare a letto) – лягати спати

DA RICORDARE: GLI AVVERBI E LE ESPRESSIONI DI TEMPO

Sempre – завжди
Spesso – часто
Di solito / abitualmente – зазвичай
Qualche volta / a volte / ogni tanto – іноді
Quasi mai – майже ніколи
Raramente / di rado – іноді
Prima di – перед тим, як

ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ

1. Додати дію за контекстом (УВАГА: застосувати правильну форму дієслова)

1. Per ottenere un buon voto (io) _____ bene alla lezione.
2. Ogni bambino ___ deve _____ due volte al giorno: la mattina e la sera.
3. Noi usiamo la lavatrice per _____ .
4. Molti dicono che sono una brava cuoca: infatti mi piace _____ .
5. Mia sorella _____ la faccia con il sapone profumato.
6. Per _____ i vestiti devi usare il ferro da stiro.
7. Le posate sono molto sporche dopo la cena, puoi _____ ?
8. Usi il mascara e il rossetto? – No, non _____ .
9. Di solito (noi) _____ alle 11 di sera.
10. Dove _____ ? – Andiamo in una palestra che si trova vicino a casa nostra.

2. Знайти і виправити помилки в реченнях (за сенсом)

1. Prima di lavarsi si trucca.
2. Sistema la cucina e poi prepara il pranzo.

3. Preferiamo fare la colazione alle 20.
4. Mangiamo e poi apparecchiamo la tavola.
5. Tutte le mattine va a letto alle 7.
6. Cena e poi prepara la cena.
7. Si vestono e dopo si fanno il bagno.
8. Prima di truccarsi esce di casa.

3. Поєднати дві половини виразу

1. Pulire	a) alla mensa
2. Farsi	b) con gli amici
3. Mettersi	c) con il pettine
4. Il ferro	d) la barba
5. Pranzare	e) al computer
6. Fare	f) da stiro
7. Sedersi	g) la radio
8. La spazzola	h) volta
9. Uscire	i) la gonna gialla
10. Ascoltare	l) la camera
11. Ascigarsi	m) da denti
12. Lavorare	n) di buon'ora
13. Qualche	o) la spesa
14. Pettinarsi	p) a tavola
15. Alzarsi	q) con l'asciugamano

4. Дати відповідь на запитання «Як часто (*spesso, raramente, ogni tanto* ecc.) і коли саме (*il lunedì, ogni mattina, qualche volta alla settimana* ecc.) Ви виконуєте наведені види діяльності»

1. Andare al cinema
2. Giocare con la playstation
3. Stirare i vestiti
4. Camminare nel parco
5. Fare shopping
6. Spolverare
7. Andare a cena fuori
8. Radersi / truccarsi
9. Divertirsi in centro
10. Andare a messa

Comunichiamo!

Скласти невеликий діалог за ситуацією «Зустріч старих друзів, один з яких пропонує провести час разом», застосувати запропоновані нижче фрази:

- Che cosa fai la sera / il venerdì pomeriggio?

- (Senti), che cosa fai (di bello) questa sera / domani?
- Che programmi hai per sabato sera?
- Hai già qualche impegno per stasera?
- Perché non andiamo a ... ?
- Vuoi venire con me in ... ?
- (Molto) volentieri / Mi dispiace ma... (ho già un altro impegno / non ho voglia di...)

Числівник. Numerale

В італійській мові є 2 типи числівників: кількісні (*Cardinali*) і порядкові (*Ordinali*). Кількісні числівники позначають кількість предметів, виражену у числах (*tre amici, venti persone*). Порядкові числівники вказують на місце, яке предмет займає при рахуванні, такі числівники виконують роль прикметника і тому узгоджуються у роді і числі із тим іменником, до якого відносяться (*la prima stanza, il trentesimo cliente*).

Особливості застосування кількісних і порядкових числівників (див. Табл. 26)

Numerale Cardinale	Numerale Ordinale
<ul style="list-style-type: none"> - Кількісний числівник <i>uno</i> виконує роль неозначеного артикля і, відповідно, змінює свою форму: <i>Un uomo simpatico aspetta la tua amica.</i> – Один симпатичний чоловік чекає на твою подругу. - Кількісний числівник <i>mille</i> – тисяча має форму множини <i>mila</i>: <i>Questo scrittore scrive duemila opere diverse.</i> – Цей письменник пише дві тисячі різних творів. - Від вибору на користь застосування і не застосування артикля перед кількісними числівниками в ролі прикметника залежить зміст цілого висловлення: <i>Due figli di Vincenzo lavorano con lui.</i> – Два сини Вінченцо працюють із ним (у Вінченцо є інші діти, в яких є інша робота) / <i>I due figli di Vincenzo lavorano con lui</i> (У Вінченцо є лише 2 сини, які працюють із ним). 	<ul style="list-style-type: none"> - Порядкові числівники завжди слід використовувати з означеним артиклем і узгоджувати за родами і числами з іменниками, до яких вони відносяться: <i>Il settimo computer in classe è occupato da Gianni.</i> – Сьомий комп'ютер у класі зайнятий Джанні. - Для позначення першого дня місяця слід використовувати порядковий числівник <i>primo</i>: <i>Il primo gennaio è un giorno magnifico.</i> – Перше січня – це чудовий день. - Порядкові числівники позначаються таким значком ^o: <i>I nostri amici abitano al 15° piano.</i> – Наші друзі проживають на п'ятнадцятому поверсі.

<ul style="list-style-type: none"> - Для позначення дати слід використовувати кількісні числівники з означеним артиклем: <i>La mia data di nascita è il ventotto maggio (28.05).</i> – Дата мого народження – 25 травня. - У складених кількісних числівників на позначення десятків (на <i>-nta: trenta, cinquanta</i> есс.) і додаткової одиниці (31, 51 і под.) останню літеру <i>-a</i> перед <i>uno (una)</i> не слід застосовувати: <i>C'è ventuno studenti nel mio gruppo.</i> – У моїй групі 21 студент. - Після складених числівників, які закінчуються на <i>-uno</i>, іменник можна ставити у форму однини, а <i>-uno</i> варто узгоджувати за родами з іменником, до якого він відноситься: <i>Nella camera di Alessandra puoi vedere trentuna gatta!</i> – У кімнаті Александри ти можеш побачити тридцять одну кішку! 	
<ul style="list-style-type: none"> - Складені числівники слід писати разом: <i>Nel millenovecentotrentanove (1939) inizia la Seconda guerra mondiale.</i> – У 1939 році розпочинається Друга світова війна. 	

Табл. 26.

ОСОБЛИВА УВАГА:

- Між числівником та іменником прийменник ставити не варто, **АЛЕ** виключенням є іменники *un milione* – мільйон і *un miliardo* – мільярд. Ці слова можуть змінюватися за числами, перед ними слід ставити артикль, а після них перед наступним іменником – прийменник *di*:
Questo libro racconta di un milione di fatti sconosciuti. – Ця книга розповідає про мільйон невідомих фактів.
- Назви сторіч:
  - il duecento (il tredicesimo secolo)* – XIII століття.
  - il trecento (il quattordicesimo secolo)* – XIV століття.
  - il quattrocento (il quindicesimo secolo)* – XV століття.
- *Quanti ne abbiamo oggi?* – Яке сьогодні число?

DA RICORDARE: NUMERALE ORDINALE

1° – primo

23° – ventitreesimo

2° – secondo	24° – ventiquattresimo
3° – terzo	25° – venticinquesimo
4° – quarto	26° – ventiseiesimo
5° – quinto	27° – ventisettesimo
6° – sesto	28° – ventottesimo
7° – settimo	29° – ventinovesimo
8° – ottavo	30° – trentesimo
9° – nono	40° – quarantesimo
10° – decimo	50° – cinquantesimo
11° – undicesimo	60° – sessantesimo
12° – dodicesimo	70° – settantesimo
13° – tredicesimo	80° – ottantesimo
14° – quattordicesimo	90° – novantesimo
15° – quindicesimo	100° – centesimo
16° – sedicesimo	101° – centunesimo ecc.
17° – diciassettesimo	200° – duecentesimo
18° – diciottesimo	300° – trecentesimo
19° – diciannovesimo	1000° – millesimo
20° – ventesimo	2000° – duemillesimo
21° – ventunesimo	1000000° – milionesimo
22° – ventiduesimo	1000000000° – miliardesimo

ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ

1. Обрати правильний варіант

1. a) Cosa vuoi fare con cinque milioni dollari?
b) Cosa vuoi fare con cinque milioni di dollari?
2. a) Domani compio ventitré anni.
b) Domani compio ventitre anni.
3. a) Il professore Bianchi ha cinquanta anni.
b) Il professore Bianchi ha una cinquanta d'anni.
4. a) Compriamo due paio di scarpe.
b) Compriamo due paia di scarpe.
5. a) Alessio ha due gatti. I suoi due gatti sono neri.
b) Alessio ha due gatti. Suoi due gatti sono neri.
6. a) La mamma deve arrivare dieci agosto.
b) La mamma deve arrivare il dieci agosto.
7. a) La terza stanza è preparata per te.
b) Terza stanza è preparata per te.
8. a) Il mio amico è molto ricco, adesso ha quattro miliardi di dollari.
b) Il mio amico è molto ricco, adesso ha quattro miliardo dollari.
9. a) Il diciassettesimo secolo significa settecento.
b) Il diciassettesimo secolo significa seicento.
10. a) Nel ventunesimo secolo c'è lo sviluppo attivo delle tecnologie.

b) Nel ventunesimo secolo c'è lo sviluppo attivo delle tecnologie.

2. Написати числа літерами

638, 854, 32.913, 15°, 3.087.653, 82°, 216.124, 3.015.901, 875°, 3°, 67.218.614, 344°, 93.451.119, 534.900, 15.717.811.

3. Написати букви числами

Centottanta, quattrocentoventotto, quarantasette, seicentoseptantadue, settantanove, quattromiladuecentocinquantatré, settantasei, duecentoquindici, centosei, sedicimilaottocentosessantaquattro, cinquantanove, ottocentocinquantasette, millesette, trentatremilioninovecentocinquantaseimilasettecentoquarantotto, sessantasette.

4. Додати порядковий числівник (написати літерами)

1. È la (3°) _____ volta che assaggio il risotto con gli asparagi.
2. Gennaio è il _____ mese dell'anno.
3. Oggi dobbiamo cominciare a discutere il (65°) _____ capitolo.
4. Come aprire l'(8°) _____ porta a destra?
5. È la nostra (33°) _____ prova a passare l'esame.
6. Venerdì è il _____ giorno della settimana.
7. Dovete essere pronti con l'(11°) _____ esercizio grammaticale.
8. È la (5°) _____ volta che vengo a Firenze!
9. Questi sono i vestiti del (18°) _____ secolo.
10. Il (1°) _____ marzo voglio cominciare la nuova vita.

5. Перекласти італійською

1. Луїза роздивляється картину шістнадцятого століття.
2. Сьогодні на занятті присутні вісімдесят три студента.
3. У 1996 році Марія знаходить нову роботу – це її третя спроба стати юристом.
4. Цей квиток до Парижу коштує шістсот тридцять один євро.
5. У 1941 розпочинається війна і молодий парубок залишає свій дім.
6. На вісімдесят шостій сторінці можна знайти нове правило.
7. Це – продукти першої категорії.
8. Дев'ятнадцяте століття – це складний революційний період у Європі.
9. Марко поветається до університету 11 жовтня.
10. Ми даруємо на весілля Антоніо і Анжели дві тисячі доларів.
11. Яке сьогодні число? – Сьогодні 31 травня.
12. Ця рожева сукня коштує дві тисячі триста тридцять три євро.

Пори року. Le stagioni

Ogni anno include dodici mesi e quattro stagioni.

La primavera è una stagione molto bella che contiene 3 mesi: marzo, aprile e maggio. In marzo il tempo è abbastanza stravagante: il sole brilla nel cielo e alcuni minuti dopo piove e tira vento. Ad aprile fa ancora abbastanza freddo, il sole diventa più tiepido, la temperatura è più mite e gli uccelli cominciano a cantare. Il maggio è un periodo magnifico quando le giornate diventano ancora più lunghe, nei campi e nei giardini spuntano i primi fiori e il cielo è azzurro, limpido e sereno.

I mesi dell'estate sono giugno, luglio e agosto. Questa stagione si associa al caldo, fioritura e vacanze. Ogni tanto l'aria diventa molto afosa e abbiamo bisogno di una pioggia fresca. Però dopo si leva un forte vento e inizia un temporale con lampi e tuoni. In estate ci sono molte verdure dappertutto, gli orti e i giardini sono pieni di frutta gustosa. Molte famiglie organizzano i viaggi al mare dove nuotano, prendono il sole sulla spiaggia e si rilassano all'aperto.

L'autunno è una stagione della vendemmia, della raccolta e della caccia. I mesi dell'autunno sono settembre, ottobre e novembre. In settembre i ragazzi tornano a scuola e le notti diventano sempre più lunghe. In ottobre le foglie degli alberi sverdono e cadono, la luce del sole è debole e fa molto fresco. I contadini raccolgono il frumento, l'uva e altre colture. Ma verso la fine di ottobre comincia a piovere spesso, e improvvisamente l'aria diventa fredda.

In inverno il cielo è spesso nuvoloso e il sole non dà molto calore. I mesi dell'inverno sono dicembre, gennaio e febbraio. In questo periodo dell'anno gela, tira vento e nevica spesso, gli alberi sono nudi e non c'è discorsino. Siccome fa molto freddo fuori i bambini si coprono bene prima di uscire di casa e trovano molti divertimenti all'aperto: possono fare un pupazzo di neve, andare a sciare, pattinare o slittare oppure fare alla neve. In inverno ognuno ha la speranza di cambiare la vita e realizzare i sogni perché viene una festa favolosa di Natale.

LESSICO

Primavera – весна	Secco – сухий
Autunno – осінь	Nuvoloso – хмарний
Estate – літо	Ventoso – вітряний
Inverno – зима	Soffocante – задущливий
Gennaio – січень	Piovoso – дощовий
Febbraio – лютий	Tiepido – теплий
Marzo – березень	Temperato – помірний
Aprile – квітень	Mite – м'який
Maggio – травень	Variabile / stravagante – мінливий, непостійний
Giugno – червень	Fa caldo / fa freddo / fa fresco – тепло / холодно / прохолодно
Luglio – липень	C'è il sole / è nuvoloso – сонячно / хмарно
Agosto – серпень	Piove (cade una pioggia) – дощить
Settembre – вересень	Tira vento – віє вітер
Ottobre – жовтень	Nevica – сніжить
Novembre – листопад	
Dicembre – грудень	
Raggio del sole – сонячний промінь	

Afa – задуха
Neve – сніг
Pioggia – дощ
Nebbia – туман
Fulmine – блискавка
Uragano – ураган
Temporale – гроза, ураган
Ghiaccio / gelo – лід, мороз
Spuntare – з'являтися, показуватися
Discorsino – пташине щебетання
Vendemmia – збір винограду
Tuona – лунає гром
Gelido – морозний
Umido – вологий

Grandina – є град
Gela – підморожує
C'è la nebbia – туманно
Piove a dirotto – дощ ллє як з відра
Il termometro – термометр
Che tempo fa? – Яка погода?
Fa bel / brutto tempo – Хороша / погана погода
Quanti gradi ci sono adesso? – Скільки зараз градусів
Ci sono 3 gradi sopra / sotto lo zero (più 3 / meno 3) – 3 градуси вище / нижче нуля (плюс / мінус 3)

DA RICORDARE:

TUTTO (TUTTA, TUTTI, TUTTE) – ВЕСЬ (ВСЯ, ВСІ)

Неозначений прикметник *tutto* змінюється за родами і числами, а іменнику, до якого він відноситься має обов'язково передувати означений артикль:
Passiamo tutte le vacanze dai nostri nonni. – Ми проводимо усі канікули у своїх бабусі і дідуся.

ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ

1. Вказати, чи правдивими є твердження

1. Dobbiamo coprirci bene quando fa molto freddo.
2. Il cielo è nuvoloso e possiamo vedere la luna e le stelle.
3. In estate è molto afoso e i ragazzi fanno una pausa nel loro studio.
4. In primavera cadono le foglie gialle.
5. Piove e c'è il sole, riusciamo a vedere l'arcobaleno.
6. Il mare è calmo, le onde sono molto alte.
7. Ci sono 40 gradi all'ombra. Fa un caldo torrido.
8. Cade una pioggia leggera: pioviggina.
9. Adesso gela, allora possiamo andare a prendere il sole.
10. Durante l'estate molta gente va a cacciare nel bosco.

2. Утворити логічне висловлення

1. Quando piove a dirotto	a) Divento molto felice
2. Quando nevicava	b) Preferisco prendere l'ombrello
3. Quando tira vento	c) Mi metto il cappotto pesante
4. Quando c'è afa	d) Preferisco mangiare il gelato
5. Quando grandina	

6. Quando fa freddo	e) Ho sempre paura di perdere il cappello
7. Quando splende il sole ³⁹	f) Vado a sciare con gli amici
8. Quando cantano gli uccelli	g) Sento la tristezza
9. Quando sverdono gli alberi	h) Ho paura di uscire di casa
10. Quando gela	i) Preferisco andare in spiaggia
	l) Preferisco pattinare con la sorella

3. Розгадати загадку: про що йдеться мова

1. Una stagione quando tornano gli uccelli...
2. Può essere grigio, coperto e sereno...
3. È acqua che cade a gocce dal cielo...
4. È acqua dura di colore bianco che cade dal cielo...
5. Viene in estate, è un estremo caldo...
6. Inizia con i lampi e tuoni...
7. Uno strumento che informa della temperatura a casa o all'aperto...
8. È uno stato⁴⁰ che inizia con i chicchi di ghiaccio che spesso accompagnano i temporali...
9. Apparisce quando piove e c'è il sole nello stesso momento...
10. È in cielo e può essere bianca, grigia o nera...

4. Перекласти італійською

1. Сьогодні усе небо покрите хмарами, ти маєш взяти парасольку.
2. Вибачте, Ви можете подивитися у вікно? Туман є?
3. Скільки зараз градусів у Мілані? – Зараз +20.
4. Багато дівчат з нашої групи бояться грози, коли лунає грім.
5. Усі двері і вікна відкриті, у кімнаті дуже спекотно.
6. Іноді восени туманно і холодно, у ці моменти я віддаю перевагу тому, щоб залишитись вдома і почитати книгу.
7. Ми не хочемо гуляти, тому що дощ ллє як з відра.
8. Дерева голі, підморожує і віє вітер. Приходить зима.
9. На канікулах влітку я хочу відвідати усі музеї свого міста.
10. Яка погода у вашій країні? – У нас м'який клімат і часто світить сонце, але зараз достатньо прохолодно.
11. Сьогодні я прокидаюсь через сонячний промінь.
12. Лаура ніколи не засмагає, вона купається в морі і відпочиває у тіні.

Comunichiamo!

Discutere le domande:

1. In questo momento Lei ha freddo o caldo?

³⁹ *Splende il sole* – сяє сонце

⁴⁰ È un verbo!

2. Che cosa beve quando ha freddo? Che cosa beve quando ha caldo?
3. Che tempo fa oggi?
4. Che cosa fa di solito quando piove? E quando c'è il sole?
5. Qual è la Sua stagione preferita? Perché?

Минулий час дійсного способу. Passato Prossimo Indicativo

Passato Prossimo Indicativo є одним з найбільш застосованих в італійській мові минулих часів.

Утворення дієслівної форми Passato Prossimo Indicativo відбувається за наступною схемою:

допоміжне дієслово *avere* / *essere* у формі Presente Indicativo +

Participio Passato (дієприкметник минулого часу) необхідного дієслова (див. Табл. 27).

Утворення Participio Passato від правильних дієслів:

I дієвідміна: **parlare** – **parlato**; **invitare** – **invitato**; **incontrare** – **incontrato**.

II дієвідміна: **dovere** – **dovuto**; **vendere** – **venduto**; **potere** – **potuto**.

III дієвідміна: **dormire** – **dormito**; **finire** – **finito**; **capire** – **capito**.

	Presente di <i>avere</i>	Participio passato di <i>ascoltare</i>	Presente di <i>essere</i>	Participio passato di <i>partire</i>
Io	ho	ascoltato	sono	partito / partita
Tu	hai	ascoltato	sei	partito / partita
Lui / lei / Lei	ha	ascoltato	è	partito / partita
Noi	abbiamo	ascoltato	siamo	partiti / partite
Voi	avete	ascoltato	siete	partiti / partite
Loro	hanno	ascoltato	sono	partiti / partite

Табл. 27.

Застосування Passato Prossimo Indicativo

1. Позначення минулої події, яка відбулася нещодавно:

Ieri sera abbiamo mangiato una pizza con gli amici. – Вчора ввечері ми їли піццу з друзями.

2. Позначення минулої події, яка відбулася давно, але може мати відношення до теперішнього часу:

No cominciato a lavorare in questa ditta venticinque anni fa. – Я почав працювати у цій компанії 25 років тому.

Вибір допоміжного дієслова

Необхідно застосовувати *avere* із:

1. Перехідними дієсловами⁴¹:

Avete comprato una giacca nera? – Ви купили (кого? чого?) чорний піджак?

Alla festa hai conosciuto Laura? – Ти познайомився з Лаурою на святі?

2. Неперехідними дієсловами на позначення діяльності тіла та розуму:

No camminato da casa fino in ufficio. – Я пройшов з дому до самого офіса.

In vacanza abbiamo dormito una notte sulla spiaggia. – На канікулах ми провели одну ніч на пляжі.

Необхідно застосовувати *essere* із:

1. Неперехідними дієсловами (у тому числі, на позначення руху):

Alessio è partito per la Francia due settimane fa. – Алессіо вирушив до Франції два тижні тому.

Purtroppo non sono riuscita a risolvere questo problema. – На жаль, я не змогла вирішити цю проблему.

2. Безособовими дієсловами *accadere, succedere, sembrare, parere* і *bastare*:

Che cosa è successo con il nostro cane? – Що сталося із нашим собакою?

A noi non sono bastate cinque pezzi di torta! – Нам не вистачило п'ятьох шматків торта.

3. Зворотніми, займенниковими і взаємно-зворотніми дієсловами:

Mi sono pentita molto bene. – Я дуже добре розчісалася.

Roberta e Tibor si sono tanto amati. – Роберта і Тібор дуже сильно кохали один одного.

ОСОБЛИВА УВАГА:

1. У випадку застосування допоміжного дієслова *essere* participio passato має узгоджуватися в роді і числі із підметом:

Enrica e Pia sono andate al cinema. – Енріка і Пія пішли у кіно.

2. Деякі дієслова (зокрема, *cambiare* – змінити (змінюватися), *cominciare* – починати (-ся), *continuare* – продовжувати (-ся), *finire* – закінчувати (-ся), *passare* – проводити, проходити, *suonare* – грати (про музичні інструменти), дзвеніти, *aumentare* – збільшувати (-ся), *diminuire* – зменшувати (-ся), *guarire* – виліковувати, видужувати, *peggiore* – погіршувати (-ся), *migliorare* – покращувати (-ся), *bruciare* – обпалювати, горіти, *salire* – підійматися, сідати (про транспорт), *scendere* – спускати (-ся), *saltare* – пропускати, вистрибувати, *vivere* – пережити, жити та ін.)

---

⁴¹ Перехідні (транзитивні) дієслова — дієслова, що виражають дію, спрямовану на якийсь предмет, виражений у реченні прямим додатком, іменною частиною мови у знахідному відмінку (наприклад, *leggo il libro* – я читаю (кого? що?) книжку).

можуть бути перехідними і неперехідними що, відповідно, передбачає застосування *essere* або *avere*:

Abbiamo passato le vacanze di Natale in montagna. – Ми провели різдвяні канікули у горах.

È già passato l'autobus per il centro commerciale? – Автобус до торговельного центру вже пройшов?

3. Безособові дієслова *piovere* – дощити, *nevicare* – сніжити, *grandinare* – падати (про град), *tuonare* – грімкотіти можна застосовувати як з *avere*, так і з *essere*⁴²:

La notte scorsa è / ha piovuto molto. – Минулої ночі багато дощило.

4. Із модальними дієсловами *potere*, *dovere*, *volere*, *sapere* (у значенні *potere*) варто застосовувати допоміжне дієслово, відповідне інфінітиву, або *avere* (коли модальні дієслова використані самостійно):

Francesca è dovuta rimanere in ufficio fino a tardi. – Франческа мала залишитися в офісі до пізньої години.

Non ho voluto bere un caffè e adesso dormo in piedi. – Я не захотіла пити каву і зараз засинаю стоячи.

Hai visitato la mostra ieri? – Purtroppo non ho potuto! – Ти відвідав виставку вчора? – На жаль, я не зміг!

5. Прислівники *ancora* – ще, *mai* – ніколи, *più* – більше, *appena* – ледве і *già* – вже, здебільшого застосовані у заперечних фразах, варто ставити після допоміжного дієслова перед *participio passato*:

Oggi non ho ancora pranzato. – Сьогодні я ще не обідав.

Abbiamo appena finito di lavorare con la traduzione. – Ми тільки-но закінчили працювати із перекладом.

---

⁴² Коли увагу сконцентовано на протяжності дії, слід застосовувати *avere*.

DA RICORDARE: PARTICIPI PASSATI IRREGOLARI

accendere – acceso (вмикати)	nascere – nato (народжуватися)
aprire – aperto	offendere – offeso (ображати)
bere – bevuto	offrire – offerto (пропонувати, пригощати)
chiudere – chiuso (закривати)	perdere – perso (втрачати)
chiedere – chiesto (питати)	permettere – permesso (дозволяти)
comporre – composto (складати)	prendere – preso
concludere – concluso (робити висновок)	rimanere – rimasto (залишатися)
correre ⁴³ – corso (бігти)	rispondere – risposto
cuocere – cotto (готувати)	scegliere – scelto (обирати)
decidere – deciso (вирішувати)	scendere – sceso
discutere – discusso (обговорювати)	scrivere – scritto
dire – detto	spegnere – spento (вимикати)
essere – stato ⁴⁴	spendere – speso (витрачати)
fare – fatto	succedere – successo (ставатися)
giungere – giunto (приїжджати)	tradurre – tradotto (перекладати)
leggere – letto	vedere – visto
mettere – messo (класти)	venire – venuto
mordere – morso (кусати)	vincere – vinto (перемагати)
morire – morto (вмирати)	vivere – vissuto

ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ

1. Дати відповіді на запитання

1. A che ora ti sei svegliato oggi?
2. Perché non siete venuti alla lezione d'inglese?
3. Che cosa ha mangiato Laura a colazione?
4. Dove Lei ha potuto trovare un lavoro nuovo?
5. Avete visto un nuovo programma televisivo?
6. Quando è suonato il campanello?
7. Hai preso l'astuccio o la borsa all'università?
8. I vostri genitori hanno chiuso il finestrino?
9. Silvana è arrivata in tempo?
10. Ieri è piovuto? A che ora è cominciata la pioggia?
11. Quanti giorni fa hai deciso di finire il lavoro?
12. Quando è iniziata la Seconda guerra mondiale?
13. Che cosa hanno scelto al supermecato?
14. Dove hai messo gli occhiali?

⁴³ Дієслово *correre* можна застосовувати із *essere* (як дієслово ціленаправленого руху) та *avere* (у переносному значенні: наприклад, *Hanno corso un grosso rischio.* – Вони наразилися на велику небезпеку).

⁴⁴ *Stare* є participio passato дієслів *essere* і *stare*.

15. Vi siete lavati le mani?

2. Доповнити історію дієсловами у формі Passato Prossimo

1. Alice e Franco l'anno scorso (*venire, fare, partire*) _____ per un safari fotografico in Kenya. Il primo giorno a Nairobi (*essere, rimanere, esserci*) _____ molto interessante, ma al mercato un ladro (*rubare, dare, portare*) _____ la loro borsa con dentro i passaporti, così (*potere, sapere, dovere*) _____ andare all'ambasciata italiana a chiedere aiuto. Purtroppo senza documenti non (*potere, sapere, avere*) _____ partire per il tour nel nord del Paese: (*rimanere, esserci, andare*) _____ tutto il tempo della vacanza nella capitale e (*volere, dovere, potere*) _____ anche pagare un supplemento per cinque notti extra in albergo!
2. In questi ultimi mesi Rossana (*lavorare, dormire, riposarsi*) _____ tantissimo e (*andare, partire, stancarsi*) _____ molto; così, su consiglio del suo medico, (*volere, andare, decidere*) _____ di fare una piccola vacanza in Grecia, da sola e in completo relax. Domenica mattina, quando (*prendere, salire, venire*) _____ in aereo, (*addormentarsi, farsi, chiudere*) _____ subito e (*stare, dormire, volere*) _____ per tutto il volo tanto che non (*accorgersi, stare, salire*) _____ di essere arrivata ad Atene. Così non (*salire, imbarcarsi, scendere*) _____ ed (*rimanere, avere, imbarcarsi*) _____ a bordo dell'aereo fino a quando (*venire, decollare, andare*) _____ di nuovo e Rossana (*partire, salire, tornare*) _____ in Italia! [42, p. 96]

3. Переробити речення з дійсного у минулий час (з Presente Indicativo у Passato Prossimo Indicativo). Увага: вказівники часу!

1. Oggi ascolto la lezione di matematica, faccio gli appunti e leggo il manuale.
2. Enrico torna a Roma questa settimana.
3. Al ristorante ordniamo un'isalata mista e l'aranciata, dopo paghiamo il conto.
4. Stasera uscite di casa tardi e fate una lunga passeggiata al centro.
5. Che cosa succede? Non capisco!
6. È bello andare al mare. Puoi prendere il sole e riposare in albergo.
7. Lorenzo compra una bella cravatta blu.
8. Parliamo con Giorgio e andiamo al cinema.
9. Ragazzi studiano il francese a Parigi.
10. Piove a dirotto tutto il giorno.

4. Доповнити дієсловами у формі Passato Prossimo Indicativo

1. Italo Calvino _____ (scrivere) dei libri bellissimi.
2. Fabrizia _____ (uscire) presto da scuola per andare in centro.
3. Le sue giustificazioni mi _____ (sembrare) strane.
4. Mia madre _____ (svegliarsi) alle otto e poi _____ (svegliare) mia sorella.
5. Per il mio compleanno non _____ (ricevere) nemmeno un regalo.
6. Anna _____ (essere) in vacanza a Rimini, ma non _____ (divertirsi) affatto.
7. A che ora _____ (tu – finire) di lavorare in ospedale?
8. _____ (io – perdere) il portafoglio, forse _____ (rimanere) nella tua macchina?
9. _____ (voi – rispondere) alla lettera del Presidente?
10. Anna e Laura _____ (tornare) a casa, _____ (togliersi⁴⁵) il cappotto e _____ (cucinare) il pranzo.
11. _____ (io – chiudere) il libro, _____ (spegnere) la luce e _____ (addormentarsi).
12. Lo scorso finesettimana _____ (noi – andare) a sciare.
13. Ieri _____ (loro – stare) a letto tutto il giorno.
14. Laura _____ (prendere) l'autobus sbagliato. Allora _____ (scendere) dall'autobus e _____ (andare) a piedi.
15. Chi _____ (aprire) le finestre?

5. Перекласти італійською

1. Коли і де ти народився? – У 1998 році у Венеції.
2. Маріелла і Франческа зустрілись із подругами, пішли у кіно і повечеряли у ресторані.
3. Моя бабуся встала о 5 годині, приготувала сніданок і вирішила послухати радіо.
4. Минулого тижня я провела відпустку у горах зі своєю родиною.
5. Марії подарували маленького чорного собаку.
6. Ви з Карло прийшли (прибули) із запізненням до школи. Що сталося?
7. Через втому я проспав вчора 10 годин.
8. Анна і Франческо відкрили невелику крамницю в центрі нашого міста.
9. Я надягнула пальто, шапку і шарф і пішла ліпити снігову бабу із друзями.
10. Минулого понеділка в горах випав метр снігу.
11. О котрій годині закінчився концерт? – О 21.30.
12. Чому ти вимкнув світло? Я ще не хочу лягати спати.
13. Доктор, Ви залишили свій зелений гаманець на столі біля дивану?
14. Клаудіо мав залишитися в університеті після заняття.
15. Скільки ви заплатили за свій готель? – Ми заплатили приблизно 250 євро.

---

⁴⁵ *Togliersi* – знімати з себе (одяг): part. passato *tolto*.

- 16.Із ким ти відвідав виставку вчора ввечері? – Я ще не був у музеї.
- 17.Луїза перемогла в олімпіаді і отримала словник.
- 18.Я нафарбувалася, подивилася у дзеркало і вирішила вмитися.
- 19.Наш дідусь помер у 1976 році і не залишив жодної спадщини.
- 20.Цього року в Італії мало дощило.

Будинок Карло. La casa di Carlo

Caro Enrico,

ho molta nostalgia di te! Come stai? Che notizie hai? Come si sente la tua mamma? È già guarita? La tua sorellina ha già passato tutti gli esami?

Io sto abbastanza bene. Ieri sono stata a casa di un mio amico Carlo che lavora al bar vicino al mio ufficio. Sono rimasta così impressionata! Carlo abita in un palazzo di 6 piani, il suo appartamento è al 3° piano. L'edificio è molto moderno ed ha l'ascensore, in ogni appartamento c'è un balcone. Al piano seminterrato c'è il garage e in alto, sotto il tetto, c'è la mansarda con una splendida vista sul mare. Quando ci siamo alzati abbiamo spalancato le finestre e ci siamo goduti un panorama mozzafiato!

L'abitazione di Carlo è molto accogliente. I colori delle tappezzerie sono caldi e luminosi, i pavimenti sono tutti in legno, le pareti ed i soffitti sono bianchi. L'appartamento ha 2 camere da letto, un bagno, un soggiorno, una cucina e anche un piccolo ripostiglio. La prima camera matrimoniale è curata in tutti i particolari, qui c'è un letto doppio con il coperto di cotone grigio chiaro, un armadio quattro stagioni, un cassetto e uno specchio grande. Nella seconda camera da letto ho visto una scrivania marrone, una poltrona comoda, un letto, coperto con le lenzuola rosse, uno scaffale alto e un quadro appeso sopra il letto. Il soggiorno mi è piaciuto tanto! È fornito di un divano morbido beige, due poltrone dello stesso colore, un grande tappeto, vicino c'è un mobile con il televisore e dei vasi con i fiori. Il bagno è rivestito di piastrelle grigio scure sul pavimento e più chiare alle pareti. Qui ho visto una vasca molto grande, un lavandino, uno specchio lungo, il water-closet ed il bidet. Sicuramente questa camera è completa di asciugamani, accappatoi e tutti gli articoli da toeletta. A destra del soggiorno si trova la cucina, arredata con pensili bianchi per le stoviglie. Siccome Carlo sa cucinare bene, preferisce usare molti elettrodomestici. In questa zona del suo appartamento puoi trovare frigorifero, congelatore, girarrosto, lavastoviglie, forno a microonde, un bellissimo forno elettrico e anche un robot da cucina. A casa non c'è sala da pranzo, perciò Carlo riceve gli ospiti in cucina alla tavola, sulla quale mette dei piatti, dei bicchieri, delle posate e una caraffa.

L'appartamento del mio amico è un posto davvero meraviglioso. Spero di arredare la mia casa nello stesso modo in futuro.

Baci e abbracci,
Giovanna.

LESSICO

Casa – будинок	Scrivania – письмовий стіл
Palazzo – багатоповерховий будинок	Armadio – шафа
Edificio – будівля	Cassetto – шухляда
Abitazione – оселя	Specchio – дзеркало
Appartamento – квартира	Comodino – нічний столик
Villa – заміський будинок	Tappeto – килим
Ascensore – ліфт	Coperta – ковдра
Piano – поверх	Lenzuolo – простиня
Mansarda – мансарда	Cuscino – подушка
Tetto – дах	Scaffale – книжкова шафа
Soffitto – стеля	Vasca da bagno – ванна
Pavimento – підлога	Lavandino – умивальник
Balcone – балкон	Articoli da toeletta – косметично-гігієнічні засоби
Soggiorno – вітальня	Pensile – навісна шафа
Camera da letto – спальня	Stoviglie – посуд
Corridoio – коридор	Piatto – тарілка
Bagno – ванна кімната	Bicchiere – склянка
Cucina – кухня	Posate – столові прибори
Sala da pranzo – їдальня	Caraffa – графин
Ripostiglio – комірка	Lavello – раковина
Arredare – обставляти	Elettrodomestici – побутова техніка
Fornire di – обладнувати	Frigorifero – холодильник
Affittare – арендувати, здавати	Lavatrice – пральна машина
Rumoroso / silenzioso – гучний / тихий	Lavastoviglie – посудомийна машина
Modesto / luminoso – скромний / шикарний	Forno – духовка
Divano – диван	Robot da cucina – кухонний комбайн
Poltrona – крісло	Aspirapolvere – пилосмок

ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ

1. Обрати зайве слово у рядку

Soggiorno: stereo, lavatrice, divano, televisore, poltrone.

Sala da pranzo: tavola, posate, tovaglia, articoli da toeletta, caraffa.

Camera da letto: aspirapolvere, comodino, cuscino, lenzuolo, specchio.

Bagno: lavandino, doccia, scrivania, spazzola da denti, asciugamano.

Casa: appartamento, villa, mansarda, edificio, palazzo.

Ripostiglio: robot da cucina, stoviglie, letto, tappeto, bicchieri.

2. Вказати, про що йдеться мова

1. Serve per lavare i vestiti e la biancheria – ?

2. Serve per guardarsi – ?

3. Serve per tenere in ordine i libri – ?

4. Serve per stirare i vestiti e la biancheria – ?
5. Serve per appoggiare la testa in un letto o sul divano – ?
6. Serve per tenere il cibo in freddo – ?
7. Serve per sedersi comodamente in salotto – ?
8. Serve per passare dall'ingresso alle stanze – ?
9. Servono per mettere i prodotti nella bocca – ?
10. Serve per portare qualcuno ad un piano concreto – ?

3. Знайти логічну пару

1. quadro: parete / libreria
  2. lampadario: soffitto / tetto
  3. tavolo: divano / sedia
  4. tavolino da notte: letto / poltrona
  5. boiler: specchio / doccia
  6. lavandino: sedia / rubinetto
  7. poltrona: divano / armadio
  8. tappeto: pavimento / ascensore
  9. tenda: tavolo / finestra
  10. forno: cucina a gas / stereo
  11. porta: campanello / letto
  12. lampada: scaffale / lampadina
  13. tetto: camino / porta
  14. televisore: lavastoviglie / antenna
  15. scala: pianerottolo / garage
- [43, p. 22].

4. Перекласти італійською

1.
  - Ми купили нову квартиру.
  - Вітаю! А де знаходиться ця квартира?
  - Поряд із центром міста, у новому районі.
  - І яке ваше помешкання?
  - Воно світле і зручне, є 4 кімнати і великий балкон.
2.
  - Добрий день! Ви ще здаєте будинок?
  - Так, прошу. Ви можете увійти. Ось спальня. Вона зручна і простора.
  - Я хочу подивитися кухню. В ній є побутова техніка.
  - Так, звичайно. У кухні є холодильник, микровхвильовка і духівка. Кімната обставлена добре.
  - Дякую. Добре. Я можу присісти на диван у вітальні?
  - Жодних проблем!
  - Диван дуже м'який, а крісла шикарні. Я хочу жити у цій квартирі.
- 3.

- Де ти зберігаєш свої книги? У шафі або у шухляді?
- В мене немає книжкової шафи, усі мої книги знаходяться на письмовому столі, стільцях і у комірці.
- Ти маєш купити нові меблі!
- Так, я розумію. Я вже купив нову шафу для одягу, нічний столик і навісну шафу. Книжкову шафу я ще не обрав.

4.

- Маріо хоче купити скромний заміський будинок?
- Скільки кімнат у цього помешкання.
- 3 кімнати: спальня, вітальня і велика кухня.
- Де знаходиться ванна кімната.
- У будинку немає ванної кімнати, тільки умивальник у коридорі. Зручності знаходяться на вулиці.

5.

- Навіщо ви взяли пиросмок?
- Ми хочемо допомогти мамі прибрати у кімнаті.
- Молодці! Але мама вже все зробила. Зараз вона прасує одяг.
- Коли вона прокинулась? Наша квартира дуже велика!
- Ваша мама встала о 6.00, прибрала у кімнатах, увімкнула посудомийну машину, поставила торт у духовку і приготувала пасту.

Comunichiamo!

Discutere le domande:

- Che appartamento preferisce e perché?
- Secondo Lei, che mobili sono indispensabili in una casa? E elettrodomestici?
- Descrivere la stanza dove abita.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Якими є особливості вимови подвоєних літер в італійській мові?
2. Якими є варіанти вимови літер *s* і *g*?
3. Що таке дифтонг? Якими є особливості його вимови? Надати приклад.
4. Що таке з'яння? Якими є особливості його вимови? Надати приклад.
5. Як називаються слова, в яких наголос падає на перший склад з кінця?
6. У чому полягає функційне призначення артикля?
7. Чим означений артикль відрізняється від неозначеного?
8. Скільки родів є в італійській мові?
9. Яким чином відбувається зміна роду у правильних іменників?
10. Навести приклади іменників іноземного походження. Як змінюється їхня форма у множині?
11. Якого роду іменники на *-ione*?
12. У чому полягають фонетико-орфографічні особливості іменників і прикметників на *-co*, *-go*, *-ca*, *-ga*?
13. Якими є варіанти розташування якісного прикметника в реченні?
14. Навести приклади якісних прикметників, які не змінюють свою форму.
15. Скільки дієвідмін є в італійській мові і яким чином їх можна ідентифікувати?
16. Які особові займенники варто застосовувати для позначення неживих істот?
17. В яких ситуаціях необхідно застосовувати *Presente Indicativo*?
18. Якими є правила відмінювання правильних дієслів з основою на *-gare*?
19. Що таке іменний присудок? Навести приклад.
20. Якими є правила застосування вказівних прикметників *questo* і *quello*?
21. В чому полягає специфіка зміни форми у вказівного займенника *quello*?
22. За яким принципом варто відмінювати такі дієслова, як *proibire*, *chiarire* і *pulire*?
23. Якими є основні правила використання слова *quanto* у питальних фразах?
24. Якими є основні правила використання слова *quale* у питальних фразах?
25. У чому різниця між питальними словами *che* і *come*?
26. Якими є основні правила застосування слів із заперечною семантикою у заперечних реченнях?
27. Якими є особливості слів *molto* і *poco*?
28. Якими є правила використання *niente*, *nessuno*, *nulla* у заперечених фразах?
29. Як під час перекладу показати, де було застосовано дієслово *essere* і *esserci*?
30. Якими є особливості слова *ogni*?
31. Коли слід використовувати прийменник *a*?
32. Коли слід використовувати прийменник *per*?
33. Коли слід використовувати прийменник *da*?
34. Якими є особливості застосування слова *tutto*?

35. Якими є особливості застосування присвійних прикметників перед іменниками на позначення родинних стосунків?
36. Навести приклад присвійного займенника.
37. Перед назвами яких країн варто завжди використовувати означений артикль?
38. Якими є правила використання слова *qualche*?
39. На що вказують взаємно-зворотні дієслова?
40. Якими є особливості дієвідмінювання зворотніх, займенникових і взаємно-зворотніх дієслів? А поряд із модальними дієсловами?
41. Навести приклад прислівників і прислівникових сполучень на позначення часу в італійській мові.
42. Які числівники варто застосовувати на позначення дат?
43. Якими є правила написання складених числівників?
44. Чи варто застосовувати прийменник після числівника перед наступним словом?
45. Якими є два варіанти перекладу словосполучення «XIII століття» італійською мовою?
46. Що таке перехідне дієслово? Навести приклади.
47. Що таке *Participio Passato*? Навести приклади.
48. В яких випадках варто застосовувати допоміжне дієслово *essere* у *Passato Prossimo Indicativo*?
49. У чому полягає специфіка вибору допоміжного дієслова для таких слів, як *aumentare, cambiare, migliorare*? Навести додаткові приклади дієслів цієї категорії.
50. В яких випадках варто застосовувати *Passato Prossimo Indicativo*?

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ (ДЛЯ КОТРОЛЮ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ)

ТЕСТ 1

1. Обрати правильну форму написання
  - a) bello
  - b) ghamba
  - c) cuadro
2. Обрати правильну форму написання
  - a) Christina
  - b) Grande
  - c) chiao
3. Обрати правильну форму написання
  - a) bisognia
  - b) cuesto
  - c) ascoltare
4. Обрати правильну форму написання
  - a) maglia
  - b) ripozare
  - c) ragazzo
5. Обрати правильну форму написання
  - a) chiocolata
  - b) uschire
  - c) ghetto
6. Обрати неозначений артикль для *studente*
  - a) uno
  - b) un
  - c) una
7. Обрати неозначений артикль для *scuola*
  - a) una
  - b) la
  - c) un'
8. Обрати неозначений артикль для *entrate*
  - a) delle
  - b) degli
  - c) le
9. Обрати неозначений артикль для *alberghi*
  - a) degli
  - b) dei
  - c) delle
10. Обрати означений артикль для *panorama*
  - a) la
  - b) il
  - c) un
11. Обрати означений артикль для *gnomo*

- a) il
  - b) lo
  - c) gli
12. Обрати означений артикль для *valigia*
- a) una
  - b) la
  - c) l'
13. Обрати правильну форму множини для *focaccia*
- a) focaccie
  - b) focacce
  - c) focacchie
14. Обрати правильну форму множини для *università*
- a) università
  - b) universita
  - c) universite
15. Обрати правильну форму множини для *paio*
- a) paio
  - b) pai
  - c) paia
16. Обрати правильну форму множини для *dentista*
- a) dentiste
  - b) dentisto
  - c) dentista
17. Обрати правильну форму однини для *vocabolari*
- a) vocabolario
  - b) vocabolario
  - c) vocabolare
18. Обрати правильну форму однини для *panche*
- a) panca
  - b) pancia
  - c) pancha
19. Обрати правильну форму однини для *ciliegie*
- a) ciliegio
  - b) ciliega
  - c) ciliegia
20. Обрати правильну форму однини для *crisi*
- a) crisio
  - b) crisi
  - c) criso
21. Обрати правильну форму жіночого роду для *cane*
- a) cagna
  - b) cana
  - c) canessa
22. Обрати правильну форму жіночого роду для *infermiere*

- a) infermierice
  - b) infermieressa
  - c) infermiera
23. Обрати правильну форму чоловічого роду для *madre*
- a) madrio
  - b) padre
  - c) madro
24. Обрати правильну форму чоловічого роду для *avvocatessa*
- a) avvocato
  - b) avvocatore
  - c) avvocate
25. Обрати правильний варіант перекладу *рожева квітка*
- a) un rosio fiore
  - b) un fiore rosio
  - c) un fiore rosa
26. Обрати правильний варіант перекладу *бідолаха*
- a) un uomo rovero
  - b) un rover uomo
  - c) un rover'uomo
27. Обрати правильний варіант перекладу *маленькі поросята*
- a) dei porci piccini
  - b) dei piccoli porci
  - c) dei piccolo porchi
28. Обрати правильний варіант перекладу *красиві раниці*
- a) dei begli zaini
  - b) degli begli zaini
  - c) dei zaini begli
29. Обрати правильний варіант перекладу *великий вуличний рух*
- a) un grande traffico
  - b) uno traffico grande
  - c) un gran traffico
30. Обрати правильний варіант перекладу *австрійський учень*
- a) un allievo austriaco
  - b) un'allievo austriaco
  - c) un'austriaco allievo

ТЕСТ 2

1. Обрати правильний варіант перекладу *він подорожує*
  - a) esso viaggia
  - b) lui viaggia
  - c) lui viaggi
2. Обрати правильний варіант перекладу *ти пояснюєш*
  - a) tu spieghi
  - b) tu spiegi
  - c) tu spiega
3. Обрати правильний варіант перекладу *ми будуємо*
  - a) noi costruiamo
  - b) noi costruite
  - c) noi costruiamo
4. Обрати правильний варіант перекладу *Ви залишаєте*
  - a) Lei lasci
  - b) Lei lascia
  - c) Lei laschi
5. Обрати правильний варіант перекладу *ми вивчаємо*
  - a) noi studiamo
  - b) noi studiamo
  - c) noi studamo
6. Обрати правильний варіант перекладу *Ти – здібний студент*
  - a) Sei uno capace studente
  - b) Tu – uno studente capace
  - c) Sei uno studente capace
7. Обрати правильний варіант перекладу *Хлопці розумні*
  - a) Ragazzi intelligenti
  - b) Ragazzi sono intelligente
  - c) I ragazzi sono intelligenti
8. Обрати правильний варіант перекладу *Він закінчує працювати*
  - a) Lui finisce di studiare
  - b) Lui finisce a studiare
  - c) Lui fine di studiare
9. Обрати правильний варіант перекладу *Лаура і Марко готові*
  - a) Laura e Marco sono pronte
  - b) Laura e Marco sono pronti
  - c) Laura e Marco è pronti
10. Обрати правильний варіант перекладу *Ці хлопці хочуть пити*
  - a) Questi ragazzi hanno sette
  - b) Quest ragazzi hanno fame
  - c) Questi ragazzi hanno sete
11. Обрати правильний варіант перекладу *Я хочу відпочити*
  - a) Voglio riposare
  - b) Voglio a riposare

- c) Vado a riposare
12. Обрати правильний варіант перекладу *Я можу примірити ті чоботи?*
- a) Posso provare quelli stivali?
b) Posso provare quei stivali?
c) Posso provare quegli stivali?
13. Обрати правильний варіант перекладу *Ми снідаємо*
- a) Noi facciamo la colazione
b) Noi fiamo la colazione
c) Noi facciamo la colazione
14. Обрати правильний варіант перекладу *Ви з Анжелою боїтесь*
- a) Tu e Angela hanno paura
b) Tu e Angela avete paura
c) Tu e Angela avete sonno
15. Обрати правильний варіант перекладу *Руки – брудні*
- a) I mani sono sporchi
b) Le mani sono sporchi
c) Le mani sono sporche
16. Обрати правильний варіант перекладу *Ви часто гуляєте?*
- a) Lei esce spesso?
b) Lei esce spesso?
c) Uscite spesso?
17. Обрати правильний варіант перекладу *Ти намагаєшся зрозуміти правило*
- a) Tu cerchi a capire la regola
b) Tu cerci di capire la regola
c) Tu cerchi di capire la regola
18. Обрати правильний варіант перекладу *Ви знаєте правду?*
- a) Sapete la verità?
b) Sappete la verità?
c) Sappiate la verità?
19. Обрати правильний варіант перекладу *Паола їде у Рим*
- a) Paola viaggia a Roma
b) Paola esce di Roma
c) Paola va a Roma
20. Обрати правильний варіант перекладу *Ти повинен залишитись вдома*
- a) Devi a rimanere a casa
b) Devi rimanere a casa
c) Devi lasciare a casa
21. Обрати правильний варіант перекладу *Студенти розуміють завдання*
- a) Gli studenti capiscono il compito
b) I studenti capiscono un compito
c) Gli studenti capono il compito
22. Обрати правильний варіант перекладу *Франческа згодна*
- a) Francesca e d'accordo
b) Francesca è d'accorda

- c) Francesca è d'accordo
23. Обрати правильний варіант перекладу *У класі 10 дівчат*
- a) In classe ci sono dieci ragazze
- b) In classe sono dieci ragazze
- c) In classe c'è dieci ragazza
24. Обрати правильний варіант перекладу *Сукня під столом*
- a) Sotto il tavolo c'è il vestito
- b) Il vestito è sotto il tavolo
- c) Sotto il tavolo è il vestito
25. Обрати правильний варіант перекладу *Скільки триває перерва?*
- a) Quanta dura l'intervallo?
- b) Quanti dura l'intervallo?
- c) Quanto dura l'intervallo?
26. Обрати правильний варіант перекладу *Якому напою ти віддаєш перевагу: чаю або каві?*
- a) Che bevanda preferi: il tè o il caffè?
- b) Che bevanda preferisci: il tè o il caffè?
- c) Quale bevanda preferisci: il tè o il caffè?
27. Обрати правильний варіант перекладу *Звідки ті хлопчики?*
- a) Dove sono quelli fanciulli?
- b) Da dove sono quelli fanciulli?
- c) Di dove sono quelli fanciulli?
28. Обрати правильний варіант перекладу *По вівторкам немає відсутніх*
- a) Il martedì nessuno è assente
- b) Martedì nessuno è assente
- c) Il martedì è assente nessuno
29. Обрати правильний варіант перекладу *Ми нічого не чуємо*
- a) Sentiamo niente
- b) Non sentiamo niente
- c) Niente non sentiamo
30. Обрати правильний варіант перекладу *Скільки олівців знаходяться тут?*
- a) Quanto matite ci sono qui?
- b) Quante matite ci sono qui?
- c) Quanti matiti ci sono qui?

ТЕСТ 3

1. Доповнити речення прийменником: La bicicletta ___ Giovanni è nuova
  - a) Da
  - b) Di
  - c) Per
2. Доповнити речення прийменником: Vado ___ scuola ___ autobus
  - a) A, con
  - b) In, in
  - c) A, in
3. Доповнити речення прийменником: La camicia ___ notte è di colore giallo
  - a) Da
  - b) Di
  - c) Per
4. Доповнити речення прийменником: Preferisco camminare ___ piedi
  - a) Con
  - b) In
  - c) A
5. Доповнити речення прийменником: La scuola ricomincia ___ settembre
  - a) Per
  - b) In
  - c) Con
6. Доповнити речення прийменником: Mangio un panino ___ il prosciutto
  - a) Con
  - b) A
  - c) Di
7. Доповнити речення прийменником: Non posso dire niente ___ questi argomenti
  - a) Per
  - b) Da
  - c) Su
8. Доповнити речення прийменником: Regalo una rosa ___ Luisa
  - a) Da
  - b) A
  - c) Per
9. Доповнити речення прийменником: Vive ___ Francia ___ Parigi
  - a) A, in
  - b) Nel, a
  - c) In, a
10. Доповнити речення прийменником: La libreria è ___ due sedie
  - a) Tra
  - b) Da
  - c) In
11. Доповнити речення прийменником: ___ inverno fa freddo
  - a) A

- b) In
c) Sull'
12. Доповнити речення прийменником: Studiamo canto ___ due anni
a) Da
b) A
c) Tra
13. Доповнити речення прийменником: Le lezioni iniziano ___ 8.10
a) Nelle
b) A
c) Alle
14. Доповнити речення прийменником: La mattina vado ___ dottore
a) Al
b) Dal
c) Da
15. Доповнити речення прийменником: ___ finestra ___ mia camera posso vedere un bellissimo paesaggio
a) Della, di
b) Dalla, della
c) Dalla, di
16. Доповнити речення прийменником: Ho un maglione ___ lana
a) Da
b) Della
c) Di
17. Доповнити речення прийменником: Giorgia ha una bella casa ___ lago di Garda
a) Sul
b) Su
c) Nel
18. Доповнити речення прийменником: Perché vai ___ ufficio?
a) All'
b) Nell'
c) In
19. Доповнити речення прийменником: Torniamo ___ vacanze oggi
a) Alle
b) Delle
c) Dalle
20. Доповнити речення прийменником: Vieni ___ concerto con noi?
a) Al
b) Nel
c) Dal
21. Обрати правильний варіант перекладу *Завтра Mario повертається з Австрії*
a) Domani Mario torna da Austria
b) Domani Mario torna dell'Austria

- c) Domani Mario torna dall'Austria
22. Обрати правильний варіант перекладу *Наші родичі живуть у Бразилії*
- a) I nostri genitori abitano nel Brasile
- b) I nostri parenti abitano in Brasile
- c) I nostri parenti abitano nel Brasile
23. Обрати правильний варіант перекладу *Вже багато часу я не бачу своїх братів*
- a) Da molto tempo non vedo i miei fratelli
- b) Da molto tempo non vedo miei fratelli
- c) Da molto tempo non vedo i mie fratelli
24. Обрати правильний варіант перекладу *Ми живемо з нашим татком*
- a) Abitiamo con il nostro padre
- b) Abitiamo con nostro padre
- c) Abitiamo con il nostro babbo
25. Обрати правильний варіант перекладу *Джанні, ким працює твій батько?*
- a) Gianni, che lavoro fa il tuo padre?
- b) Gianni, che lavoro fa tuo padre?
- c) Gianni, che lavoro fa il tuo papà?
26. Обрати правильний варіант перекладу *У неділю я йду до ресторану зі своїми колегами*
- a) Domenica vado al ristorante con le colleghe
- b) Domenica vado al ristorante con i miei colleghe
- c) Domenica vado al ristorante con le mie colleghe
27. Обрати правильний варіант перекладу *Той хлопець – його зведений брат*
- a) Quel ragazzo è suo fratellastro
- b) Quello ragazzo è suo fratellastro
- c) Quel ragazzo è il suo fratellastro
28. Обрати правильний варіант перекладу *Твоя сумка червона, а моя – синя*
- a) Tua borsa è rossa e mia è blu
- b) Tua borsa è rossa e la mia è blu
- c) La tua borsa è rossa e la mia è blu
29. Обрати правильний варіант перекладу *Дідусь завжди щасливий бачити свого племінничка*
- a) Il nonno è sempre felice di vedere il suo nipotino
- b) Il nonno è sempre felice di vedere suo nipotino
- c) Il nonno è sempre felice di vedere il suo nipote
30. Обрати правильний варіант перекладу *Їхня донька працює в барі*
- a) Loro figlia lavora al bar
- b) Sua figlia lavora al bar
- c) La loro figlia lavora al bar

ЛІТЕРАТУРА

1. Буэно Т. Разговорный итальянский. Italiano facile. М. : Астрель, 2012. 640 с.
2. Буэно Т. Современный итальянский. Практикум по грамматике. Italiano contemporaneo esercizi per la lingua parlata. М. : Астрель, АСТ, 2008. 453 с.
3. Варій М. Й, Ортинський В. Л. Основи психології і педагогіки : навч. пос. К. : Центр учбової літератури, 2009. 304 с.
4. Дидактичні та методичні засади компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі : навчально-методичний посібник / за наук. ред. В. Г. Редька; відп. за вип. Т. К. Полонська. К. : «КОНВІ ПРІНТ», 2020. 288 с.
5. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 24.09.2020).
6. Золотовська В. С. Зміст поняття дисципліни «Іноземна мова». *Педагогічні науки : збірник наукових праць*. 2018. Вип. 82, т. 2. С. 13 – 17.
7. Концепція компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів початкової школи / В. Г. Редько, Т. К. Полонська, О. С. Пасічник, Н. П. Басай; за наук. ред. В. Г. Редька. Київ : ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 36 с.
8. Лінгводидактичні засади навчання іноземних мов у закладах вищої педагогічної та загальної середньої освіти : моногр. / відп. за вип. М. М. Сідун, Т. К. Полонська. Мукачево : МДУ, 2018. С. 127 – 341.
9. Мартинова Р. Ю. Цілісна загальнодидактична модель змісту навчання іноземних мов : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра. пед. наук : 13.00.09. Київ, 2007. 51 с.
10. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, Г. Е. Борецька та ін.; за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
11. Навчальний посібник з аспекту «Грамматика італійської мови» для студентів II курсу ОКР «Бакалавр» спеціальності «Мова та література (італійська)» / Укладачі: ст. в. Л. Д. Ципоренко, ас. Д. В. Скрипнік. Маріуполь: МДУ, 2013. 179 с.
12. Навчальний посібник з практики усного і письмового мовлення для студентів I-II курсу ОКР «Бакалавр» спеціальності «Мова та література (італійська)» / Укладач: Л. Д. Ципоренко. Маріуполь : МДУ, 2015. 123 с.
13. Онопрієнко О. В. Технологія конструювання інструментарію формувального оцінювання навчальних досягнень учнів першого та другого класів. *Український педагогічний журнал*. 2019. № 1. С. 77 – 85.
14. Педагогика : большая современная энциклопедия / авт.-сост. Е. С. Рапацевич. Минск : Совр. слово, 2005. 719 с.
15. Практикум з граматики італійської мови для студентів непрофільних спеціальностей (перший рік А. навчання) / Укладач ас. О. С. Гавенко. Маріуполь, МДУ, 2012. 61 с.

16. Практический курс методики преподавания иностранных языков / А. Ф. Будько и др. Минск : ТетраСистемс, 2005. 285 с.
17. Практичний курс з італійської мови для студентів непрофільних спеціальностей / Укладачі: А. В. Грачова, Ю. А. Монгірдас. Маріуполь: Маріупольський державний університет, 2016. 176 с.
18. Редько В. Г. Засоби формування іншомовної комунікативної компетентності учнів початкової школи: результати емпіричних досліджень. *Проблеми сучасного підручника*. Київ : Пед. думка, 2018. Вип. 20. С. 360 – 372.
19. Спільна декларація міністрів освіти Європи «Європейський простір у сфері вищої освіти». Болонья, 19 червня 1999 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_525#Text (дата звернення: 24.09.2020).
20. Гарнопольський О. Б., Кабанова М. Р. Методика викладання іноземних мов та їх аспектів у вищій школі: підручник. Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. 256 с.
21. Тестовий контроль мовленнєвої компетенції у читанні (для студентів II, III, V курсів ОКР «Бакалавр» спеціальності «Мова та література (італійська)») / Укладачі: Л. Д. Ципоренко, Д. В. Скрипнік. Маріуполь: МДУ, 2014. 175 с.
22. Хведченя Л. В. Содержание иноязычного образования: история и современность. Минск : БГУ, 2002. 276 с.
23. Aloisi E., Fiamenghi N., Bertelli A. Andiamo! Corso di italiano multilivello per immigrati adulti. Livello preA1 – A1 – verso A2. Torino : Loescher Editore, 2016. 120 p.
24. Amati D., Vacci P. Un tuffo nell'azzurro. Corso di italiano per stranieri 1. Rimini : Panozzo Editore, 2002. 144 p.
25. Bailini S., Consonno S. I verbi italiani. Firenze : Alma Edizioni, 2005. 174 p.
26. Baldassarri D., Brizzi M. Centro! Attività per gli stranieri sulla grammatica e il lessico. Roma : Edilingua, 2014. 230 p.
27. Benincasa A., Tartaglione R. Grammatica della lingua italiana per stranieri (Vol. 1): Libro 1. Di Base (A1/A2). Firenze : Alma Edizioni, 2015. 190 p.
28. Boccia M. Benvenuti! Italiano per stranieri. Con e-book. Con espansione online. Milano : Simone per la Scuola, 2020. 368 p.
29. Borgonovo P., Drago M., Tagliaferri S. Tirocini formativi attivi. Milano : Alpha Test, 2012. 217 p.
30. Brighetti C., Fatone A., Pasqualini T. Passato prossimo e imperfetto. Firenze : Alma Edizioni, 2017. 90 p.
31. Cappelletti M., De Gianni A. Magicamente insieme 3. Linguaggi. Con laboratorio di grammatica. Loreto : ELI Srl. LA SPIGA, 2009. 232 p.
32. Cassiani P. Facile facile test A 2. Facile facile test di conoscenza della lingua italiana. Per permessi di soggiorno CE. Pesaro : Nina S.r.l., 2011. 20 p.
33. Cassiani P., Mattioli L. Facile facile. Italiano per studenti stranieri. A 2 livello elementare. Pesaro : Nina S.r.l., 2016. 80 p.

34. Cassiani P., Mattioli L., Parini A. Facile facile. Libro di italiano per studenti stranieri. A 1 livello principianti. Pesaro : Nina S.r.l., 2018. 96 p.
35. Catizone R. L., Guerrini L., Micarelli L. Italiano per stranieri. 202 esercizi B1 e B2 con grammatica di riferimento e soluzioni. Soluzioni e grammatica. 2a edizione rivista e corretta. Merano : Alpha Beta Verlag, 2016. 90 p.
36. Celi M., Medaglia C., Giarratana M. Grammatica d'uso della lingua italiana. Teoria ed esercizi. Livelli A1-B2. Nuova ediz. Con Contenuto digitale per accesso on line. Milano : Hoepli, 2019. 288 p.
37. Chidetti G. Linguistica. Milano : Antonio Vallardi Editore, 2008. 276 p.
38. Chiuchiu A., Minciarelli F., Silvestrini M. In Italiano : Grammatica Italiana per stranieri : corso multimediale di lingua e civiltà a livello elementare e avanzato. Perugia : Guerra Edizioni, 2004. 556 p.
39. Costa R. B., Ghezzi Ch., Piantoni M. Contatto 1. Corso di italiano per stranieri. Torino : Loescher Editore, 2005. 307 p.
40. Dardano M., Trifone P. Grammatica italiana con nozioni di linguistica. Bologna : Zanichelli Editore S. p. A., 1995. 825 p.
41. Di Natale F. Andare oltre. Dubbi e problemi di grammatica italiana per stranieri (livello elementare e intermedio). Perugia : Guerra Edizioni, 1997, 72 p.
42. Ercolino E., Pellegrino T. A. L'utile e il delettevole. Esercizi e regole per comunicare (1) Torino : Loescher Editore s.r.l., 2011, 227 p.
43. Gatti F., Peyronel S. Grammatica in contesto. Strutture e temi di italiano per stranieri. Torino : Loescher Editore, 2006. 370 p.
44. Jackson K. 365 storie : una per ogni giorno dell'anno. Milano : A. Mondadori, 1962. 234 p.
45. Marin T. La Prova Orale 1. Roma : Edilingua, 2000. 89 p.
46. Marin T., Magnelli S. Nuovo progetto italiano 1. Corso multimediale di lingua e civiltà italiana: Libro dello studente (Livello elementare). Roma : Edilingua, 2006. 202 p.
47. Marin T., Magnelli S. Nuovo Progetto Italiano 1. Quaderno. Roma : Edilingua, 2006. 130 p.
48. Mazzetti A., Falcinelli M., Servadio B. Qui Italia. Corso elementare di lingua italiana per stranieri. Lingua e grammatica. Firenze : Le Monier, 1999. 428 p.
49. Mazzetti A., Falcinelli M., Servadio B. Qui Italia. Corso elementare di lingua italiana per stranieri. Quaderno di esercitazioni. Firenze : Le Monier, 2002. 335 p.
50. Mezzadri M. GP. Grammatica pratica della lingua italiana. Livello A1 – C1. Torino : Loescher Editore, 2016. 288 p.
51. Mezzadri M. Grammatica essenziale della lingua italiana con esercizi. Perugia : Guerra Edizioni, 1996. 243 p.
52. Naddeo C. M., Orlandino E. Dieci: lezioni di italiano. Corso di lingua italiana per stranieri. A 1. Firenze : Alma Edizioni, 2019. 240 p.
53. Naddeo C. M., Orlandino E. Dieci: lezioni di italiano. Corso di lingua italiana per stranieri. A 2. Firenze : Alma Edizioni, 2019. 240 p.

54. Nocchi S. Nuova grammatica pratica della lingua italiana. Firenze : Alma Edizioni, 2014. 280 p.
55. Patota G., Romanelli N. Percorso Italia. Corso multimediale di lingua italiana per stranieri. Livello A1-A2. Roma : PLIDA, 2012. 276 p.
56. Peccianti M. C. Esercizi di grammatica italiana per stranieri. Firenze : Giunti Editore, 2017. 128 p.
57. Pellegrini F., Fedorenko. V. Italiano per russi. Manuale di grammatica italiana con esercizi. Milano : Ulrico Hoepli editore S.p.A., 2009. 369 p.
58. Pepe D., Garelli G. Al lavoro! Corso di italiano per stranieri in contesto lavorativo. Livello A1. Con espansione online : Volume A1. Torino : Loescher Editore, 2016. 192 p.
59. Perini E. Grammatica italiana per tutti. Regole, spiegazioni, eccezioni, esempi, test. Firenze : Giunti Editore, 2018. 288 p.
60. Renzi L., Salvi G., Cardinaletti A. Grande grammatica italiana di consultazione. Bologna : Società editrice il Mulino S.p.A., 2001. 644 p.
61. Rigotti E., Cigada S. La comunicazione verbale. Santarcangelo di Romagna : Maggioli S.p.A., 2013. 312 p.
62. Serianni L., Castelvechi A. Italiano. Milano : Garzanti Libri S.p.A., 2000. 610 p.
63. Tartaglione R. Le prime 3000 parole italiane con esercizi. Firenze : Alma Edizioni, 2017. 160 p.
64. Tavoni M. Storia della lingua italiana: Il Quattrocento. Padova : libreriauniversitaria.it edizioni, 2015. 454 p.
65. Trifone P., Palermo M. Grammatica italiana di base. Con esercizi di autoverifica ed esercizi online di ripasso. Con Contenuto digitale per accesso on line. Bologna : Zanichelli editore S.p.A., 2020. 448 p.
66. Ziglio L., Rizzo G. Espresso 1. Corso di italiano. Firenze : Alma Edizioni, 2001. 160 p.
67. Ziglio L., Rizzo G. Espresso 2. Corso di italiano. Firenze : Alma Edizioni, 2002. 170 p.
68. Esercizi di grammatica italiana con indicazione dei livelli di apprendimento e difficoltà. URL: <http://studiareitaliano.it/wp-content/uploads/2020/11/Esercizi-di-Italiano-AILA.pdf> (Дата звернення 15.02.2021).
69. Lingua.com. URL: <https://lingua.com/it/> (Дата звернення 22.12.2020).

ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК

Алфавіт, 14 – 19

Артикль, 23

- неозначений, 23 – 25

- означений, 25 – 26, 67 – 68, 76

Дифтонг, 19

Дієвідміна, 37

Дієслово, 37 – 39, 41 – 42, 53 – 54, 56, 83 – 84, 98 – 100

Дійсний час, 37 – 39

Додаток, 45

Займенник вказівний, 42, 43

Займенник неозначений, 81

Займенник особовий, 37

Займенник присвійний, 68

Зіяння, 19

Іменник, 28 – 31

Минулий час, 98 – 100

Наголос, 20

Обставина, 45, 56

Підмет, 45

Прийменник артикульований, 74 – 75

Прийменник простий, 59 – 64

Прикметник вказівний, 42, 43

Прикметник неозначений, 68, 81, 96

Прикметник присвійний, 66 – 68

Прикметник якісний, 33 – 35

Прислівник, 68 – 69, 89

Присудок, 41 – 42, 45

Речення заперечне, 47

Речення питальне, 46

Речення розповідне, 45

Трифтонг, 19

Числівник, 51, 72, 91 – 93

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

Атаманчук П., 8

Безлюдна В., 8
Березівська Л., 8

Варнікова О., 8
Величко С., 8

Гончаренко С., 8
Гупан Н., 8

Долапчі А., 8

Заболотська О., 8

Карловська Г., 8
Китайгородська Г., 8
Коршак Є., 8
Котова Ю., 8

Ляшенко О., 8

Матійчук К., 8
Морська Л., 8

Ніколаєва С., 8

Приміна Н., 8

Сергєєв О., 8
Слюсаренко Н., 8
Стрекозин В., 8
Ступіна Л., 8
Сухомлинська О., 8
Терентьєва Н., 8

Тарнопольський О., 7
Трибулькевич К., 8

Фролова О., 8

Шут М., 8

ДОДАТКОВІ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Imparare l'italiano cantando – Вивчити італійську співаючи

Прослухати пісню і додати необхідні слова

1. Toto Cutugno “Lasciatemi cantare”

(<https://www.youtube.com/watch?v=0-4RLPSwNtc>)

Lasciatemi cantare
Con la _____ in mano
Lasciatemi cantare
Sono un italiano
Buongiorno Italia, gli spaghetti al dente
E un partigiano come presidente
Con l'autoradio sempre nella _____ destra
Un canarino sopra la finestra
Buongiorno Italia con i tuoi _____
Con troppa America sui manifesti
Con le canzoni, con _____, con il cuore
Con più donne sempre meno suore
Buongiorno Italia, buongiorno Maria
Con gli _____ pieni di malinconia
Buongiorno Dio
Lo sai che ci sono anch'io
Lasciatemi cantare
Con la chitarra in mano
Lasciatemi cantare
Una canzone piano piano
Lasciatemi cantare
Perché ne sono _____
Sono un italiano
Un italiano vero
Buongiorno Italia che non si spaventa
Con la crema da _____ alla menta
Con un _____ gessato sul blu
E la moviola la domenica in TV
Buongiorno Italia col caffè _____
Le calze nuove nel primo cassetto
Con la bandiera in tintoria
E una Seicento _____ di carrozzeria
Buongiorno Italia, buongiorno Maria
Con gli occhi pieni di malinconia
Buongiorno Dio
Lo sai che ci sono anch'io

.....

2. **Adriano Celentano “Azzurro”**

(<https://www.youtube.com/watch?v=ljaspkf1BeI>)

Cerco _____ tutto l'anno
E all'improvviso eccola qua
Lei è partita per le _____
E sono solo quassù in città
Sento _____ sopra i tetti
Un aeroplano che se ne va
Azzurro
Il pomeriggio è troppo azzurro
E _____ per me
Mi accorgo
Di non avere più risorse
Senza di te
E allora
Io quasi quasi prendo il treno
E _____, _____ da te
Il treno dei desideri
Nei miei pensieri all'incontrario va
_____ quand'ero all'oratorio
Con tanto sole, tanti anni fa
Quelle domeniche da solo
In un _____, a passeggiar
Ora mi annoio più di allora
_____ un prete per chiacchierar
Azzurro

.....

3. **Eros Ramazzoti “Un'altra te”**

(<https://www.youtube.com/watch?v=R3ihv5ateWw>)

Un'altra te
Dove la _____ io
Un'altra che
Sorprenda me
Un'altra te (un guaio simile)
Un _____ simile (chissà, chissà se c'è)
Chissà se c'è (un guaio simile)
Un'altra te
Con gli stessi tuoi discorsi
Quelle tue _____

Che in un altro viso cogliere non so
 Quegli sguardi sempre _____
 Ai miei spostamenti
 Quando dal tuo spazio me ne uscivo un po'
 Con la stessa _____
 La capacità di _____ i ritmi indiavolati
 Degli umori miei
 Un'altra come te
 Ma nemmeno se la invento c'è
 Mi sembra _____ che
 Sono ancora impantanato con te
 Ed è sempre più evidente
 E mi manca ogni sera la tua _____
 Anche se poi era forse più la mia
 E mi mancano i miei occhi
 che sono rimasti lì
 dove io li avevo appoggiati
 quindi su di te
 .....

4. **Tiziano Ferro “La differenza tra me e te”**
 (https://www.youtube.com/watch?v=_KN_nyGehek)

La differenza tra me e te.
 Non l'ho capita fino in fondo veramente _____
 (Me e te)
 Uno dei due sa farsi _____, l'altro meno, però...
 (Me e te)
 È _____ una negazione.

Io mi perdo nei _____, nei disordini, tu no
 E temo il tuo passato e il mio passato, ma tu no.
 (Me e te)
 È così _____
 E sembra _____.

La mia vita
 Mi fa perdere il _____, sempre
 Mi fa capire che è evidente
 La differenza tra me e te.
 Poi mi _____ come sto
 E il tuo sorriso spegne i tormenti e le _____
 A stare bene, a stare male, a torturarmi a chiedermi: «Perché?»

La differenza tra me e te.
Tu come _____?
Bene.
Io come sto?
Boh.
(Me e te)
Uno sorride di com'è, l'altro piange cosa non è.
E penso sia un errore...

Ah, io ho molte incertezze, una pinta e qualche _____.
Tu hai molte domande, alcune pessime, lo dico.
(Me e te)
Elementare.
Non volere _____ via...

.....

E se la mia vita ogni tanto azzerasse
L'inutilità di queste _____
Non te lo direi.
Ma se un bel giorno affacciandomi alla _____
Tutta la tristezza fosse già finita
Io verrei da te.
Poi mi _____ come sto
E il tuo sorriso spegne i tormenti e le domande
A stare bene, a stare male, a torturarmi a chiedermi: «Perché?» ....

5. **Laura Pausini “E ritorno da te”**

(<https://www.youtube.com/watch?v=H686vAjbVDU>)

E ritorno da te nonostante il mio orgoglio
Io ritorno perché altra _____ non c'è
Ricordando i _____ a un'altra latitudine
Frequentando i posti _____ ti vedrei
Recitando i gesti e le parole che ho perso
E ritorno da te dal _____ che è in me

Tu dimmi se c'è _____ per me
Un'altra occasione, un'altra _____
Se ancora sei tu
Ancora di più un'altra canzone _____ e nuova
Tu dimmi se ormai qualcosa di noi
C'è ancora dentro agli _____ tuoi,
Oh no gli occhi tuoi

E ritorno da te perché ancora ti voglio
E ritorno da te contro il vento che c'è
Io ritorno perché ho _____ di te
Di _____ fuori da questa inquietudine
E ritrovare mani _____ su di me
E non sentirmi sempre così fragile

.....

Se ancora sei tu
Una canzone fresca e nuova
Tu dimmi se ormai _____ di noi
C'è ancora dentro gli occhi tuoi
Oh no gli occhi tuoi

Dimmi solo se c'è
E ritorno da te...

6. **Laura Bono “M’innervosisci”**

(https://www.youtube.com/watch?v=_EJKedTFMgc)

Quante _____ tu... aria fra le nuvole
non ti _____ più; è tutto quanto sterile
e quante storie tu... non vedi sono _____
non ne parliamo più, che cos'è che ti manca?

forse mi volevi un poco più romantica
oh no, che pretendevi? Sta zitto, smetti di _____!

E _____ siediti, che m’innervosisci,
non è dirti “ti amo” ma se _____, mi vola nello stomaco la tua frenesia,
sai che tornavo sempre quando andavo via.
E adesso calmati che mi infastidisci,
volevi rose _____, ma tu che ne capisci?
non sai cos'è l'amore se poi non sai ascoltare,
che cosa vuoi _____? Tu m’innervosisci!

Quante parole dai, fumo fra le _____
domani sai che fai? riprendi la tua vita!
forse mi volevi un poco più romantica,
la mia _____ promessa è stata di _____ me stessa.

E adesso spostati che m’innervosisci,

non mi _____ più ciò che preferisci
mi viene il mal di stomaco con la tua frenesia
ho assecondato ogni tua scenata di _____!

E adesso calmati ...

7. **Giusy Ferreri “Non Ti Scordar Mai Di Me”**

(<https://www.youtube.com/watch?v=d5CFNgqdy5I>)

Se fossi qui con me questa _____
Sarei _____ e tu lo sai
Starebbe meglio anche la luna
Ora più _____ che mai
Farei anche a meno della nostalgia
Che da lontano
Torna per portarmi via
Del nostro _____ solo una scia
Che il tempo poi cancellerà
E _____ sopravviverà

Non ti scordar mai di me
Di ogni mia _____
In fondo siamo stati insieme
E non è un piccolo particolare
Non ti scordar mai di me
Della più incantevole fiaba
Che abbia mai scritto
Un lieto _____ era previsto e assai gradito

Forse è anche stata un po' colpa mia
_____ fosse per l'eternità
A volte tutto un po' si consuma
Senza _____ se ne va

Non ti scordar mai di me
.....

8. **Alex Baroni “Onde”**

(<https://www.youtube.com/watch?v=ODB3nH8BE6s>)

Eh sì, che cosa _____,
tu nei _____ miei
lo so ma come fai ancora _____
vorrei che fossi sempre qui

qui con me
non posso farti a meno _____
e sta salendo su il sentimento qui
e poi _____, aspettami
sei tu che come sabbia sei qui con me
io sono il _____ su di te.
Onde, sulle sponde dei tuoi fianchi
abbronzati _____ a me
onde piu' _____, se ti guardo
davvero, che cosa non farei
onde, piu' _____, di quell'onda
che arriva e non _____ mai
onde, sulle sponde.

Eh sì, adesso sì, diventa piu' _____
lo so, che tu lo sai, come fa
sei tu che non ti fermi mai, qui con me,
io sono il mare su di te.

.....

9. **Marco Mengoni “Duemila volte”**

(<https://www.youtube.com/watch?v=kvbF8sgpk8M>)

Vorrei provare a disegnare la tua _____
Ma è come togliere una spada da una roccia
Vorrei _____ ad abitare nei tuoi occhi
Per poi sognare finchè siamo stanchi
Vorrei _____ l'alba dentro questo letto
Quando torniamo alle sei
Mi guardi e mi dici che vuoi
Un'altra _____
Una vita perfetta
Che vuoi la mia maglietta
Che vuoi la mia maglietta

Ho _____ di perderti
Per venirti a cercare
Altre duemila volte
Anche se ora _____ distante
Ho bisogno di perdonarti
Per poterti toccare
Anche una _____ notte
Anche se siamo soli
Come l'acqua su Marte

Vorrei provare a non amare la tua faccia
Ma è come non portare _____ ad una festa
Ci vuole troppo tempo
E noi _____ nella fretta
Cerchiamo voli per andare a Londra
Vorrei scordarmi per un _____ di me stesso
Quando torniamo alle sei
Mi guardi e ti _____
Che vorrei un'altra sigaretta
Una vita perfetta
Vorrei la tua bellezza
Vorrei la tua bellezza

.....

Potremmo anche restare un po' in _____
Mentre brucia lenta
E non pensarci più
Potremmo anche lasciare la _____
Chiuderemo gli occhi per saltare giù

.....

10. **Francesca Michielin “Vulcano”**

(https://www.youtube.com/watch?v=pkN_APXy8TE)

V
V
V come vulcano
e mille altre _____
come la volontà di _____ vicino al fuoco
e capire se è vero questo cuore che pulsa
se senti sul serio _____ è vanità

V come vulcano
e mille altre cose
come il _____ che
si alza e contiene il mare
e capire se vale scottarsi _____
o non fare sul serio
o fare sul serio

Corro di _____
i lampioni le stelle

c'è il bar dell'indiano
_____ di te
rido più forte
mi perdo nell' _____
sei in tutte le cose
e in tutte le cose
esplode
la vertigine che ho di te
la vertigine che ho di te

V come vulcano
e mille altre cose
la paura di
vagare per troppo _____ a vuoto
e capire se è vivo questo cuore che vibra
vuoi viaggiare davvero
_____ davvero

.....

Mi sposto mi fermo
il _____ in centro
è già spento da un'ora
tu starai dormendo
è _____ sentire anche qui
la vertigine che ho di te
la vertigine che ho di te

.....

11. Fabri Fibra "In Italia" ft. Gianna Nannini

(<https://www.youtube.com/watch?v=BRMNR7LwXGU>)

Ci sono cose che _____ ti dirà
Ci sono cose che nessuno ti darà
Sei nato e morto qua
Nato e morto qua
Nato nel paese delle mezze verità
Dove fuggi? In Italia
Pistole e _____, in Italia
Machiavelli e Foscolo, in Italia
I campioni del mondo sono in Italia
_____ in Italia
Fatti una vacanza al _____ in Italia
Meglio non farsi operare in Italia

E non andare all' _____ in Italia

La bella vita in Italia

Le grandi _____ e i gala in Italia

Fai affari con la mala in Italia

Il _____ che ti spara in Italia

Ci sono cose che nessuno ti dirà

Ci sono cose che nessuno ti darà

Sei nato e morto qua

Sei nato e morto qua

Nato nel _____ delle mezze verità

Ci sono cose che nessuno ti dirà

Ci sono cose che nessuno ti darà

Sei nato e morto qua

Sei nato e morto qua

Nato nel paese delle mezze _____

Dove fuggi? In Italia

I veri _____ sono in Italia

I più pericolosi sono in Italia

Le _____ nella strada, in Italia

Mangi pasta fatta in casa in Italia

Poi ti entrano i ladri in casa, in Italia

Non trovi un _____ fisso in Italia

Ma baci il crocifisso, in Italia

I _____, in Italia

Le chiese con i dipinti, in Italia

Gente con dei sentimenti, in Italia

La _____ e i rapimenti, in Italia

.....

Dove fuggi? In Italia

Le ragazze corteggiate, in Italia

Le donne fotografate, in Italia

Le modelle ricattate, in Italia

Impara l' _____ in Italia

Gente che legge le carte, in Italia

Assassini mai scoperti, in Italia

Voti persi e voti _____, in Italia

.....

12. Måneskin “Le parole lontane”

(https://www.youtube.com/watch?v=R_EiKMW5ebU)

Come l'aria mi respirerai
il giorno che ti nasconderò
dentro _____, che non sentirai
che _____, tuo è stato amarmi come se
domani il mondo fosse uguale a com'era ieri

Adesso lasciami _____, che questo sia reale
che sento l'ansia che sale, bevo le lacrime amare
ti prego lasciami _____, dentro l'acqua del mare
che le parole lontane giuro le voglio urlare

Perché ti sento lontana, lontana da me
perché ti sento lontana, lontana da me
perché ti sento lontana, lontana da me
perché ti sento lontana da me

Il _____, brucerà tutti i fogli che parlan di te
piangerai con me sotto il _____, poi diluvierà
per portare via le parole forse inutili
canteremo insieme ma restando muti

Adesso portami a casa che mi spaventa l'inverno e le _____, stanno cedendo
non vedi che ho troppo freddo
Marlena portami a casa che il tuo sorriso è _____,
ma sai se adesso ti perdo non vedo neanche più un metro

Perché ti sento lontana, lontana da me
perché ti sento lontana, lontana da me
perché ti sento lontana, lontana da me
perché ti sento lontana

.....

Відеоматеріали для самостійного вивчення італійської мови

1. Gli articoli in italiano (determinative, indeterminativi, partitivi):
<https://www.youtube.com/watch?v=lufcR9Tpy3w&t=6s>
2. Il genere italiano: <https://www.youtube.com/watch?v=rAHNrPxrerew&t=1s>
3. Il numero in italiano: <https://www.youtube.com/watch?v=vusL3bGQrVI>
4. Indicativo Presente italiano (verbi irregolari, modali, ausiliari):
https://www.youtube.com/watch?v=1e08aU_DUgw
5. Aggettivi possessivi: <https://www.youtube.com/watch?v=m7eNebSSCo0>
6. Errori Comuni in Italiano:
https://www.youtube.com/watch?v=_KpPApB2nYg&t=55s
7. Aggettivi dimostrativi e identificativi italiani:
https://www.youtube.com/watch?v=_ldkA34SOMw
8. Aggettivi interrogativi ed esclamativi:
<https://www.youtube.com/watch?v=YvVxfdcmlb4>
9. Passato Prossimo e Participio Passato:
<https://www.youtube.com/watch?v=bKpWMy86NLk>
10. Le preposizioni: https://www.youtube.com/watch?v=Kml4V_d-XRc
11. 10 must-know Italian verbs for beginners:
https://www.youtube.com/watch?v=CtH_gm-IKjQ&list=RDCMUCnVc-IW8Q98qFmQcXla5FdQ&index=4
12. Cosa fare per imparare parole nuove in italiano:
<https://www.youtube.com/watch?v=8yc5RKRINSU&list=RDCMUCnVc-IW8Q98qFmQcXla5FdQ&index=11>
13. Parole italiane più usate da accentare per forza:
<https://www.youtube.com/watch?v=1978CcAS7PY&list=RDCMUCnVc-IW8Q98qFmQcXla5FdQ&index=27>
14. Come salutare in italiano: <https://www.youtube.com/watch?v=0iIcNRNS8P0>
15. I versi degli animali più famosi:
<https://www.youtube.com/watch?v=hNDwNFMjZO4&t=16s>

Практика чтения

1. I colori del piccolo Mattia

Mattia è un bimbo di 5 anni che passa tutte le sue giornate a disegnare. In realtà Mattia non si impegna più del necessario per tratteggiare le linee, fare bene le forme o rendere somiglianti le persone che disegna. Mattia ama soprattutto colorare, e ad ogni persona o cosa che disegna associa dei colori specifici.

Ogni qual volta disegna suo papà Giuseppe, ad esempio, usa sempre gli stessi colori: i capelli li fa in nero, la maglia è azzurra e i pantaloni rigorosamente rossi. Il papà di Mattia non si veste ovviamente con colori così sgargianti, ma a Mattia piace immaginarlo così.

Mamma Adelaide è sicuramente disegnata in maniera più sobria: capelli neri, camicia bianca e gonnellina gialla.

Mattia ha una sorella più grande, Francesca, che ha 8 anni. Mattia ogni tanto litiga con la sorella perché lei vorrebbe disegnare insieme a lui, e spesso si mette anche a piangere. Mattia però le vuole un gran bene, e la ritrae sempre allo stesso modo: capelli neri con treccine, ed una maglietta gialla con un cuore rosso al centro [69].

2. Il mio amico Luigi

Il mio migliore amico si chiama Luigi. Luigi ha 24 anni, e frequenta la facoltà di medicina odontoiatrica all'università di Roma "La Sapienza". Fin da quando eravamo bambini, infatti, il suo sogno è sempre stato quello di diventare un dentista, come suo zio.

Luigi per studio vive a Roma, ma la sua famiglia abita in un paesino vicino Napoli. La famiglia di Luigi è composta da papà Francesco, mamma Carolina, dal fratello Lodovico e dalla sorellina piccola Maria.

Luigi nel tempo libero ama andare al parco per fare jogging. Ogni giovedì sera invece ci ritroviamo insieme al campetto per giocare a calcio. Luigi ama tantissimo giocare a calcio, ma l'unico ruolo che vuole fare è il centrocampista.

Al sabato sera, invece, io, Luigi e gli altri nostri amici ci ritroviamo al pub del quartiere per bere una birra in compagnia e parlare di calcio e donne. Luigi non è molto alto, ha una carnagione scura ed i capelli neri [69].

3. Napoli

Maria è in vacanza a Napoli, e ammira il golfo del mare, e gli splendidi monumenti della città. Maria è in giro per Via Roma, arriva a Piazza Plebiscito, e pensa che è molto bella.

Adesso vorrebbe tornare nella zona centrale, passando per Spaccanapoli, ma non sa come fare.

Maria chiede indicazioni ad un signore, seduto a bere il caffè e mangiare una pizza – Mi scusi come posso arrivare in centro, passando per Spaccanapoli? – chiede Maria, il signore napoletano la guarda e risponde – Deve tornare indietro e percorrere tutta via Roma, e poi quando vede un vicolo che spacca la città a metà, quello è Spaccanapoli.

Maria a quel punto capisce che Spaccanapoli, si chiama così perché è una via che taglia tutta Napoli, come se la spaccasse in due [69].

4.

Silvia è una studentessa italiana di 23 anni. Studia medicina all'Università di Firenze. Silvia ha molti amici e nel tempo libero ama giocare a tennis, leggere o ascoltare musica. Silvia abita a Firenze e abita lì con la sua famiglia: suo padre, sua madre e i suoi due fratelli.

Dopo l'università Silvia vuole andare a fare un master a Londra per specializzarsi in neurologia infantile. I suoi due fratelli invece sono più piccoli: Leonardo studia al liceo e Giovanni va ancora alle elementari. Suo padre e sua madre sono molto orgogliosi di lei [68].

5.

Ciao, mi chiamo Samanta e sono una ragazza italiana che abita con la sua famiglia. La mia famiglia è molto grande. Mio padre e mia madre, mio fratello, mia sorella, mia nonna e mia zia. Viviamo tutti insieme in una casa in campagna.

Mio padre lavora come produttore di vino e mia madre invece è guida turistica.

Mio fratello Tommaso lavora insieme a mio padre e mia sorella invece studia ancora, perché ha solo 15 anni. Mia nonna è una persona eccezionale, simpatica e forte, ma lei non lavora, è pensionata. Mia zia invece è la sorella di mia madre ed è una donna molto sensibile e dolce; lavora come restauratrice e dipinge in modo fantastico. Io ancora non so cosa fare in futuro: mi piace il lavoro di mia zia, ma anche lavorare con mio padre sarebbe bellissimo [68].

6.

Cara Vanessa,

come stai? Io sto molto bene qui a Firenze. Sono qui per un corso di pittura e restauro. Sono arrivata due settimane fa con la mia amica Jenny e rimaniamo qui per altre 6 settimane. Per noi è stupendo essere qui in Italia e tutto è fantastico!

Firenze è piena di turisti e di studenti, ma rimane comunque la città dell'arte e mentre camminiamo per la città osserviamo un mondo bellissimo. Lo scorso finesettimana sono stata a Roma e l'ho trovata molto bella. Ho conosciuto anche dei ragazzi italiani al pub e sono uscita con loro: purtroppo il mio italiano non è molto buono ancora, ma con loro posso parlare anche in inglese. Il prossimo finesettimana penso che andiamo a visitare Siena o Pisa [68].

7.

È primavera, il sole splende attivamente e gli uccelli cantano bene. Roberto e tre altri ragazzi passano la giornata in campagna. Ora sono sotto un albero e vicino all'albero hanno un cestino grandissimo. Che cosa c'è in questo cestino? Ci si trovano molte cose per il pranzo dei ragazzi. Roberto apre il cestino e tira fuori pane, formaggio, prosciutto, frutta e due bottiglie. Una bottiglia è piena di limonata, l'altra è invece piena d'aranciata.

È l'ora di colazione, i ragazzi cominciano a mangiare. Una signora vede i ragazzi e dice: Buon appetito! – Grazie, altrettanto a Lei, signora, – rispondono i ragazzi.

8.

Durante i mesi d'estate (giugno, luglio ed agosto), molte famiglie passano le vacanze al mare. L'aria del mare è sana. Sulla spiaggia ci sono cabine coi tavoli e sedie. Alcune famiglie affittano una cabina per due o tre settimane, portano i costumi da bagno e gli asciugamani e passano molte ore sulla spiaggia. Il mare non è sempre calmo, qualche volta è mosso. Il sole è forte durante i mesi di luglio e d'agosto ma ci sono gli ombrelloni e, sotto questi ombrelloni – le sedie a sdraio. I ragazzi passano molto tempo nel mare e, dopo un bagno, hanno sempre buon appetito. Alla fine delle vacanze sono abbronzati dal sole.

9.

Anna incontra un'amica, Maria, in città e tutt'e due fanno delle compere insieme. Si fermano davanti ad un negozio per qualche minuto. Nella vetrina di questo negozio vedono guanti, colletti e sciarpe, ma non c'è il prezzo di questi articoli. Le due signorine entrano nel negozio e domandano il prezzo delle sciarpe. Anna desidera una sciarpa verde, di nailon. Maria ne desidera una celeste, di seta pura. Le comprano, poi vanno verso l'uscita. Mentre escono incontrano due altre amiche, Caterina e Margherita, conversano un poco insieme, poi entrano tutt'e quattro in un ristorante a mangiare.

10. Cara Francesca,

come stai? Ti scrivo questa lettera per dirti che, settimana prossima verrò a trovarti!

La scuola è finita e ho superato gli esami con ottimi voti! L'estate è finalmente arrivata e non vedo l'ora di poter trascorrere delle giornate in spiaggia insieme a te, Lucia e Stefano.

Penso spesso a tutte le cose che potremmo fare: andare allo zoo, fare shopping, mangiare gelati, fare lunghe passeggiate e, ovviamente, andare al mare! In realtà ti scrivo per chiederti una cosa: posso portare con me Billy?

È il mio gatto ed è molto dolce. Ti piacerà sicuramente! Domani vado a Roma per una gita. Sono molto emozionata! Ho sempre voluto vedere il Colosseo, Piazza San Pietro.

Mi piacerebbe tu fossi qui con me! Ora vado ad aiutare la mamma con la cena.

Aspetto una tua risposta.

Spero di sentirti presto!

La tua amica Emma [69].

Навчально-методичний посібник

Грачова Аліна Вадимівна

**ПРАКТИЧНИЙ КУРС ТРЕТЬОЇ ІНОЗЕМНОЇ
МОВИ**
для студентів-філологів

Підписано до друку 23.06.2021 Зам. 018/21
Обсяг 5,8 друк. арк. Формат 60x84/16. Тир. – 20

Редакційно-видавничий відділ Маріупольського державного університету.
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції.

Серія ДК №4930 від 07.07.2015 р.
87500, Маріуполь, пр. Будівельників, 129